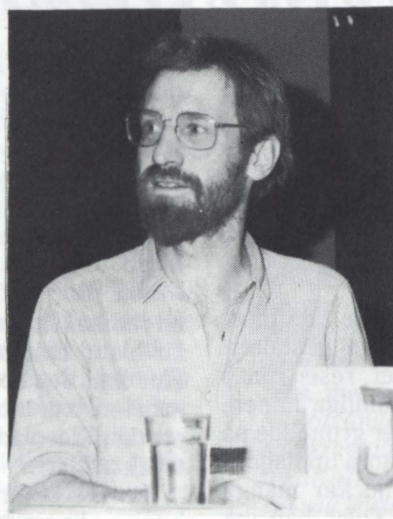
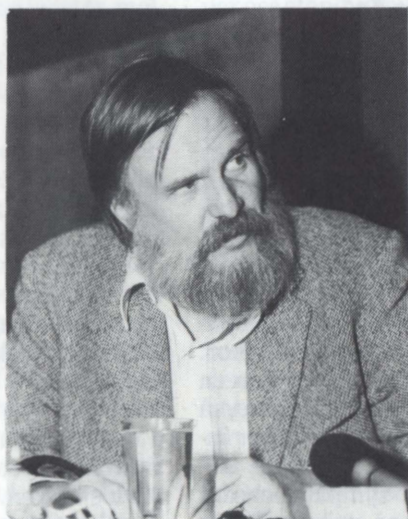

SÖKAREN

NR 3

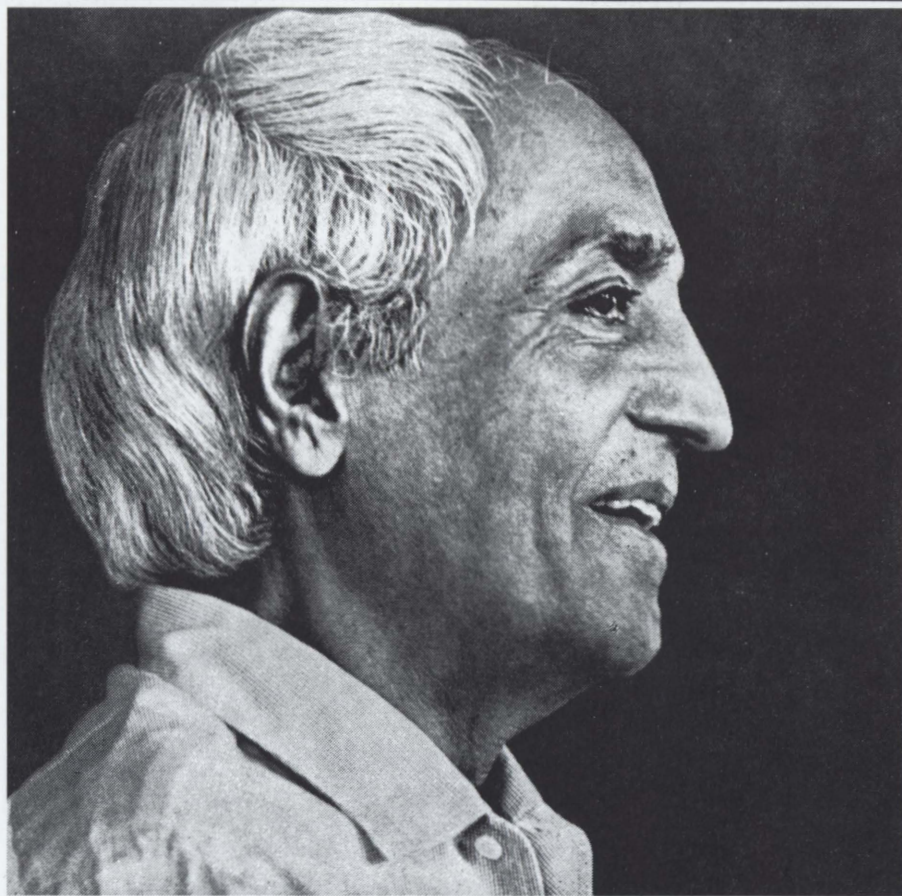
1985 ÅRGÅNG 22

PRIS 15:00 INKL. MOMS

Debatt

*Etablissemangen t v (Hansson, Brehmer) mot
oppositionen t h (Fjellander, Grönholm).*

Krishnamurti, en av vår tids vise, med drag av Sokrates och Buddha.

Krishnamurti — en upplyst?

Krishnamurti är en av vår tids mest uppmärksammade andliga gestalter. Han talar vid universitet, reser runt i världen och diskuterar andliga ämnen, nu 90 år gammal. Böcker grundade på hans tal säljs i mycket stora upplagor.

Vad säger han som lockar många människor att lyssna? Talar han om Guds allmakt och kärlek och en väg till frälsning? Har han en populär lära om själens odödlighet? Nej. Han talar *mot* alla former av tro!

— Det finns ingen verklig kunskap om metafysiska ting, menar han. Vi vet inget om "Gud", och inget om ett liv efter detta. Inga vägar leder till sanningen — varken prästernas vägar eller swamiernas eller guruernas eller filosofernas vägar.

Krishnamurti talar om faran i att tro på andliga auktoriteter, att acceptera färdiga trossystem. Han förespråkar

en radikal skepsis. Ändå är han populär bland många sökande människor. Hur kan det komma sig? Hur kan en som inte tror tala till andliga sökare, så att de gillar vad han säger och tar intryck av det?

Kanske beror den sympati och det intresse han möts av på att han själv är en människa som tar livet och de religiösa frågorna på största allvar. Han är ingen utomstående, som talar till sökarna, utan en av dem. Han är vänlig, och hans tal är lugnt och oaggressivt. Och säkert uttalar han tankar av skeptisk art som många, som lyssnar till honom, själva har — fast de samtidigt kanske bär på en tro i sitt hjärta. Kanske är det så att han formulerar ett utbrett tvivel på etablerade läror, som finns även hos trosbenägna människor. Men samtidigt stannar han inför livets under, och han utesluter inte att

*Radikal
skepsis
är
vishetens
början*

man *kan* se sanningen — om man ser på rätt sätt, direkt utan att tolka det man ser.

I sin ungdom ansågs Jiddu Krishnamurti av teosoferna vara den blivande världsläraren.

När han var fjorton år gammal, upptäcktes han av den ledande teosofen C. W. Leadbeater. Denne såg honom leka på en strand och lade märke till hans aura, som inte visade någon som helst själviskhet. Leadbeater ansåg att han i den indiske pojken, av en fattig, barnrik brahminfamilj, hade funnit världsläraren.

Teosoferna trodde att Herren Maitreya, som tidigare inkarnerat som Buddha och Kristus, skulle återkomma till jorden för att upplysa människorna. Och många teosofier anslöt sig till Leadbeaters uppfattning att

Krishnamurti var vår tids inkarnation av Maitreya. Pojken togs om hand av den teosofiska rörelsen, gavs en god västerländsk utbildning och förbereddes noga för sitt kommande värv. Men Krishnamurti var besvärad av den uppmärksamhet han blev föremål för av teosoferna, och det blev med åren alltmer klart att han var ointresserad av att bli världslärare. Han var inte lycklig i den roll han förväntades spela, och i augusti 1929 — när han var 34 år gammal — förklarade han under ett tal i Ommen, Holland, inför 3.000 människor att "sanningen är ett väglöst land" och att man inte kan finna den inom någon existerande religion. I stället för att predika en andlig lära såg Krishnamurti som sin uppgift att göra människorna totalt fria — fria från färdiga trossystem, från auktoriteter som förklarar vad man skall tro och göra, fria från fruktan, från sorg och beroende, och fria från trostvang, så att de kan växa till de unika personligheter som de har möjligheter att bli.

Krishnamurti inser människans begränsning, när det gäller att förstå tillvaron, och han menar att denna begränsning är ett grundläggande faktum som man måste beakta, när man reflekterar över vår existens och universums natur.

Krishnamurti menar att man skall överge alla färdiga läror och utgå från noll, så att ingenting — ingen tanke, ingen förutfattad mening — står mellan iakttagaren och det iakttagna. Att se direkt är hans metod, bara se, inte tänka människotankar kring det man ser, inte tolka, försöka förklara, bara "ta in" verkligheten precis som den är.

Det finns många röster som talar om för oss hur vi skall tänka, vad vi skall göra: lärare, massmediafolk, präster, terapeuter, vetenskapsmän, alla sorters specialister. Vem kan göra sig oberoende av alla dessa auktoriteter och tänka fritt och klart? Kan någon göra det? Det är inte säkert. I alla händelser är det svårt, säger Krishnamurti. Men man bör kämpa sig fri, ty alla dessa förkunnelser sätter gränser för oss, gör oss ofria, programmerade. Om vi inte gör oss fria, kan vi inte se med oförvillad blick, utan bara så som någon eller några auktoriteter förklarar för oss att vi skall se. Vi blir andliga slavar, utan egen uppfattning.

Krishnamurti vänder sig mot "tro i andra hand", mot att ta över en tro som tänkts fram av andra. Själv tror han inte något av vad auktoriteter säger, vare sig Buddha, Kristus eller någon annan.

— Jag står ensam, säger han, och tillägger: Det är inte lätt. Ingen vill göra det. Det fordras alldeles speciella egenskaper för att klara det.

Finns det då någon sanning?

— Ja, svarar Krishnamurti, men det är inte det jag tror, eller det du tror. Det finns ingen utstakad väg som leder till sanningen — ingen kristen väg, ingen buddhistisk eller hinduisk eller judisk eller någon annan väg. Vi människor har provat många vägar. Men de har inte fungerat.

Ingen religion är sann, anser Krishnamurti. Religionerna, med deras tro på Gud, skapar en inbillad trygghet. Att tro på en allsmäktig Gud som i kärlek och vishet har ordnat allting som det är, fast vi inte alltid förstår honom, kan vara en tröst, men det innebär också en vägran att se verkligheten precis som den är, en flykt in i en orealistisk föreställningsvärld.

— Religionerna är skapelser av mänsklig tanke, säger Krishnamurti. De kommer inte från Gud. Och så har det alltid varit: människan skapar sig religioner att tro på. Dessa är inte sanning, utan de står i vägen för upptäckten av sanningen.

— Gud skapar vi med vår egen inbillning, säger han också. Vi är inte skapelser av Gud. Men jag önskar att vi vore det.

Dock har Krishnamurti aldrig direkt sagt att Gud inte finns.

Krishnamurti är inte hindu. Han är "fri från det", säger han. Han är fri från det speciella fängelse som kallas hinduisk tro. Han är fri från andra fängelser också. Men kanske inte alla? Viskapar oss ständigt nya fängelser, påpekar han.

Man måste vara fri från alla utstakade vägar för att kunna själv upptäcka sanningen, förklarar Krishnamurti. Han menar att envar måste förlita sig på sin egen förmåga att se och inte vara beroende av någon annan. Fri är man först när man ställt alla färdiga trossystem åt sidan och beslutat sig för att söka själv, utan ledare, utan auktoriteter. Det gäller att se bortom alla föreställningar om världen, om hur den bör vara, fri från alla begränsande och förvanskande tankar om världen. I den djupa inre stillheten, där sinnet är tomt, tankarna utan syfte, kan människan se klart och sant hur det verkligen är.

Det är inga särskilt angenäma ord som kommer från Krishnamurtis läppar. Han har inga allmängiltiga, populära svar. Han lovar inte frälsning och evigt liv, inte upplysning och frid. Han ser ingen hemlighetsfull djup mening med människolivet. Men han ser förljugetheten, tomheten i läror och levnadsregler, som människor ansluter sig till.

Krishnamurti säger att "mycket få människor hungrar efter den här sortens undervisning". Kanske, menar han, har ändå några förändrats efter

kontakten med undervisningen. Men han pekar på att Buddha sägs ha predikat i 40 år och ändå var det bara två av hans lärjungar som till fullo förstod honom.

Krishnamurti ser inte sig själv som en guru, och han vill inte ha lärjungar eller "uttolkare". Han uppmanar dem som lyssnar på honom att inte bara tro på hans ord, utan reflektera och uppleva själva. Ty envar måste vara sin egen auktoritet.

— Lita inte på mig! säger han. Jag kan ha fel.

Att leva är att stå i relation till allt

För att leva i denna världen måste vi leva i gemenskap med andra. Vi kan inte existera i isolering. Att stå i relation innebär också att samarbeta — arbeta tillsammans. Samarbete existerar endast när där finns en känsla av samhörighet, när du visar omtänksamhet. Det ordet har en djup innebörd — att bry sig om någon, att t ex ömma för en fågel, att sköta om ett träd. Det är betydelsefullt att leva i denna värld med hänsyn, att ge akt på hur du uppförande är, att ge akt på hur du äter, att vårda det rum du bor i.

Du måste förstå innebörden i detta lilla ord "to care" — att geakt på hur du talar, hur du klär dig, hurdana dina gester är, hur du behandlar din granne, hur du ser på livet, hur du uppfostrar dina barn. Att ge akt på — från denna känsla av uppmärksamhet kommer sympati, kommer ömhet, och du kan flyta på den, du kan bli buren på denna känsla och du servad kärlek är. — Du måste förstå sanningen i detta att vara hänsynsfull, att lyssna och förstå, att vara sensitiv mot andra, mot fågeln, mot trädet, mot skönheten i solnedgången, mot solskenet på ett vackert moln. Om du inte är sensitiv till sårbarhet, kan du aldrig förstå vad kärlek är.

En människa, som vill förstå vad Sanning är, måste börja med sig själv, måste börja med att känna sig själv. Därför måste du börja med att ge akt på de saker du gör, vad du säger, hur du uppför dig, på det sätt du är artig, hur du anpassar dig, hur du talar till din tjänare, hur du talar till din överordnade.

Krishnamurti, i referat av Vilhelm Fahleson.

Men det är ingen nihilism som Krishnamurti stannar vid. Bortom de grundlösa lärorna om verkligheten ser han ett friare och rikare liv i förståelse och kärlek.

Krishnamurti intresserar sig mycket för mänsklighetens andliga utveckling. På det materiella planet har vi gjort stora framsteg under de senaste århundradena, men, poängterar han, den inre utvecklingen har stått prak-

tiskt taget stilla. Vi tänker fortfarande förvirrat — i vårt inre bubblar tankarna fram på ett okontrollerat sätt, utan att vi är medvetna om de tankeprocesser som styr oss. Och vi går omkring med fruktan och splittring i sinnet, skapar konflikter och krig, saknar den sanna kärleken.

En väsentlig del av Krishnamurtis verksamhet har varit att grunda skolor med syftet att skapa en ny mänsklig varelse, fri från aggressivitet och konkurrensmentalitet, kärleksfull, medveten och intelligent. Dessa skolor — i Indien, England, USA och Kanada — har han ägnat en stor del av sin tid.

Om det allmänna skolväsendet säger Krishnamurti att om skolorna ville förändra människorna, så skulle de kunna göra det. De skulle kunna skapa en ny och annorlunda människa. Men de bryr sig inte om detta. I stället stoppar de ungdomarna fulla med fakta inom matematik, naturvetenskap, teknik. De vill skapa goda tekniker, ty samhället behöver goda tekniker. Skolorna håller framtiden i sina händer. De har ett enormt ansvar. Men de saknar den holistiska synen på livet och den intelligens som har sitt ursprung i kärlek. Därför har Krishnamurti grundat skolor, där man provar hans tankar. Men föräldrarna vill inte att deras barn skall bli annorlunda än de själva, säger han. De vill att barnen skall få bra jobb, gifta sig och leva ett liv i välstånd. Detta väntar sig också samhället av de unga. Så allt förblir vid det gamla . . .

Världen är i kris, säger Krishnamurti, och krisen har sin rot i människornas inre. Vi måste ändra oss. Om vi inte ändrar oss radikalt, så blir framtiden vad nuet är. Men ingen vill ändra sig i grunden. Människor ändrar sig litet grand i något avseende, och litet grand i något annat. Om man vill ha fred, måste man leva fredligt. Men ingen vill ha verklig fred. Alla är aggressiva och slår vakt om sina intressen, utan fred i sinnet. Detta gäller både världsliga och andliga ledare. Ingen vill göra slut på konflikter genom att finna de verkliga orsakerna till dem.

Människan ändrar sig inte, konstaterar Krishnamurti. Varken religion, hotelser, krig eller något annat i yttervärlden förmår henne att ändra sig. För att kunna ändra sig måste man gå djupt in i frågorna, och söka fritt. Detta är ett helt livs uppgift. Munkar, sannyasins, bikkhus menar sig vara totalt hängivna en andlig undervisning som gör människan ny. Men de är bundna vid en speciell lära, uttänkt av andra, och inte fria att verkligen gå på djupet.

Ingenting tyder på att människan någonsin blir annorlunda, menar Krishnamurti. I alla tider har hon varit hänsynslös, utnyttjat andra, krigat, dö-

dat. Kan man förändra roten till det onda? Kan man påverka människor genom ett gott inflytande? Nej, det tror inte Krishnamurti. Han ställer frågan om exempelvis Buddha har haft något egentligt inflytande. Det är mycket tveksamt, om han haft det, svarar han. Och Jesus, har han haft något inflytande? Det har varit tvåtusen år av kristen förkunnelse. Jesus har framställts som människornas frälsare, och han har en lära om kärlek till nästan, men kyrkorna har förföljt människor, torterat, bränt till döds och fört brutala krig. Kristna människor har varit bland de största mördarna i historien. Kristendomen skulle skapa "frid på jorden", men har det blivit någon frid? Nej. Jesus sa att man skall älska sin nästa såsom sig själv. Men de kristna, och alla andra, bryr sig inte om detta. Så frågan är: kan mänskligheten påverkas av upplysta lärare? Kan någonting alls påverka människan?

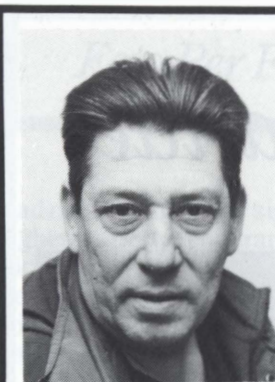
I en människa finns mycket fruktan, oro, ensamhet och lidande, säger Krishnamurti. En människa för en ständig kamp för sin egen lycka gentemot en omild och hotande värld. Så är det för oss alla. Vi delar dessa livets förutsättningar. Därför betyder andliga lärares höga principer inte så mycket. Buddha var inte som andra. Han såg livet på ett annat sätt. Han lämnade vårt sätt att tänka, höjde sig över det, så att han blev annorlunda än vi. Viföljer inte i hans spår. Han påverkar oss inte.

Men vi kan göra livet annorlunda, understryker Krishnamurti. I stället för egoistiskt och brutalt kan livet vara vackert och fyllt av kärlek till allt levande. I inre stillhet och total uppmärksamhet kan vi se klart. I detta tillstånd finns grundvalen för ett sant mänskligt liv. Där kan den känslighet födas som berättar för oss om det oändliga under som livet är. Denna stillhet kan bara finnas där det begränsade jaget inte finns, där all strävan upphört och man bara är en del av helheten, iakttagande. I detta tillstånd finns kärlek och förståelse och en känsla av samhörighet med allt.

Anm. Till ovanstående artikel finns flera källor, främst en intervju med Krishnamurti i den amerikanska tidskriften East West Journal, julinumret 1983, men även artiklar i Svenska Dagbladet och Sökaren samt material från Krishnamurti Center.

Adress i Sverige: Krishnamurti Center, c/o Englund, Storskogsvägen 45, 144 00 Rönninge. Tel. 0753-543 52, 08-25 68 70, 08-62 81 41.

SM

Bertil Falk:

Nu ska vi vara snälla . . .

Den tibetanska buddhismens ledare, Dalai Lama, var en gång i tiden en mystisk gestalt, som bodde i ett märkligt palats i ett fjärran och stängt land. Sedan Dalai Lama flydde från sitt Potala-palats i Lhasa och slog sig ned i Dharmasala i norra Indien, har han emellertid varit ute och rört på sig. Den mystiske mannen har avmystifierats. Han var exempelvis gäst på Sigtunastiftelsen och talade i Lund för en del år sedan.

Häromåret hörde jag honom igen, denna gång i den indiska huvudstaden New Delhi. Man hade hyrt en stor sal på ett av stadens många 5-stjärniga lyxhotell. Denna sal fylldes efter hand med människor, cirka 500 personer.

Det var en färggrann skara. Där blandade sig lamor i mörkröda dräkter med hindumunkar i orangefärgade kläden. Där svepte indiska kvinnor fram i färggranna sarin vid sidan om tibetanska damer i den vackra dräkt som också är vanlig i provinsen Ladakh i norra Indien.

Dalai Lama kom. Som alltid med ett stort leende. Pojkaktigheten har inte försvunnit ur detta levande ansikte, fast han nu är i 50-årsåldern. Vid hans sida gör uppvaktningen av la-

mor ett ganska torrt och allvarligt intryck. Dalai Lama tillhör de människor här i världen som har en särskild utstrålning. Han är karismatisk.

Så började han då att "lägga ut texten". Det han sa var de gamla vanliga sakerna. Jag minns att han påpekade att buddhismen i likhet med jainismen är ateistisk, eftersom buddhister inte tror på en skapande Gud som kristna, muslimer och hinduer gör.

Sedan avrundade han sitt anförande med någonting i den här stilen:

— *Äh, det är nog bra med mantror och meditation och sånt där. Men om alla människor på jorden varje dag bara blev lite grann snällare mot varandra. Då skulle världen bli mycket bättre att leva i. Det är egentligen bara det och inte något annat som allting handlar om. Lite mera snälla mot varandra varje dag.*

De där enkla orden etsade sig fast hos mig. Så enkelt, men ändå riktigt. Om vi alla tog oss i kragen varje morgon och sa till oss själva: I dag ska jag försöka vara vänligare, inte brusa upp, inte göra folk illa, inte säga något sårande, utan i stället vara vänlig, ja, om vi gjorde på det lilla viset, då skulle världen na-

turligtvis omedelbart förändras till det bättre.

Vi skulle lyfta oss själva och varandra och vi skulle uppleva det stora lyftet för mänskligheten tillsammans.

Så enkelt är det naturligtvis.

Men ändå så svårt, så svårt.

Vi är rädda för varandra. Inte bara som individer utan också som nationer. Trots att de flesta människor mycket väl vet att ett kärnvapenkrig skulle föröda hela världen, så fortsätter supermakterna att lagra sina hemiska vapen.

Även de som motsätter sig kärnvapen uppträder inte sällan aggressivt och motverkar därmed sina egna syften. Det är förvisso inte lätt att uppamma kärlek och medkänsla. Det är svårt. Vi är egoister. Vi tänker mest på oss själva.

Kanske man ändå skulle kunna försöka sig på att följa Dalai Lamas kloka råd i sitt dagliga liv. Försöka vara lite positivare till sin omgivning.

Jag tror att Dalai Lama sa något mycket väsentligt den där dagen i New Delhi. Och som så många gånger förr visar det sig att det geniala är det enkla.

Men visst: Det är lätt att säga tulipanaros . . .

Den unge Krishnamurti.

Vetenskap och sanningssökande

Turordningen lottas. Fr v Jan Fjellander från Föreningen för psykobiofysik, Sven Ove Hansson från Vetenskap och Folkbildning och debattordföranden Jens Tellefsen.

*Etablerad vetenskap mot gränsvetenskap.
Korsade värjor, men mycket litet blodsutgjutelse.*

Den 5 december 1984 hölls på Café Pan i Stockholm en i Sverige unik debatt. I den deltog förespråkare för etablerat vetenskapligt synsätt å ena sidan och företrädare för icke etablerade synsätt å andra sidan. Panelen bestod av ordföranden i föreningen Vetenskap och Folkbildning Sven Ove Hansson, professorn i psykologi Berndt Brehmer från samma förening, ordföranden i Föreningen för Psykobiofysik Jan Fjellander och författaren Jan Grönholm.

Rubriken på debatten var "Vad är sökande efter sanning och vad är ve-

tenskap?". Arrangör var Föreningen för Psykobiofysik, och som ordförande fungerade professorn vid KTH Jens Tellefsen.

Två missförstånd

Inför en fullsatt sal — drygt 100 personer — lottades turordningen, och Berndt Brehmer började med att tacka för inbjudan. I sitt inledningsanförande ville han korrigera två grundläggande missförstånd om vad vetenskap är och gör. Det ena missför-

ståndet är föreställningen att det finns en särskild vetenskaplig metod, att man genom att följa speciella regler kan bedriva vetenskap. Men det finns "inget rituellt sätt på vilket man kan göra vetenskap". Det andra missförståndet är tron att vetenskapen producerar fakta. Det gör den inte, utan den producerar hypoteser och teorier.

— Vetenskapens slutsatser är inte tveklöst riktiga eller bevisade, sa Berndt Brehmer. De är endast de bästa möjliga. Eftersom de inte är bevisade bortom varje tvivel, kommer bedömningar in i bilden, vilka har att göra med

Foto Per Frisk

vad man i övrigt anser sig veta om verkligheten. Detta tenderar att göra vetenskapen mycket konservativ, och det retar många, men det är den säkerhet vi har mot att forskningen skenar iväg med hypoteser i onödan.

Eftersom man måste ta hänsyn till många faktorer, måste man självklart ha branschkunskap, poängterade Berndt Brehmer. Alltså, om man skall studera fysiska fenomen måste man kunna en hel del fysik. Och om man vill undersöka psykologiska företeelser måste man helt klart kunna en hel del psykologi. Berndt menade att bristande branschkunskap förklarar varför ett par fysiker blev övertygade om Uri Gellers paranormala förmågor, medan psykologerna — med adekvata kunskaper — ställde sig skeptiska och illusionisterna kände igen en kollega. ¹⁾

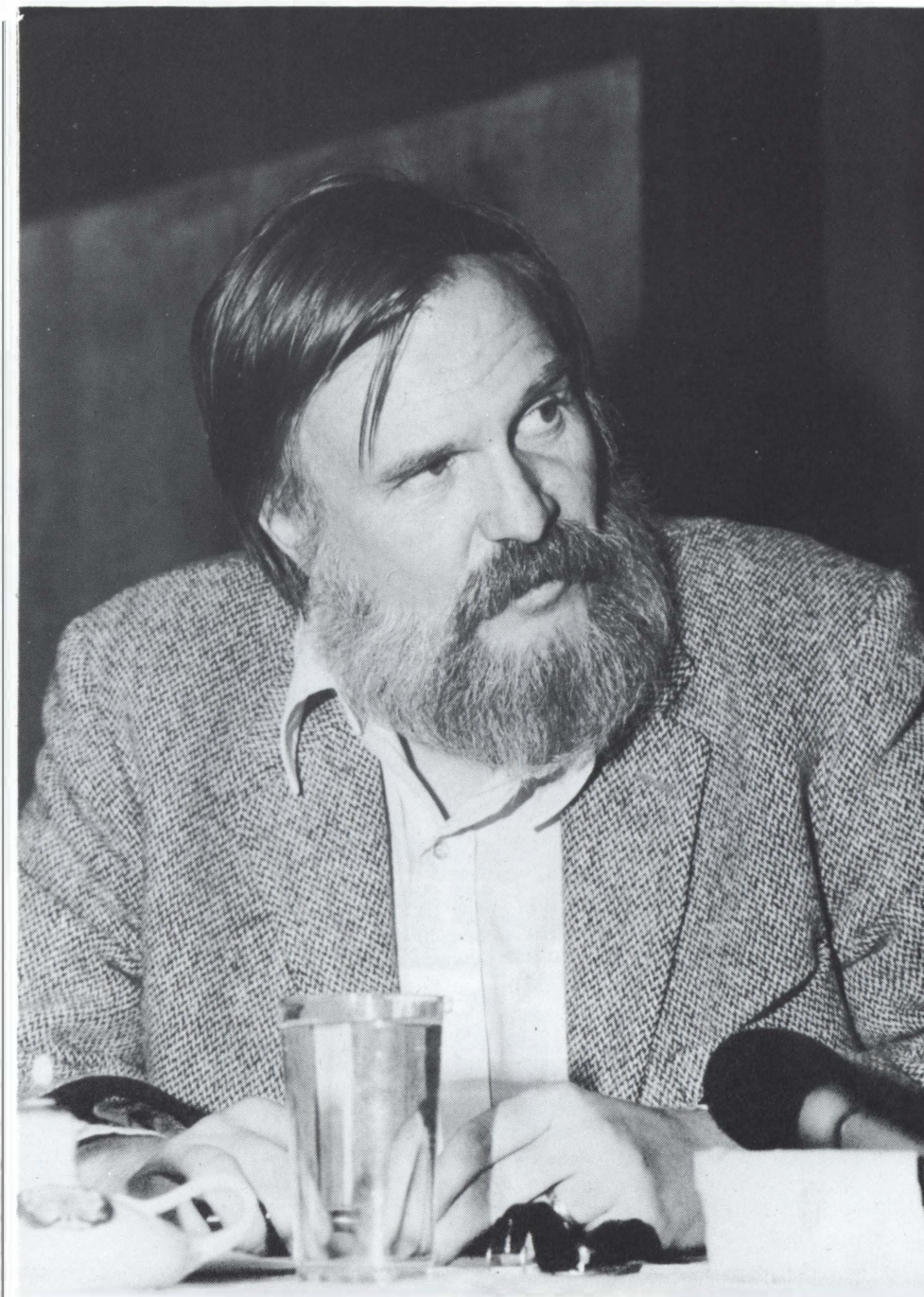
Pröva hypoteser!

Sven Ove Hansson sa i sin inledning att vetenskapligt arbete handlar om att ha hypoteser och pröva dessa.

— Hela tiden måste man vara villig att acceptera att det man länge trott på faktiskt kan vara felaktigt. Detta kräver att man är beredd att använda nya, djärva hypoteser. Man skall inte vara rädd för fantasifulla och till synes egendomliga idéer. Mycket nyskapande inom vetenskapen har faktiskt inneburit att man tagit fram idéer som verkat mycket besynnerliga. Men man måste *pröva* de djärva hypoteserna för att undersöka om de beskriver verkligheten. Vetenskap handlar om att försöka få så bra beskrivningar som möjligt, gradvis allt bättre, av den värld vi lever i. Men några definitiva beskrivningar får vi aldrig.

— Om prövningar visar att en hypotes inte håller, måste man överge den. Men tyvärr är det ofta så med människor som är öppna för djärva hypoteser att de har bestämt sig för att tro på något som de mycket gärna vill tro på och därför håller fast vid en hypotes som inte klarar en prövning.

Sven Ove Hansson sa också att vi gärna skulle vilja att världen inte var så materiell och trist som den är, och då framstår olika parapsykologiska hypoteser som mycket lockande. Och det är inget fel att undersöka dem. Ovetenskaplig blir man, när man tror sig ha hållfasta bevis, trots att man inte har det. Önsketänkande har ofta förlätt människor, t ex önsketänkandet att man kan bevisa överlevnad av döden. Detta leder till att man letar efter bevis, och det händer väldigt lätt att man ac-

Berndt Brehmer: — Bristande kunskaper i psykologi förklarar varför en del fysiker kom till tro på Uri Geller!

cepterar som bevis vad som inte alls är det.

— Alltså, hur lockande en hypotes än är, måste man underkasta den samma hårda prövning som om den vore motbjudande. Och det är inte alltid lätt.

Den mystiska vägen

Jan Grönholm — som i debatten ville tala för mystiken — sa i sitt inledningsanförande att han accepterade den indelning i en yttre och en inre kunskapsväg som Sven Ove Hansson formulerat i sin bok "Vetenskap och ovetenskap", men att han också skulle kunna tala om dessa vägar som den objektiva och den subjektiva vägen

och som den vetenskapliga och den mystiska vägen.

— På den yttre vägen söker man kunskap om omvärlden. Och jag menar att på den vägen fabricerar man fakta. Vetenskapliga fakta är inte objektiva, utan just fabricerade. Detta är också vad ordet, i sin rot, betyder. På den inre, subjektiva, mystiska vägen får man kunskap om den inre verkligheten, om subjektet. Men den vägen är inte fullt så subjektiv, så godtycklig, som man vanligen tror, utan det finns möjlighet att bestämma hur giltig den kunskap som kommit fram längs den inre vägen är — och de regler man då använder påminner en hel del om vetenskapens regler. I korthet kan man säga att det är en uppmaning: Gör så här, om du vill få kunskap inom det här området! Kontrollera sedan din erfa-

Sven Ove Hansson: — Det är riktigt att vänta tro på något tills man fått tillräckliga belägg.

renhet med erfarenheten hos andra, som gått samma väg! Det är detta som mystiker gör, när de söker kunskap om de inre världarna.

— Den inre kunskapsvägen är naturligtvis helt oanvändbar, om vi söker kunskap om omvärlden, men det är heller inte dess syfte. Och lika dålig på att ge kunskap är den objektiva vägen, när vi försöker få veta något om det inre, om subjektet.

Jan Grönholm vände sig mot Sven Oves uppfattning — som denne gett uttryck för i sin bok — att det är utmärkande för vetenskapen att den är demokratisk, medan mystiken är auktoritär. Den äkta mystiken är anti-auktoritär, menade Jan, eftersom den betonar den egna erfarenheten.

Men när det gällde synen på pseudo-vetenskap höll Jan med Sven Ove i

tion försöker skapa metoder för att komma underfund med verkligheten. Vetenskap är då, när man fördomsfritt kastar sig över varje utmanande faktum för att undersöka och förstå det. Men det finns också något annat, som man tänker på, när man talar om vetenskap, och det är det vetenskapliga etablissemangen, den organiserade formen av vetenskap, som har samhällets stöd genom att den får bedrivas med samhällets medel på akademiska institutioner och vars företrädare premieras genom att ges en viss status i samhället. Denna etablerade vetenskap har fått representera den förhärskande världssynen, och dess företrädare har använts till att försvara attacker mot den rådande samhällsordningen, verklighetsbilden etc.

— Man kan ställa frågan vilken syn på verkligheten som är dominerande inom den etablerade vetenskapen och som den försvarar, sa Janne, och svarade: I vår tid, här i västerlandet, är det i hög grad det materialistiska sättet att uppfatta verkligheten. Vid universiteten lärs ut att allting kan förklaras utifrån den fysiska verkligheten — trots att den materialistiska verklighetsuppfattningen ifrågasätts av en rad udda fenomen. De fenomenen studerar man inte vid universiteten, eftersom det skulle innebära att man accepterade tanken att verkligheten kan vara annorlunda än vad materialismen säger. Detta leder till att det många gånger är personer utanför akademierna, utan akademiska examina, och tyvärr utan vetenskaplig träning, som kastar sig över de udda fenomenen.

Mysik och värden

Efter de inledande anförandena vidtog en paneldiskussion. Sven Ove Hansson genmålde till Jan Grönholms uttalande att den äkta mystiken inte är auktoritär, att det beror på hur den organiseras.

— När en enskild människa mediterar och söker sanningar i sitt inre är det naturligtvis inte på något sätt auktoritärt. Men auktoritärt blir det när man organiserar mystikens upplevelser för att många människor skall tro på det som andra har kommit fram till i sina meditationer. Då handlar det om att tro på en människas auktoritet. Och det finns idag många auktoritära mysticistiska riktningar.

Till vad Janne Fjellander sa om att udda fenomen inte undersöks av den etablerade vetenskapen genmålde Sven Ove att det ju inte är så att de som sysslar med vetenskap vid universiteten skulle bli ledsna om de kunde bevisa något nytt och revolutionerande, t ex själsliv hos växter. För en sådan upptäckt skulle man kunna få ett

nobelpris. Orsaken till att etablerade vetenskapsmän i allmänhet inte sysslar med de udda fenomenen är att dessa inte verkar fruktbara, att det inte tycks finnas något där att arbeta vidare med som kan ge resultat.²⁾

Jan Grönholm replikerade till Sven Ove Hansson att han var fullt medveten om att det finns många andliga skolor som är "hemska auktoritära", men han tyckte att när hans meningsmotståndare diskuterade den ideala vetenskapen, så kunde han få diskutera den ideala mystiken!

Jan förklarade också att en orsak till att han intresserar sig för nya världsbilder är att han tyckt sig se att den materialistiska och reduktionistiska världsbilden, som uppkommit i samband med framväxten av den moderna naturvetenskapen, har lett till en brist på vördnad och respekt för naturen, vilket i sin tur har lett till en exploatering av den. Vi betraktar naturen helt och hållet som en resurs som människan kan göra vad hon vill med. Frågan är, sa Jan, vad vi skall göra åt den saken. Vad för slags kunskap kan bli grunden för en mer respektfull hållning till naturen? Hur skall vi få kunskap om de värden som vi skall leva efter i vårt förhållande till naturen? Måste vi inte gå den inre kunskapsvägen här?

Berndt Brehmer replikerade att förstöringen av naturen är betydligt äldre än den moderna vetenskapen. Vi kan tänka på bland annat skogsskövlingen i medelhavsområdet. Så naturförstöringen har nog snarare att göra med *för litet* vetenskaplig kunskap än för mycket, menade han.³⁾

Också Sven Ove Hansson sa att naturen har betraktats som något som människan kan förfoga över långt innan den materialistiska världsbilden i vetenskaplig mening hade fått spridning, exempelvis i den medeltida teologin.

Till Jan Grönholms fråga hur vi skall få kunskap om de etiska värden som kan ligga till grund för vår natursyn, sa Sven Ove att det enligt hans mening inte finns någon etik som vi kan söka kunskap om, utan att vi måste komma överens om gemensamma levnadsregler. Etiken är något vi själva utvecklar, inte något som redan finns att leta efter.

Fördomar eller berättigad skepsis?

Jan Fjellander tog upp frågan hur man bör möta rapporter om nya fenomen som, om de är verkliga, vänder upp och ned på åtskilligt inom den etablerade vetenskapen och kräver att en ny världsbild skapas. Janne berömde Sven Ove Hanssons bok "Vetenskap och ovetenskap", rekommenderade den och sa att han höll med om det

mesta, främst det allmänna resonemanget, men att han studsade inför de "fullständigt fabulösa exemplen" som skall illustrera teserna och som på ett generande sätt visar Sven Oves bristande kunskaper.

Som ett exempel på hur vetenskapen mött rapporter om något annorlunda, som inte stämt med vetenskapens världsbild, tog Janne fenomenet meteoriter och anknöt till vad Sven Ove Hansson skriver om detta i sin bok. Vetenskapsmännen ställde sig skeptiska till uppgifter om stenar som fallit ner från himlen. De godtog inte detta förrän i början av 1800-talet. Ändå anser Sven Ove att det vore ett misstag att klandra vetenskapsmännen för deras uppfattning. De hade nämligen inte tillgång till de kemiska analyser som till slut kom att fälla avgörandet. Sven Ove menar att om vetenskapsmännen hade godtagit himlastenarna, så kunde de lika väl ha anslutit sig till andra folkliga föreställningar, som det funnits ännu fler vittnen till, exempelvis tomtar och skogsrår. Janne höll inte med Sven Ove i dennes bedömning, utan menade att fallet med meteoriterna är ett exempel på att folklig kunskap, som växt fram ur direkt erfarenhet, kan vara riktigare än vetenskapliga bedömningar.

På direkt fråga från Janne sa Sven Ove att han fortfarande inte tyckte att de vetenskapsmän som vägrade tro på

stenar från himlen, var klandervärda.

— Det är en helt riktig attityd att vänta med att tro på något tills man fått tillräckliga belägg för det, ansåg han. Meteoriterna är ett av ytterst få exempel på att vetenskapen efter stor tvekan har tvingats acceptera något som är vanligt i folktron. Det är betydligt vanligare att nya idéer inom vetenskapen *gått emot* folktron. Det var folktro att alla stjärnor befinner sig på samma avstånd från oss — vetenskapen visade att så inte är fallet. Det var folktro att mörker är en särskild substans, ljus en annan, och att de två tävlar med varandra — vetenskapen har visat att det bara är ljuset som är en "substans" och att mörker bara är frånvaro av ljus. O s v.

Sven Ove svarade också på Janne Fjellanders fråga hur man bör ställa sig, när nya fenomen strider mot en mycket etablerad världsbild.

— Inom fysiken händer det ganska ofta att det kommer fram nya och omvälvande tankar. Då får man vara beredd att förändra sin världsbild ganska mycket, men man skall ju inte ändra den utan att ha mycket goda skäl för detta.

Sven Ove tog i detta sammanhang upp frågan om vittnesmåls tillförlitlighet och sa att vi bör lära oss av psykologin hur oerhört svårt det är att lita på vad vittnen säger. Folk som försöker syssla med vetenskap och inte lärt sig

Jan Grönholm och Jan Fjellander stod för den öppna/flummiga (stryk det som ej önskas!) sidan i diskussionen.

så mycket av det, litar ofta för mycket på vittnens utsagor. För att kunna dra säkra slutsatser — och ha anledning att revidera sin världsbild — måste man ha kontrollerade iakttagelser, mätinstrument o s v.

Vetenskapens objektivitetsideal måste ifrågasättas

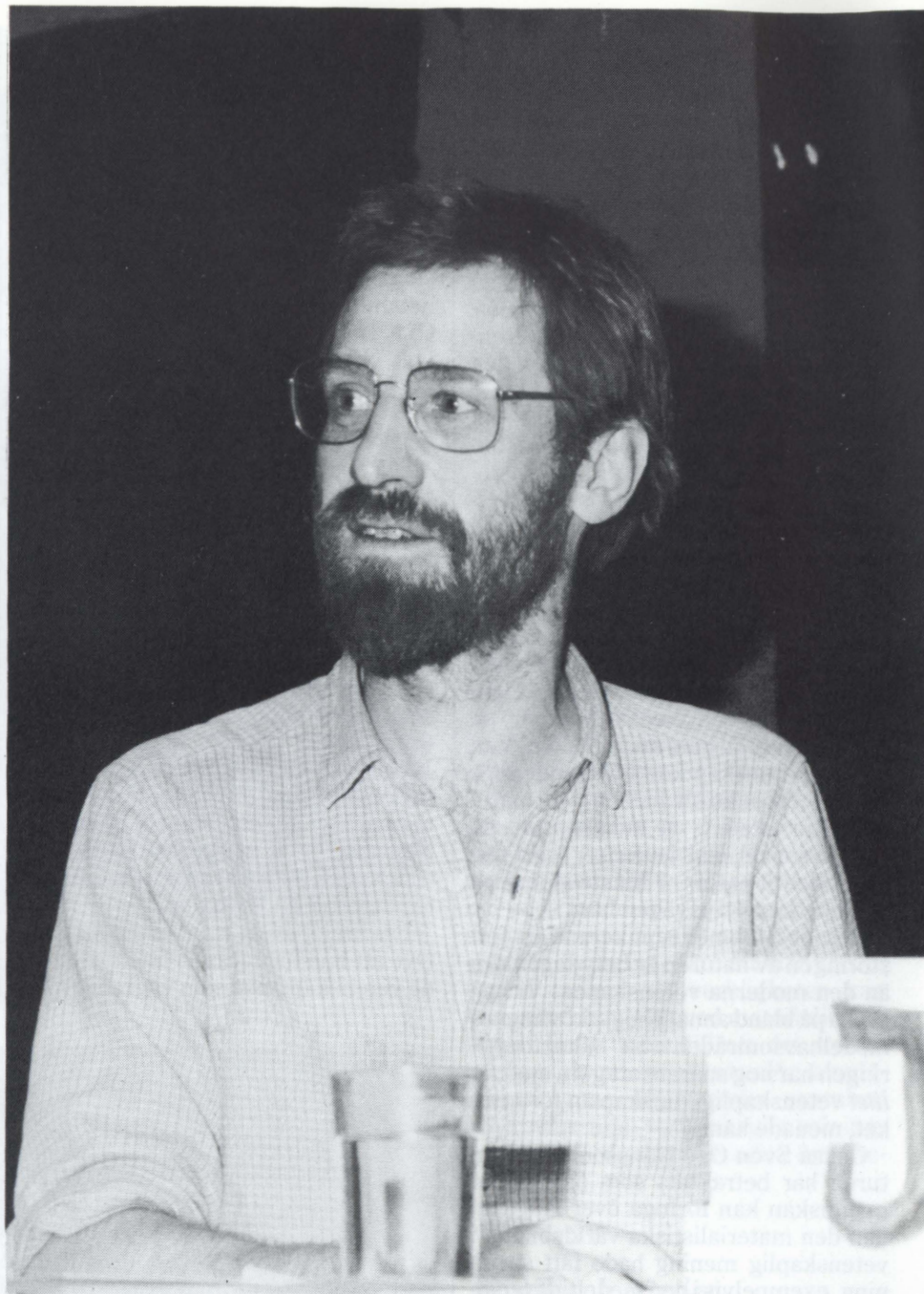
Jan Grönholm, som valde att diskutera mystiken som kunskapsväg, sa att kunskapen om människan som subjekt (d v s den upplevande, mentala delen av henne) är sorgligt eftersatt i vårt samhälle. Han såg orsaken till detta i vetenskapens objektivitetsideal enligt vilket bara den yttre, objektiva verkligheten kan studeras, inte den inre människan. Grönholm menade att det finns en kunskapstradition, som är värd att ta på allvar, när det gäller mystiken.

— Om man följer de anvisningar som tillhandahålls inom olika mystiska riktningar, så kan man efter en tid erfara sig själv som subjekt, ett subjekt som är rent medvetande, rent från tankar. Det är ju detta som många meditationsskolor syftar till. Om vi godtar den definition på vetenskap som Sven Ove föreslår i sin bok, att vetenskap är det systematiska sökandet efter sådan kunskap som inte beror av den enskilda individen, utan som envar kan återfinna eller kontrollera, då skulle jag vilja säga att i så fall är också mystik ett slags vetenskap. Den kunskap som mystiken försöker leda människor till, är nämligen möjlig för vem som helst att uppleva, ja den är mera möjlig för envar att uppleva än den kunskap som den moderna fysiken ger, ty när det gäller fysikens kunskapsinnehåll måste jag tro på auktoriteter, eftersom jag inte har någon möjlighet att själv kontrollera detta.

Naturliga förklaringar

Berndt Brehmer sa att frågan varför det är så svårt för nya idéer att vinna inträde i vetenskapen måste tas på allvar. Man kan inte vifta bort den. Vilka skäl och överväganden ligger då bakom det vetenskapliga etablissemangets attityd? Berndt sa att ett skäl till etablissemangets skeptiska hållning till nya och avvikande idéer är vetenskapsmäns erfarenhet att det är oerhört svårt att göra observationer. Även under de mest kontrollerade förhållanden i laboratoriet är det väldigt lätt att missa något viktigt eller missförstå vad man ser.

— Den erfarenheten gör att så fort man får höra talas om något egendomligt och avvikande blir frågan: Finns det någon naturlig förklaring till detta?

Jan Grönholm: — Vår tids viktigaste fråga är hur vi skall få kunskap om de värderingar vi skall leva efter.

Och man söker i första hand efter en sådan.

Berndt Brehmer sa också att även om vetenskapen är konservativ, så torde man kunna lita på att om en avvikande åsikt är riktig, så har den alla möjligheter att till slut bli erkänd.

Janne Fjellander menade att det gäller för den etablerade vetenskapen att acceptera möjligheten att vissa nya, utmanande fenomen kan vara verkliga och inte måste bero på bluff eller missstag och därför erkänna att dessa fenomen kan vara värda att studera. Det är denna öppna attityd som vetenskapen har så svårt för.

Janne vände sig mot påståendet att studium av paranormala fenomen inte skulle kunna vara fruktbart. Och han riktade en fråga till Sven Ove Hansson hur man kan avgöra detta.

— Kan du ge exempel på att parapsykologin eller UFO-frågan öppet och allvarligt har studerats och man kommit fram till att undersökningarna inte ger något? frågade Janne.

Sven Ove Hansson svarade inte direkt på detta, men sa att det finns väldigt många undersökningar och experiment som kan göras. Man måste då välja det som tycks mest lovande. Och det är mycket forskarens intuition att bedöma vad som kan ge goda resultat. Det som gör att forskare så sällan tar itu med sådant som UFO och paranormala fenomen är att det hittills inte finns några resultat som tyder på att det skulle vara särskilt intressant.⁴⁾

— Men jag tycker ändå, sa Sven Ove Hansson, att det faktum att väldigt många människor intresserar sig för UFO, paranormala fenomen etc. är

ett skäl för vetenskapen att ägna större intresse åt detta än vad man kanske skulle göra med en traditionell bedömning av hur fruktbar forskning inom dessa områden kan vara. Så jag instämmer i kritiken att vetenskapssamfundet ägnar sig för litet åt att titta på sådana här udda fenomen.

Om Cleve Backster och hans "försök att påvisa själsliv hos växter" genom att koppla elektroder på dem sa Sven Ove:

— Om man har världens dyraste, elegantaste och mest perfekta elektriska mätutrustning, men har glapp i elektroderna, när man kopplar in dem på växterna, då får man konstiga resultat. Forskare som upprepat Backsters försök under kontrollerade omständigheter, har inte kunnat bekräfta hans resultat. Jag vet nu inte om det var glapp i elektroderna, eller vad det var, men det finns inga skäl tro att han påvisat själsliv hos växter.

Janne Fjellander vände sig mot Sven Oves beskrivning av vad Backster har sysslat med:

— Du säger att han har försökt att påvisa själsliv hos växter. Jag känner Backster. Han skulle aldrig skriva under på en sådan definition av vad han hållit på med, utan han har undersökt ett egendomligt fenomen. Han har fått en märklig synkronicitet mellan två händelser: Samtidigt som han dödade småräkor uppstod elektriska signaler i de instrument som kopplats till växterna. Detta fenomen har Backster undrat över.

Vilka värderingar skall vi leva efter?

Jan Grönholm tyckte att diskussionen om ufologi och växternas eventuella själsliv var underhållande, men han ville återkomma till mystiken.

— För mig, sa han, är mystiken den högsta formen av den inre kunskapsvägen, och jag skulle vilja att den tillerkändes lika stort värde som den yttre vägen. Sven Ove drar i sin bok bara fram exempel på hur flummig och oduglig den inre kunskapsvägen är, och han påpekar att när den har försökt producera kunskap om omvärlden, så har den misslyckats — ja, naturligtvis har den det, men dess syfte är ju att ge kunskap om den inre världen, den subjektiva världen, där vi kan hämta våra värderingar. Som jag ser det, är detta den viktigaste frågan i vår tid: Hur skall vi få kunskap om vilka värderingar vi skall leva efter? Under den förvetenskapliga tiden var det självklart att religionen angav värdena. Sedan har vi, bland annat med hjälp av vetenskapen, hamnat i en icke-religiös kultur, där värderingarna från kristendomen släpat efter men dess effekter klingat av mer och mer, så att vi nu står

i en situation när vi verkligen på ett mycket medvetet sätt måste söka efter de värderingar vi skall leva efter. Men tyvärr vet vi inte hur vi skall finna dessa värderingar. Vi tror inte längre på religionens diktat, och vetenskapen kan inte visa oss vilken etik vi skall leva efter. Hur skall vi då göra? Att vi skall komma fram till det tillsammans, det håller jag med om. Inte heller jag tror att det finns en objektiv etik, utan jag kan tänka mig att det finns en mångfald olika etiker. Men frågan är: Hur skall vi bära oss åt för att komma fram till vad som är bra etik? Och när jag ställer den frågan, är det ett uttryck för ett genuint sökande efter kunskap som jag vill inbjuda alla till, eftersom jag själv inte har de färdiga svaren på frågan, vilken jag tycker är oerhört viktig.

Jan Grönholm pratade också litet om det förkastliga och farliga i att likna människan vid (förr) en maskin och (nu) en dator. Berndt Brehmer kommenterade att det är svårt att närma sig det man är okunnig om. Man kan bara göra det gradvis, och man kan använda metaforer, bilder. Det finns fundamentala likheter mellan maskiner och människor och mellan datorer och människor. Varje maskin som vi gjort, har vi gjort så att den gör något som vi själva gör. Därför känner vi igen oss i maskinerna och datorerna.

— Men inte alla mänskliga fenomen kan diskuteras på det sättet, fortsatte Berndt Brehmer. Och det faktum att

psykologerna ibland använder sig av maskinbilder som metaforer betyder inte att de verkligen tycker att människor är maskiner! Vi använder för övrigt även andra metaforer, exempelvis sådana som är hämtade från biologin.

— Okej, sa Jan Grönholm om användandet av metaforer, så länge som de som använder dem är medvetna om att de är metaforer. Men om man använder dessa bilder, då riskerar man att glömma bort olikheterna, det som skiljer oss från ett urverk och från en dator. Det är klart att vi måste använda metaforer när vi försöker beskriva något så mystiskt som det mänskliga medvetandet, men det vore bra om vi hade metaforer som gav ett utrymme för det mystiska, för mysteriet människan och om vi inte försökte förvandla människan till en automatisk maskin, som flera psykologiska riktningar gjort, behaviorismen t ex.

Berndt Brehmer menade att det inte är möjligt att veta på vilket allvar olika bilder tas av dem som använder dem, men han höll med om att många av hans kolleger uttalar sig som om bilderna skulle uppfattas bokstavligt.

— Men, sa Berndt Brehmer också, samtidigt är en metafor intressant, när man provar dess gränser. Det är genom att driva den så långt som möjligt som man får veta vad den är värd.

Fr v Brehmer, Hansson, Christine Wallgren, som höll reda på tiden, Tellefsen, Grönholm och Fjellander.

Lämpligt forskningsämne: inspirationen!

Janne Fjellander tog upp inspirationen.

— Finns det lagar för inspirationen? undrade han. I så fall kan det vara värt att studera dem. Om man tittar på vetenskapens historia, så finner man att så gott som alla de stora vetenskapliga upptäckterna skett just genom inspiration, i speciella medvetandetilstånd, där forskaren fått en flash, en enorm tanke, en idé som varit färdig från första början. Upptäckterna kommer i de flesta fall inte efter mödosamt arbete, utan som en plötslig klar insikt som forskaren sedan försöker ge språkligt uttryck för.

Janne tog också upp frågan hur samspelet mellan människor fungerar, exempelvis lärare-elev-relationen. Kan det tänkas att det finns telepati med i spelet? Om det är så, då borde en utforskning av detta ges högsta vetenskapliga prioritet. Berndt Brehmer höll med, men sa att detta är en hypotes som man inom det s k etablissemanget bedömer som utomordentligt osannolikt.

— Skälet är att mycket av det mänskliga samspelet låter sig förklaras på enklare sätt, av sådant som förväntningar och olika former av subtila

signaler och rollspel.

Sven Ove Hansson sa beträffande telepatin att det ännu inte har dykt upp en enda person som verkligen kunnat visa en telepatisk förmåga som är *upprepar* och som kan konstateras även i andra laboratorier än deras som är väldigt förtjusta i hypotesen.

— Den dagen det dyker upp en person som har en upprepbar telepatisk eller klärvoajant förmåga, kommer med all säkerhet psykologerna att kasta sig över vederbörande. Vad som finns idag är personer som verkar ha en paranormal förmåga i vissa försök, men som inte kan upprepa den under andra, strängt kontrollerade försök.⁵⁾

Till Jannes åsikt om inspirationens betydelse vid vetenskapliga upptäckter sa Sven Ove:

— Jag tror att Jan Fjellander överdriver detta. Det är ju så att vetenskap kräver ett mycket mödosamt arbete, och det är detta som är den huvudsakliga metoden. Det handlar inte om att sitta och vänta på inspirationen, utan om hårt arbete.

Beträffande vilka värderingar vi bör ha, sa Sven Ove att det väl är riktigt att religionen har förlorat en del av sin roll i vårt samhälle och att det som en följd därav kan finnas en osäkerhet om värderingar.

— Men, sa han, jag hoppas vi kan

vara överens om att man inte skall försöka lösa detta problem genom att låta vetenskapen på något sätt ersätta religionen, för det är något som vetenskapen är och kommer att förbli oduglig för. Vetenskapen kan inte tala om för oss hur saker och ting bör vara, utan på sin höjd hur de är eller inte är.

— Så till den allvarliga frågan hur man skall komma fram till etiska grundvärderingar. Det finns ingen enkel väg. Men jag vill framhålla det offentliga samtalets betydelse. Etiska frågor bör diskuteras och prövas kritiskt i en förnuftsmässig offentlig diskussion.

Jan Grönholm invände att det inte går att komma fram till värderingar enbart med förnuftet. Sven Ove replikerade att den som har en uppfattning i en etisk fråga måste vara beredd att föra ett förnuftsmässigt resonemang om *konsekvenserna* av sin uppfattning. Jo visst skall en sådan diskussion föras, menade Jan, men underströk att frågan är *hur* vi skall nå etisk kunskap. Sven Ove sa att det nog inte finns någon etisk kunskap, som man kan finna någonstans, ingen ur-kunskap som vi kan hämta inom oss, utan vi får leva med att värdena är något som växer fram i samhället i människors umgänge med varandra.

Jan Grönholm:

— Jag tror att det finns risk för att en sådan hållning leder till ett slags värderativism som är lika förödande för ett samhälle som den kunskapsrelativism du tycker så illa om. Jag skulle vilja föreslå som en hypotes att vi för att hitta den etiska kunskapen använder den inre kunskapsvägen, som mystiken, därför att den är den enda kunskapsväg som kan ge oss värden. Jag skulle vilja ge den inre kunskapsvägen ett lika stort värde som den yttre kunskapsvägen. Men Sven Ove är i sin bok hemskt negativ till den inre vägen. När han jämför de båda vägarna är det enbart för att framhålla den yttres förträfflighet och den inres oduglighet. Han säger att vetenskapen är bättre, eftersom den hela tiden korregerar sig själv, medan mystiken har sagt samma saker i 2.000 år. Men kan detta vara ett argument mot mystiken? Man kunde lika gärna säga att den där vetenskapen inte är mycket att hänga i julgranen, eftersom den ändrar sig hela tiden, medan mystiken har kommit på sanningen för 2.000 år sedan!

Sven Ove Hansson:

— Mystiken kan naturligtvis ge en del upplevelser om etiska värden. Men man skall observera att människor som använt denna kunskapsväg har kommit fram till mycket olika etiska uppfattningar, vilka beror på de föreställningar de från början hade. Men om man med den inre kunskapsvägen menar inte bara mystik utan även reflektioner av litet mindre pretentiöst slag, som åtminstone jag brukar använda mig av, när jag försöker bestämma mig för vad jag tycker i värderingsfrågor, då kan vi vara överens om att då är det den inre kunskapsvägen man får välja, eftersom den yttre vägen inte ger den sortens svar.

Berndt Brehmer menade att den inre kunskapsvägen inte leder till värden *på samma sätt* som forskning enligt den yttre kunskapsvägen leder till resultat. Reflektion och meditation leder möjligen till att man upptäcker vad det är man vill.

Om inspirationens betydelse för vetenskapens utveckling sa Berndt Brehmer att för den som känner vetenskapen huvudsakligen genom vetenskapshistoria är det lätt att överskatta inspirationens betydelse. Tyvärr är det så att felaktiga idéer kommer till på precis samma sätt som de riktiga idéerna, som för vetenskapen framåt. De uppstår lika plötsligt och i lika förklarad skimmer som de korrekta idéerna, men genom att vetenskapshistorien naturligtvis är ett systematiskt falsifikat som huvudsakligen beskriver de sanna idéerna och ignorerar alla de falska, så ser det ut som om enbart de sanna hypoteserna kom fram genom inspiration, och det har gett inspirationen en överdrivet hög status.

Jan Fjellander: — Uri Geller har fuskat, det är riktigt, men han har också visat sig ha paranormal förmåga!

Uri Geller!

Efter panelens debatt följde frågor och synpunkter från åhörare. Erik Nissen bestred Sven Ove Hanssons påstående tidigare att det inte finns några personer med paranormal förmåga som fått positiva resultat i flera laboratorier. Erik nämnde Uri Geller som ett exempel.

Sven Ove Hansson:

— Det är på det sättet att Uri Geller är grundligt avslöjad som bluffmakare. Det finns åtskilliga bevis för detta, bland annat kan man på videoband se hur han fuskar. Det finns illusionister som kan göra precis samma saker som han och kan lura vetenskapsmän precis lika mycket som han. Men de påstår inte att de har paranormala förmågor. Ingenting som Uri Geller gjort behövs det några paranormala förklaringar

till, utan allt kan förklaras med de metoder som används av trollkonstnärer.

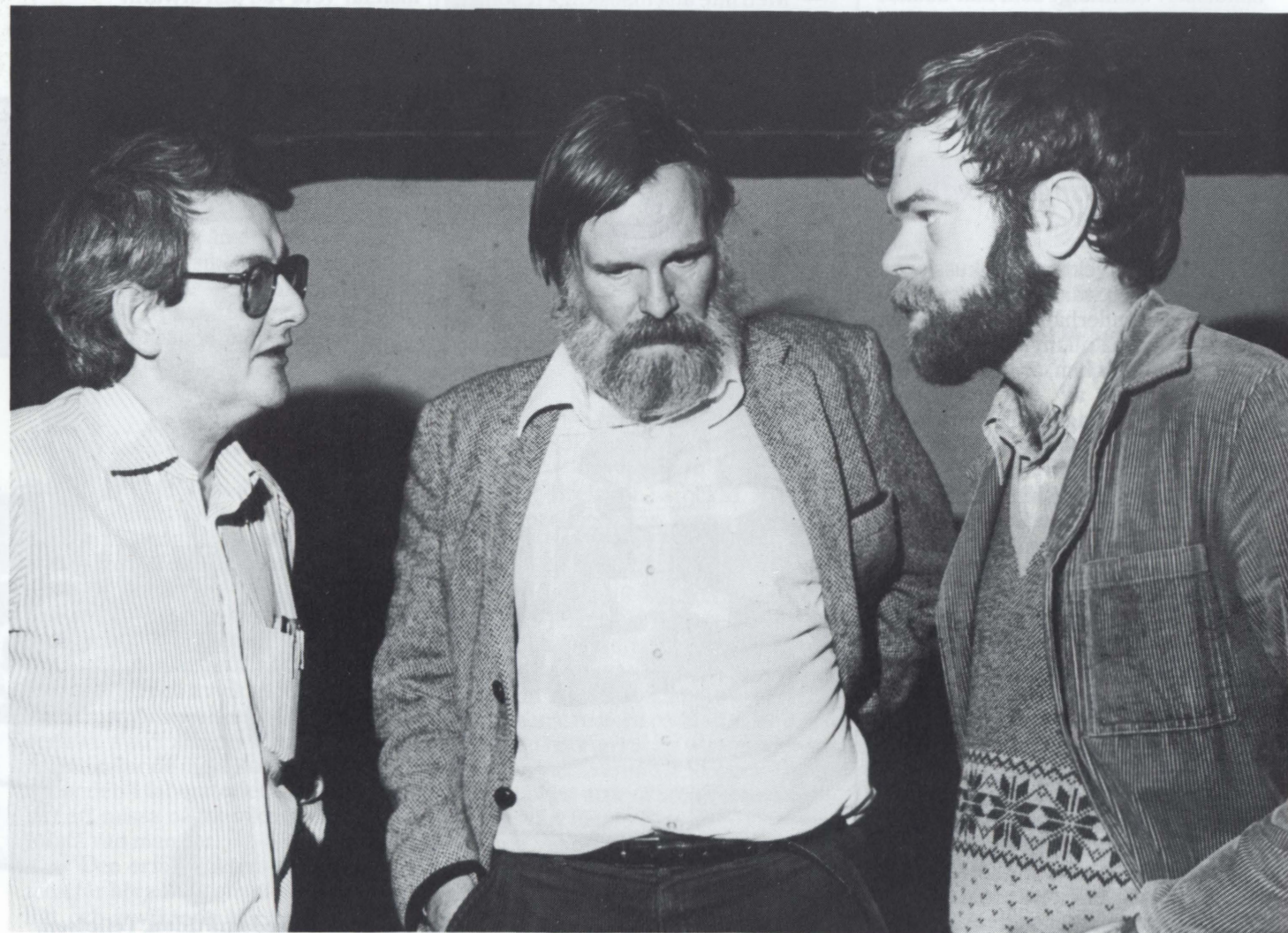
Erik Nissen:

— Hur kunde då SRI skriva sin forskningsrapport som de gjorde?

Sven Ove Hansson:

— Det berodde på att de inte hade någon kunnig illusionist som lade upp försöken. Uri Geller har alltid vägrat att göra försök där uppläggningsen gjorts av en professionell trollkonstnär. Han har t o m vägrat att uppträda i närvaro av professionella trollkonstnärer.⁶⁾ Så länge han inte tillåter den främsta sakkunskapen på den sortens verksamhet att noga pröva vad han sysslar med, finns ingen anledning tro annat än att han gör precis detsamma som Truxa och Randi och andra trollkonstnärer, vilka också kan upprepa vad han gör.

Erik Nissen:

Jens Tellefsen, Berndt Brehmer och Sven Ove Hansson i samtal.

— Jag vet att Uri Geller fuskar, också. Jag har sett honom fuska. Men jag har också läst en rapport av en trollkonstnär som gjort tre tester med honom och som skriver att Geller inte kan ha fuskat under de proven.

Sven Ove Hansson:

— Vad heter den trollkonstnären?

Erik Nissen:

— Cox. 7)

Janne Fjellander tyckte att påståendet att Geller avslöjats och att debatten därmed är avslutad var befängt.

— Jag känner Uri, sa han och har träffat honom vid flera tillfällen. Jag har sett honom böja metall ca 15–20 gånger, och jag har sett honom på scenen. Jag har haft möjlighet att träffa honom privat tillsammans med ca 15 andra personer, allesamman vetenskapligt orienterade. De försöken gjordes inte under kontrollerade förhållanden, men ändå går det att dra slutsatser av observationer.

— Uri Geller har fuskat, ja. Detta är inte förvånande, när man tänker på att han ställer upp på scenen och låter människor betala 100–150 kronor för en biljett. Han vill att de skall få valuta för pengarna. Därför har han trick att ta till, om han inte förmår prestera äkta fenomen. Han är scen-människa. Men *dessutom* presterar han fenomen som inte kan förklaras normalt. Har du läst The Geller Papers?

Sven Ove Hansson:

— Nej. Jag väntar på att Uri Geller skall låta sig undersökas av kritikerna, vilket han hittills har vägrat. Han har en stående inbjudan från illusionisten James Randi: Kom och visa dina konster under mitt överinseende och bevisa att du har paranormal förmåga! Men Geller vägrar att göra försök under tillräckligt kontrollerade förhållanden. Att Geller lyckats lura både den ena och den andra vetenskapsmannen är inte så konstigt. Trollkonstnärer brukar säga att det är lättare att lura en vetenskapsman än att lura ett barn, för barnet tittar kanske åt ett annat håll än trollkonstnären önskar, medan vetenskapsmannen, som är van att koncentreras på det som är väsentligt, följer trollkonstnärens avledande manövrer med blicken och ser inte vad han gör med andra handen.

Janne Fjellander:

— Det där var en osaklig argumentation! De försök som Randi inbjuder till är inte de enda som har godtagbar kvalitet. Det har gjorts väl kontrollerade försök med Uri Geller — av vilka 17 redogörs för i The Geller Papers — och det är löjligt att inte ta del av de rapporterna förrän Geller ställer upp för tester anordnade av en person som ägnat sig åt personföljelse av honom. Och det är fel, när du påstår att James Randi kan göra precis samma saker som Geller, under samma betingelser. 8)

— Men det är klart att Geller är en

kontroversiell person. Och det går inte att lita på honom. Ibland använder han trick, men samtidigt måste man konstatera att han *upprepade gånger presterar saker som ingen annan kunnat göra*.

Janne undrade var Sven Oves vetenskapliga inställning tagit vägen och Sven Ove svarade:

— Den vetenskapliga inställningen är insikten att det inte räcker att vissa personer kan få vissa resultat i sina laboratorier. Resultaten måste kunna upprepas av andra — de får inte försvinna när man inför ordentliga kontroller. Nu finns det ingen större anledning att lita på en person som Uri Geller, som dels fuskar, dels vägrar att låta sig undersökas av kompetent folk. Han väljer själv ut vilka som skall få undersöka honom och undviker konsekvent professionella illusionister.

Vetenskap och etik

Richard Matz tog upp frågan om vetenskapsens förhållande till etiken, om den står över, eller vid sidan av, etiken eller har etiska förpliktelser. Han menade bland annat att vetenskapsens nihilistiska kärna träder fram i full dager i framställningen av förstörelsevapen.

Sven Ove Hansson sa att vetenskap kan missbrukas, men han menade att man måste skilja mellan å ena sidan ett sådant missbruk och å andra sidan den vetenskapliga grundattityden, när det gäller att söka fakta om världen.

Richard Matz ansåg att vetenskapen har en likgiltig och objektiv attityd till verkligheten. Den har avsvurit sig etiken.

Berndt Brehmer tyckte att man inte kan härleda bör från är, d v s man kan inte utifrån en iakttagelse av hur världen är dra några slutsatser om hur den borde vara. Etiken måste således grundas på något annat än vetenskapen.

Richard Matz replikerade att i varat ingår även människovarat. Människan är en version av varat. Om man nu skall skilja bör från varat, får man en människa som inte har något bör i sig, och alltså inget sinne för följderna av sina handlingar. Det är sådan mentalitet som fostras inom vetenskapen och bland annat leder till att det byggs domedagsvapen.

Sven Ove Hansson underströk att vetenskapen inte ger några svar i etiska frågor. Detta ligger inte inom dess kompetensområde. 9)

Jan Grönholm menade att det absolut finns en koppling mellan det vetenskapliga förhållningssättet och den brist på moral vi ser i samhället, även bland vetenskapsmännen.

— Det är ingen slump att vi är så omoraliska, sa Jan. Det har sin grund i vetenskapsens sätt att beskriva världen som död materia som vi saklöst kan exploatera och i dess sätt att beskriva människan. Det är inte oviktigt hur ve-

tenskapen beskriver oss, eftersom vetenskapen är den mest prestigefyllda kunskapsvägen i vårt samhälle. Vad säger vetenskapen om oss? Den viktigaste vetenskapen, när det gäller att beskriva människan, är inte psykologin utan ekonomin. Vad den säger om oss har spelat den största rollen för vår bild av oss själva. Den ekonomiska människan är den vi mest identifierar oss med, den människa som handlar enbart utifrån sitt egenintresse och för vilken all moral bara är rationaliseringar av egenintresset.

— De övriga vetenskaperna om människan säger att hon till hundra procent är en produkt av arv och miljö — det enda man diskuterar är hur mycket som skall tillskrivas arvet. Men en faktor som ingen vetenskap någonsin tillskrivit ett förklaringsvärde är den genuint fria viljan, där man tar ställning utifrån moraliska överväganden. Så, vetenskapen har definitivt ett ansvar för vår bristande moral.

Upprepbarhetsfrågan

Göran Brusewitz tog i ett inlägg upp frågan om upprepbarheten inom parapsykologin. Han har under flera år ägnat den frågan sin uppmärksamhet, bland annat genom studier av parapsykologiska facktidskrifter. Han har också haft kontakt med Martin Johnson, som är professor i parapsykologi i Utrecht, Holland. Denne har konstaterat att forskare från olika discipliner har olika kriterier på upprepbarhet. Fysikerna är de mest strikta. Ju längre bort från fysiken man kommer, desto lägre är kraven. Så upprepbarhetskravet är relativt. Även humanistiska forskare har accepterat upprepbarhetskravet. De har mycket lägre krav på upprepbarhet än fysikerna, men anser ändå att deras forskning är lika vetenskaplig. Vidare visar försök från både fysik och psykologi att försöksledaren faktiskt med sitt sätt och sin attityd påverkar utgången av försöket, vilket medför att upprepbarhetskravet blir relativt, inte absolut. På ett sätt är parapsykologin närmare humanvetenskap än naturvetenskap. Det finns därför skäl, ansåg Göran, att reflektera över om upprepbarhetskravet egentligen är relevant för humana fenomen. Det har givetvis ett värde att kunna upprepa fenomenen, men frågan är om detta skall vara ett nödvändigt krav för att en humanvetenskap skall kunna kallas vetenskap och för att parapsykiska fenomen skall kunna erkännas.

Göran menade att det inte är rimligt att så snart en forskare inte får samma resultat som andra forskare tidigare fått, fullständigt bortse från de tidigare resultaten. Och det finns faktiskt försök som med framgång har upprepats flera gånger av olika forskare, låt vara

att det inte rör sig om några stora mängder, men åtminstone 10–15.

Berndt Brehmer tyckte att upprepbarhetskravet måste ställas i relation till vad för slags påståenden man vill göra. Inom historievetenskapen är upprepbarhetskravet inte relevant. Men om man vill göra påståendet att en person har en viss förmåga, då är detta rimligen något som måste bygga på upprepbarhet. I det sammanhanget är det relevant.

Det var ännu fler ämnen som diskuterades på Café Pan den 5 december, där ibland UFO, men allt kan inte refereras här.

I sitt slutförande sa Janne Fjellander bl a att medlemmarna i Föreningen för Psykobiophysik och i föreningen Vetenskap och Folkbildning enligt hans mening har en likartad attityd, men skiljer sig åt i tillämpningen av grundprinciperna.

Janne sa också, litet humoristiskt-självvironiskt, att när han först fick kännedom om föreningen Vetenskap och Folkbildning, kände han en viss ångest, tyckte att de där människorna var ute efter honom. Men sedan kom den mer sunda reaktionen att "nu är det bäst att man skärper sig". Skeptikerföreningens aktivitet har gett honom anledning att rannsaka sig själv, sa han, och han hoppades att hans och hans meningsfränders synpunkter kunde få skeptikerna att ompröva vissa av sina ståndpunkter på liknande sätt.

Sven Ove Hansson tyckte att diskussionen varit givande och att det var roligt att det kunnat föras en så öppen, uppriktig och konstruktiv diskussion. Det är viktigt, sa han, att det finns en dialog mellan dem som sysslar med vetenskap av det mera etablerade slaget och dem som sysslar med det som ofta kallas gränsvetenskap.

S.Moch Göran Brusewitz

Noter

1) Åtskilliga parapsykologer har psykologutbildning, bland dem svensken Martin Johnson. Flera illusionister har deklarerat att Uri Gellers uppvisningar inte kan förklaras som illusionisttrick, bland dem William Cox, Artur Zorka, Abb Dickson och Leo Leslie. Se exempelvis The Geller Papers, sidan 139!

2) Sven Ove Hanssons syn på vetenskapen är nog alltför idealistisk. I verkligheten torde vetenskapsmän i allmänhet ha mycket svårt att överge en världsbild, ett synsätt som de fått lära sig, vant sig vid och tycker om, även om övergivandet är sakligt motiverat. På detta finns ett otal exempel, men här bara ett citat från Gottfried Grafströms bok "Våra kvävda kompetenser", sidan 190: "Trots Mesmers och hans lärjungars iakttagelser och demonstrationer förnekade den gängse medicinska forsk-

ningen de hypnotiska fenomenens existens i cirka ett sekel. Trots att smärtfria amputationer och liknande utfördes mitt för ögonen på expertisen lyckades man med konststycket att ogiltigförklara alltsammans. Trots den vetenskapliga världsbildens påstådda öppenhet är det svårt att peka på några verkliga upptäckter som inte först har avvisats av en enig expertis.

Tvivlet på de hypnotiska fenomenen ser vi nu med rätta som oresonligt och befängt. Men på samma sätt förnekas idag mängder av andra erfarenheter och teorier, t ex på det parapsykologiska området."

3) Det är inte för litet vetenskaplig kunskap som är den främsta orsaken till den fortsatta miljöförstöringen. Det största hindret för kraftfulla åtgärder ligger i att vi värderar kortsiktigt materiell bekvämlighet för egenräkning högre än allting annat. Det är i alla fall så vi betar oss, och det är i handlingen som värderingarna avslöjas. Att hoppas på att mer vetenskaplig kunskap skall lösa miljöproblemen är bara en billig ursäkt för att vi skall slippa ändra den egna livsstilen. Därmed inte sagt att vi inte skulle behöva mer vetenskaplig kunskap också. Jan Grönholm.

4) Jo, gjorda undersökningar tyder just på att det inom områden som UFO-forskning och parapsykologisk forskning finns stora utsikter till betydelsefulla upptäckter. Men forskare i allmänhet torde vara mycket rädda om sitt anseende i den vetenskapliga världen. De vill göra karriär och tjäna bra med pengar. Ett engagemang inom ett gränsvetenskapligt område bedöms inte som gynnsamt för karriären, utan snarare som en belastning.

5) Inget säger att det inte kan finnas paranormala fenomen som inte går att upprepa på befällning.

6) Flera trollkonstnärer har studerat Geller. Se not 1!

7) När Ulf Mörling visade upp illusionisttrick på en parapsykologisk konferens i Utrecht, var enligt uppgift Cox en av dem som trodde att det rörde sig om äkta paranormal förmåga. Randi betecknar Cox som amatör. — De försök som Cox gjorde med Geller finns redovisade i The Geller Papers, sidorna 139–149.

8) Randi har inbjudits att vid SRI göra samma saker som Geller gjorde där, men han har uteblivit. Och trots att illusionister lyckades lura den oerfarne professor Philips och ytterligare några icke framstående psi-forskare gäller nog i allmänhet att illusionisten själv vill bestämma uppläggningsen av "experimenten". Vid parapsykologiska försök däremot bestämmer forskaren uppläggningsen.

9) Men många filosofer, bland dem Kant, har prövat att fastlägga en vetenskapligt grundad etik. Filosofin är också en vetenskap, låt vara inte naturvetenskap.

Adresser:

Föreningen för Psykobiophysik. Hantverkargatan 8, 112 21 Stockholm.

Vetenskap och Folkbildning. Box 185, 101 22 Stockholm 1.

NYA OCH GAMLA LÄSVÄRDA BÖCKER

Var finns Gud

av Hans Hof

Sökandet efter Guds plats i vår verklighet är i dag intensivt och allvarligt. Många av oss bär på erfarenheter som kan kallas andliga. Hans Hof tillhör dem som söker vägar till en levande andlighet. Han är professor i religionsfilosofi och kännare av kristen mystik. Längre har han sökt slå broar mellan kristen tradition och dagens verklighet.

87 sid Hft 40:—

Ufoforskning i Sovjetunionen

av Jüri Lina

Boken har ett rikt bildmaterial med foton och illustrationer från iakttagelser och berättelser om närkontakter med utomplanetariska varelser. Detta är en av mycket få böcker med resultat från ufoforskning bakom järnridån, som skrivits i väst.

240 sid Hft 185:—

Bevis för fortsatt liv efter döden

av Elisabeth Andersson

Författarinnan, född 1899, har genomlevat spiritualismens fantastiska genombrottsår, med materialisationer, direktröster, levitationer, apporter etc. Hon har deltagit i seanser och cirklar med Agnes Röklander, Einer Nielsen, Ernst Broberg m fl kända medier. Boken är lättläst.

160 sid Hft 30:—.

(Denna bok och "Vidare går min väg" av Rolf Carleson är värdefulla "källor" för nutidens spiritualister att "ösa" kunskap ur.)

Radio- och mikrofonkontakt med de döda

av Friedrich Jürgenson

Du såg honom som Lasse Holmqvists gäst i TV-programmet "Här är ditt liv", lördagen den 12/1 -85, där han även talade om den film om anderöster och den hotande miljöförstöringen, som han håller på och avslutar.

92 sid Hft 27:—

Du får böckerna till Din brevlåda med ett inbet.kort bifogat. B-porto eller paketporto tillkommer.

Begär vår prislista! Du får den portofritt! Åberopa denna tidning vid order.

MOT LJUSET

Box 28

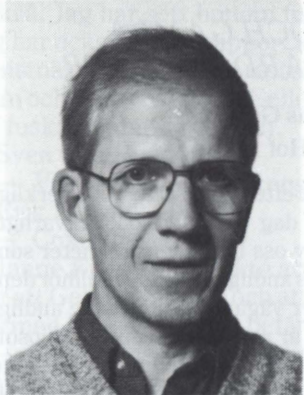
S-197 00 Bro

Sverige

Bror Karlsson

Tel. 0758-407 23

Debatt

Skall vi använda förnuftet?

Av Gunnar Ståldal

Är kristen tro alltid god medicin för själen eller kan den vålla skada?

Antag att jag har väldigt ont i ryggen och antag att min läkare inte kunnat göra annat än ge mig recept på starka värktabletter. Antag vidare att jag då går till en "klok gubbe" som föreslår följande: "Klä av dig naken och rulla dig i en myrstack en torsdagskväll när det är fullmåne!"

Innan jag följer uppmaningen, bör jag väl tänka efter: Finns det några skäl tro att den angivna metoden hjälper mot ryggont? Varje läsare håller väl med mig om att den frågan är rimlig. Hur gör man för att få svar på en dylik fråga? Tja, man kan ju slå i uppslagsböcker, prata med vänner och bekanta, försöka sammanställa så många relevanta data som möjligt. I det här fallet kommer jag snabbt till slutsatsen att ingenting talar för att den rekommenderade metoden är verksam. Men naturligtvis kan jag ändå, om jag står ut med obehaget, göra ett försök...

Den själsliga hälsan är inte mindre viktig än den kroppsliga. Lider jag av ångest, oro, tvångstankar, förvirring, då gör jag — precis som när det gäller den kroppsliga hälsan — klokt i att använda den metod som med störst sannolikhet leder till målet, dvs själslig hälsa. Eftersom själslivet fortfarande till stora delar är ett mysterium i den meningen att vi inte känner till alla "mekanismer", alla faktorer som avgör om man är frisk eller sjuk, så har själshälsans område lockat till sig en mängd amatörer, charlataner, kloka gummor och gubbar från olika håll, inteminst från de religiösa samfundet, där man ägnar sig åt "människovård" eller "själavård". Nu frågar jag: Om en religiös förkunnare utlovar själslig hälsa, förutsatt att man följer hans recept, har man då inte rätt att kritiskt granska hans anspråk? — Alltså, om man möter en anhängare av Kristen Vetenskap, Hare Krishna, Scientolo-

gykyrkan, Maranata etc. — skall han då, till skillnad från folktrons kloka gubbar och gummor, åtnjuta någon sorts religiös immunitet, så att han tillåts strö omkring sig vilka löften som helst utan att riskera att bli synad av kritiskt inställda personer? Naturligtvis inte, säger nu varje läsare. Okej, då är vi överens så långt. Nå, men hur är det då med vår statsreligion? Skall dess präster fritt få förkunna sina frälsningsbudskap utan att någon kritiker vågar pröva om de talar sanning? Ja, detta verkar vara en ganska spridd uppfattning. Just statsreligionen anses vara så vördnadsvärd och en så integrerad del av vårt kulturarv att den skall åtnjuta särskilda villkor. Och många präster trivs tydligen bra med att få lov att arbeta i en skyddad verkstad, som ju kyrkans predikstolar är, liksom radiostudion vid de tillfällen när det hålls morgon- eller kvällsandakt.

Nu tänker jag emellertid bryta en gammal taburegel och titta på en morgonbön; den är från den tiden när andakterna trycktes i SvD. Den hölls den 24 januari 1964 av Sveriges första kvinnliga präst, fil. dr och teol. kand. Margit Sahlin. Jag nämner hennes titlar för att läsaren skall veta att det är en högutbildad person, van vid vetenskapligt tänkande, som haft ordet. Ofta får jag nämligen höra att det är tarvligt att ge sig på Guds lilla barnaskara... Detta var vad Kerstin Anér på fullt allvar framförde en gång när en akademiker i Uppsala gjort argumentationsanalys av ledarna i de kristna samfundstidningarna!

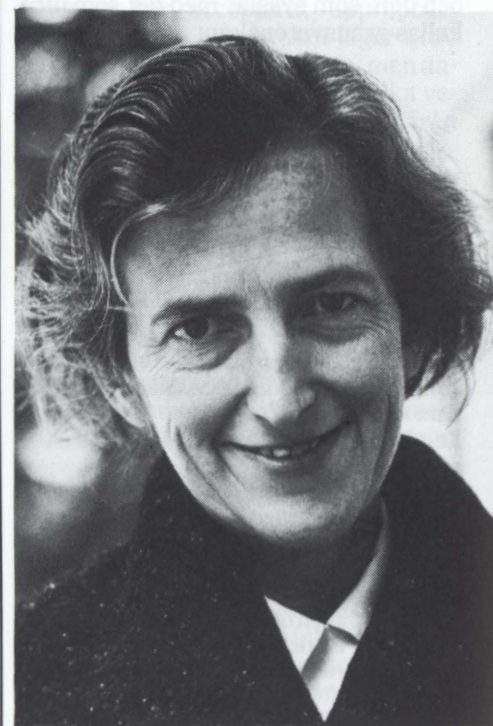
Nu tittar vi alltså på morgonbönen från 1964! Dr Sahlin läser först en text ur Markusevangeliet, som slutar så här:

Han (Jesus) hade botat många och nu kom alla som led av någon plåga, och trängde sig på honom för att få röra vid

honom. Och när de orendade andarna såg honom, föll de ner för honom och ropade: "Du är Guds Son." Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

Ingenstans i sin betraktelse ställer Margit Sahlin frågan om Markus' berättelse verkligen är *sann* eller om den möjligen är ett påhitt. Lyssnaren/ läsaren måste alltså få uppfattningen att fil.dr Margit Sahlin tror att allt detta har hänt också i verkligheten.

Däremot säger Sahlin att vi i Sverige inte längre har samma materiella nöd som människorna på Jesu tid led av. Men vi lider av själslig nöd. Tjugo procent av alla svenskar är i behov av psykiatrisk hjälp. (Siffran är säkert korrekt. En 1984 i USA gjord undersök-

Kyrkoherde Margit Sahlin. Foto Hans Malmberg, Tiofoto.

ning kom fram till samma procenttal.)

Vart leder dessa fakta vår predikant? Jo, naturligtvis till att det gäller att "tro på Gud". "Om man inte har en förankring utanför denna materiella tillvaro och bortom de rent mänskliga sammanhangen, måste man bli värnlöst utlämnad åt allt som sker i ens omgivning. Man har ingenting att sätta emot..." — "Alltsammans bottnar i en livsåskådningsfråga, en fråga om tro." Men om man upptäcker Gud i evangelierna, om man möter Kristus, ja då blir det annorlunda, då vet man att man är älskad. "En älskad människa har hemliga tillgångar, kan ha en egenomligglädje som skimrar igenom vad som än händer." — "Den som har sitt ögonmärke i denna verklighet utanför tiden kan ha en trygghet även i motgångar och bekymmer. Han är inte beroende av det som sker här..."

Det är inga dåliga grejor! Det är stora och svåra ämnen som Margit Sahlin ger sig in på. Var femte svensk har psykiska problem. Men var lugn! Det finns bot! Tro på Gud! Läs Bibeln!

Nu vill jag omedelbart ha sagt att vore det så som Sahlin säger, då skulle jag utan tvekan stödja kristen verksamhet. Ångest, tvångstankar, emotionella störningar, för att inte tala om depressioner och schizofreni är ju ytterst plågsamma sjukdomar. Om tron hjälper mot dem, då vore det utomordentligt! Men precis som i fråga om myrstacksreceptet mot ryggont måste vi fråga oss: Är det *sant* att kristen tro plus bibelläsning hjälper mot psykisk sjukdom? Finns det något som pekar i den riktningen? Ja, det finns det onekligen. Det finns inom frikyrkorna folk som vittnar om att de vunnit "underbar frid" genom mötet med Jesus. Men finns det inte från samma håll talrika vittnesbörd om *ofrid*? Är inte en kristen tro för många människor plågsam och medför grubblerier och ångest? Och kan man alltid lita på vittnesbördens sanning? Finns det inte i varje frälsningsmöte en suggestion verksam som går ut på att man *skall* säga, dvs i många fall *låtsas*, att man är helt fri från oro och problem? Vidare: Finns det inte lika många själsligt friska människor bland dem som saknar kristen tro som det finns bland de troende? Jag tror det förhåller sig så. Och i brist på tillförlitlig statistik kan ju var och en bläddra i Bibeln och särskilt i Nya testamentet och kritiskt granska hypotesen att just dess texter hjälper mot oro, ångest och tvångstankar.

När jag själv bläddrar och läser litet i Bibeln, hittar jag väldigt ofta texter som är fyllda av bittra anklagelser, av gräsliga hotelser, av missunningsamhet, hård och dömande moralism. Jesus hotar hela byar och städer, där man inte tillräckligt respektfullt lyssnat på honom, med naturkatastrofer värre än dem som en gång drabbade Sodom. I samma kapitel som Margit Sahlin läste

Pingstvännen på "torken". "Jesus är bästa boten mot alkoholbegär", anser de. Men är det verkligen sant? Foto Sune Spångberg, Tiofoto.

ur, står f.ö. orden "den som hädar den heliga anden, får aldrig någonsin förlåtelse, utan är skyldig till evig synd". (Mark. 3:29)

Hos aposteln Paulus hittade jag av en slump följande text: "Man säger att det förekommer otukt bland er, till och med sådan otukt som inte finns ens bland hedningarna, nämligen att någon lever ihop med sin fars hustru." (1 Kor. 5:1) Paulus kräver att "en sådan person skall överlämnas åt Satan, så att hans kropp går under för att hans ande skall bli räddad på Herrens dag". Vidare får vi veta på att om man stöts ut ur församlingen, då går man miste om skyddet mot onda makter. Och det är ju enligt Nya testamentet "de onda makterna" som orsakar sjukdomar. Alltså skall församlingen överlämna otuktsmannen åt de onda makterna! Är detta en bra text att läsa, när man själv känner sig sjuk både till kropp och själ?

I nästa kapitel säger Paulus följande om bögar och tjuvar, vilka enligt honom hör till samma kategori syndare: "Ingen som lever i otukt eller avguder, i hor eller homosexualitet, i tjuvaktighet och själviskhet, som är ovetig och utsuger andra — ingen sådan får ära Guds rike". (1 Kor. 6:9-10) Är detta en lämplig text för exempelvis en homosexuell, som sökt sig till kyrkan?

Den ursprungliga kristendomen är full av dömande moralism. Jesus och Paulus är inga förespråkare för sådana moderna ideal som tolerans, förståelse och ömsinhet.

Trots detta påstår de kristna, dag efter dag, vecka efter vecka, att Bibeln innehåller svaren på våra livsfrågor: Den som läser Bibeln får frid i sin själ. Och enligt en modern variant av teologin blir man frisk också till kroppen, om man tror på Bibeln. Vad är detta annat än kvacksalveri inom människovårdens område?

Det finns ytterligare ett motargument mot tesen att kristen tro skulle hjälpa mot neuroser och psykoser. Det är det enkla faktum att kristendomen kräver tro på något som är osannolikt. Markusevangeliet vimlar av anekdoter som är otroliga, exempelvis att Jesus kunde bota blindhet, dövhet och spetälska genom beröring eller genom att lägga en deg av spott och lera på det sjuka stället. Lika otroliga är berättelserna om Jesu uppståndelse och himmelfärd.

Den kristna teologin innehåller andra besynnerliga påståenden, t ex att jag och du är medskyldiga till mordet på byggnadssnickaren Jesus från Nasaret. Jag har aldrig lyckats få in i min skalle hur jag som är född på 1900-talet kan bära något som helst ansvar för vad den romerske landshövdingen Pilatus hittade på när han var ståthållare i Judéen. Men så skall man tro, om man är kristen. Att anstränga sig att tro något som strider mot allt förnuft, är det nyttigt för den mentala hälsan? Den frågan kan vi besvara med hundraprocentig säkerhet. Just förbudet mot tvivel ger upphov till neuroser.

Jag vill att kristna förkunnare, inte minst de som är verksamma i riksradiation och närradiation, skall sluta strö generella löften om hälsa omkring sig. Trokan för *några* fungera som medicin för själen, om de inte tränger alltför djupt in i Bibeln och trons värld, men för många är tro ingen verksam medicin, utan kan tvärtom förvärra ett psykiskt sjukdomstillstånd.

Jag begär att Skolöverstyrelsen skall se över LGR -80 — inte "Mål och riktlinjer", för den delen är bra, men kursplanerna för ämnet religionskunskap. Det kan inte vara rimligt att studium av bibliska texter skall priorite-

Forts. på sidan 18

Nära-döden-upplevelser hos barn

De första rapporterna om nära-döden-upplevelser hos barn har kommit. Det visar sig att barn har likadana upplevelser som äldre: de lämnar den fysiska kroppen, färdas genom en tunnel, träffar avlidna vänner, möter en ljusgestalt, väljer att återvända till kroppen.

Men något som saknas hos barnen är panoramat över tidigare händelser i livet.

Ett fall gäller en tvåårig pojke som bet i en elektrisk sladd. I 25 minuter stod hans hjärta och andning stilla. Men efter behandling på sjukhus kom han tillbaka till livet. När hans moder senare frågade honom vad han mindes av händelsen, sa han utan att tveka: "Jag kom in i ett rum . . . det hade ett mycket ljust sken . . . där var en väldigt snäll farbror som frågade mig om jag ville stanna där eller komma tillbaka hem . . . jag ville vara hos dig och komma hem."

En 29-årig kvinna berättade om en händelse, när hon var sju år gammal. Hon var dödssjuk och hörde ett mycket svagt ljud. Det var "det underbaraste ljud . . . liksom en kör av sopranröster". Hon hade en känsla av frid, vikt-löshet och frihet. Hon befann sig ovanför sin fysiska kropp, medveten om att hon hade två kroppar, på skilda ställen, en sovande och en som svävade ovanför den. Hon såg andra varelser i rummet också. De var som stjärnor eller ljusgnistor runt omkring henne. Sedan upplevde hon mörker i början av en tunnel. Hon "rörde sig fram genom den, som dragen av en magnet". Vid slutet av tunneln såg hon små, små ljus

som hon rörde sig mot. Där fanns en man med skägg, klädd i en lång, vit klädnad. Hon frågade "Kristusgestalten" om hon fick leka på denna vackra plats och fick tillåtelse till det. Hon mötte kärleksfulla människor, men till slut återvände hon till ljusgestalten och sa att en del av människorna inte vill tala med henne. "Det är tid för dig att bege dig hem", sa han. Och hon kom tillbaka till sin fysiska kropp.

Den forskare som rapporterat om dessa undersökningar — och som kommer att ge ut en bok om dem — är Glenn Gabbard på Menninger Foundation, Box 829, Topeka 66601, USA.

I oktobernumret 1983 av American Journal of Diseases of Children rapporterar Melvin Morse liknande upplevelser av barn i dödens närhet. En sjuårig flicka, som låg i koma sedan hon varit nära att drunkna, sa, efter det hon återfått medvetandet, att hon vetat att hon var död. "Sedan var jag i en tunnel. Det var mörkt, och jag var rädd. Jag kunde inte gå." En kvinna kom fram, och tillsammans begav de sig "till himlen". Där träffade hon avlidna släktingar och "den himmelske Fadern", som frågade henne om hon ville komma tillbaka till sin moder. Honsvarade att det ville hon och vaknade upp på sjukhuset.

Morse påpekar att mycket i barnets berättelse skiljer sig från den religiösa undervisning hon fått.

Källa: Brain/Mind Bulletin, december 1983.

Tessman

Amerika är som bekant ett väldigt land med många fantastiska människor. En av dessa är Diane Tessman, som bor i närheten av San Diego. Hon har blivit kidnappad av UFO-varelser, säger hon, men inte nog med det, hon meddelar också att hon inte är helt och hållet mänsklig — hon är till hälften mänsklig och till hälften utomjordisk. När hon blev kidnappad, inplanterades en rymdmanssäl i henne, eller duplicerades i henne elektroniskt, och han "har varit en del av mitt medvetande allt sedan dess", säger hon. Diane har också haft återblickar på sina "föregående inkarnationer".

Diane Tessman har skrivit en bok som heter The Transformation, där hon berättar om hur UFO-varelserna förvandlade hennes liv och hur de snart skall förvandla vår civilisation. Ett förord har skrivits av Leo Sprinkle från universitetet i Wyoming, känd UFO-forskare. Han berättar hur han hypno-

tiserade Diane Tessman och fann att hon hade livliga minnen av vad hon upplevde som verkliga händelser; dessa händelser hade ett djupt inflytande på hennes karaktär och hennes mål i livet.

Som en gåva till den som köper hennes bok har hon lovat att placera köparens namn på en speciell rymdlista som hon skall visa upp för de vänligt sinnade ufonauterna, som är här för att hjälpa mänskligheten i dess andliga utveckling, om hon än en gång skulle bli inviterad ombord på en av deras farkoster. Hon skulle då be främlingarna att när domedagen är inne — och den är inte långt borta, antyder hon — så skall dessa människor, som alla är fredsälskande och strävar efter kosmisk harmoni, evakueras från vår dömda planet, innan den förstörs.

Källa: Skeptical Inquirer.

Skall vi använda förnuftet? Forts

ras i ett ämne som skall ge eleverna tillfälle att diskutera livsfrågor. Dels är ju Bibelns svar på livsfrågorna ofta felaktiga, grymma och fanatiska, dels är det ur historisk synpunkt missvisande att dra in bibelverser i debatt om nutidsproblem.

Naturligtvis vore jag glad om någon representant för kristendomen ville föra en dialog med mig om dessa frågor — gärna i Sökaren.

Anm. Lektor Gunnar Ståldal är teolog.

HUMAN-ETIKER?

Stöd vårt alternativa livssynsarbete!

HUMAN-ETISKA
FÖRBUNDET
Frimärksv. 45,
122 47 ENSKEDE

Jag önskar:
☐ Upplysningar
☐ Anmälingsblanketter
NAMN: _____

ADRESS: _____

POSTNR: _____

Skepticism

Vi har rätt att fråga: Vad är en skeptiker? Om skepticism innebär motvilja mot att tro på en sak, så innebär det också motvilja mot att tro på det motsatta. En skeptiker kanske inte tror på reinkarnation, men inte heller tror han att reinkarnation är en omöjlighet: om han gör det, då har han övergett sin skeptiska inställning och blivit en lika engagerad troende som, på motsatta sidan, den som tror på reinkarnation. Av alla de betydelser som framläggs av Oxford Dictionary, är ingen enligt min mening bättre än Sir Walter Raleighs: "Skeptikern varken bekräftar eller förnekar någon position, utan han betvivlar den."

Hilary Evans

Zazen

att sitta sig till insikt

Keizan-zenji, en av Japans Sotopatriarker, förkunnade att endast genom att sitta i zen blir människans sinne upplyst. Och Dogen skriver i en av sina böcker att även Buddha, som föddes vis, satt i zazen i sex år innan han nådde den högsta upplysningen, och en så andligt högtstående person som Bodhidharma satt i nio år med ansiktet mot väggen! Så har också Dogen och alla de andra patriarkerna suttit.

I orubblig tystnad har de suttit i den traditionella lotusställningen, orörliga, med regelbunden andning. Metodiskt har de bringat tankarna till stillhet, kontrollerat sina känslor, behärskat sin vilja, tömt sitt sinne på tankar, sett in i sitt inre och slutligen upptäckt sin sanna natur, universums natur!

Att sitta i zazen är inget lättjefullt sittande, utan en brinnande kamp för att få kontroll över sinnet så att det kan användas som en ljudlös projektil för att tränga genom de fem sinnenas och det logiska intellektets barriärer. Det är, som Yasutani-roshi säger, ett fältslag mellan illusionens och bodhisinnets stridande styrkor. För detta behövs kraft, mod och beslutsamhet.

Vad driver en människa att sitta i zazen år efter år? Det är sökande efter upplysning, efter klarhet, befrielse. Det är sökande efter sanningen. Och en var som sitter vet att de som suttit före honom har rapporterat att de nått målet: de har tagit språnget in i friheten i satori — insikten om människans innersta natur, som är fullkomlighet.

Källa: Roshi Philip Kapleau, *Zens tre pelare*.

BAHA'I

Några blad ur en världsreligions skrifter

Baha'i-rörelsen föddes i Shiraz, Iran, i maj 1844, när 18 uppriktiga själar fann och oberoende av varandra erkände Siyyid Mirza Ali Muhammad som den Guds budbärare vilken de sökt. Dessa lärjungar blev efter en kort begynnelseperiod av sin ledare utsända i världen för att förkunna en ny uppenbarelse gryning och den snara ankomsten av en ännu större budbärare.

Efter några månaders förkunnelse av dessa glada budskap stod landet i brand av glödande hat och blev skådeplatsen för grymma förföljelser, när den nya rörelsen sped sig genom landet och fann anhängare bland alla kategorier av människor. Västerländska resande har berättat om de hemska scener de bevittnade i Iran under denna tid. Men tortyr och förföljelse avskräckte inte Profetens efterföljare, vilka visade en stor önskan att offra livet för sin Mästare. Inom loppet av några år dog tjugotusen anhängare av den nya tron. Det första skedet av förföljelse kulminerade i att Ali Muhammad, som antagit titeln Bab, eller Porten, led martyrdöden genom arkebusering på marknadsplatsen i Tabriz den 9 juli 1850.

År 1863 förklarade i Ridvanträdgården i Bagdad en persisk adelsman vid namn Mirza Husayn Ali, sedermera känd som Baha'u'llah, eller "Guds Härlighet", att han var den budbärare vilken Bab hade uppmanat sina anhängare att invänta. Eftersom han själv var en av Babs lärjungar, hade han blivit berövad alla sina ägodelar och spärrats in i en underjordisk fängelsehåla i Teheran till dess han landsförvisades till Bagdad. Därefter blev han förvisad till Konstantinopel, till Adrianopel och slutligen till Akka.

Från sitt fängelse i Akka förkunnade han i brev till världens härskare vem han var, vad hans budskap innebar, och han uppmanade dem att sluta med sina krigsförberedelser och vända sig till honom. — Hans skrifter fyller ett hundratal volymer — många av dem är skrivna som svar på personliga frågor.

Baha'u'llah gick bort 1892 medan han ännu var fånge i Akka. Han hade utnämnt sin äldste son, känd som Abdu'l-Baha, "Guds Härlighets tjänare",

till sin efterträdare och sitt ords uttolkare.

Abdu'l-Baha var född 1844. Han följde med sin far på dennes resor och delade tillsammans med de övriga familjemedlemmarna faderns försakelser, landsförvisning och fångenskap. Han förblev fånge efter sin fars död till dess den turkiska revolutionen befriade honom 1908. Inte förrän då blev det möjligt för den nya trons ledare att resa ut i världen och förkunna budskapet.

Abdu'l-Baha avseglade till Europa 1911 vid 67 års ålder och höll sitt första tal till en västerländsk åhörarskara i City Temple i London.

Efter två års förkunnelse i västerlandet återvände han till det Heliga Landet, där han dog 1921.

De idéer som förkunnades av Baha'u'llah syntes då verklighetsfrämmande, men få tänkande människor idag opponerar sig mot sådana principer som jämlikhet mellan könen, enhet mellan nationerna, ett världsparlament och erkännande av hela mänsklighetens enhet.

Baha'i-tron erbjuder något som är nytt bland religioner, nämligen riktlinjer för en världsordning, baserad på principer som kan tillförsäkra mänskligheten enhet och ett fungerande administrativt system.

Baha'i-tron kastar också ljus över många problem, såsom skapelsens mening och människans plats i universum. Och den tillhandahåller en förklaring till historiens förlopp fram till dagens kaotiska tillstånd och förkunnar en målinriktad utveckling som aldrig för ett ögonblick avstannar. Att identifiera sig med denna utveckling ger högsta möjliga tillfredsställelse och en intensiv önskan att hjälpa till med dess förverkligande.

Drottning Maria av Rumänien skrev: "Baha'i-läran skänker fred och förståelse. Den är som en vid omfattning, vilken förenar alla som länge sökt efter hoppets ord. Den accepterar alla de stora profeterna, som gått före, den sönderbryter ingen tro och lämnar alla dörrar öppna. Då jag kände mig nedslagen av de oavbrutna stridigheterna mellan de troende av olika beaktelser

och var trött på deras intolerans mot varandra, upptäckte jag i baha'i-läran Kristi sanna ande, som så ofta blivit förnekad och missförstådd: enhet i stället för split, kärlek i stället för hat och stor tillförsikt för alla människor."

Följande är referat av några av de anföranden som Abdu'l-Baha höll i Paris under sin vistelse där några månader i slutet av 1911.

Allomfattande kärlek

En indier sa till Abdu'l-Baha: "Mitt mål i livet är att efter bästa förmåga ge Krishnas budskap vidare till världen."

Till detta svarade Abdu'l-Baha:

Krishnas budskap är kärlekens budskap. Alla Guds profeter har bringat budskap om kärlek. Ingen har någonsin ansett att krig och hat är av godo. Alla instämmer i att kärlek och godhet är det rätta.

Kärlek tar sig uttryck i gärningar, inte endast i ord. För att kärleken skall kunna visa sin makt måste det finnas ett föremål för den, ett redskap för den och en anledning till den.

Det finns många slags kärlek, exempelvis kärlek till familjen, till landet, till rasen, till en politisk ideologi. Dessa är olika sätt att visa kärlekens makt. Men de uttrycker alla en begränsad kärlek. Den verkliga kärleken däremot är gränslös. Den är en osjälvisk kärlek till mänskligheten, som inte är bunden av några ofullkomliga, halvt själviska band. Denna kärlek är den enda fullkomliga kärlek som är möjlig, och den kan endast uppnås genom Guds andes makt.

Må alla bli förenade i denna kärleks gudomliga kraft! Må alla sträva efter att växa in i ljuset från sanningens Sol, och må deras hjärtan, när de återspeglar denna lysande kärlek till alla människor, bli så förenade att de för evigt må dväjas i den obegränsade kärlekens strålgång.

Den Helige Ande kan skänka människan stora krafter, om hon blott strävar efter andliga ting och bemödar sig att bringa sitt hjärta i samklang med den gudomliga, oändliga kärleken.

Abdu'l-Bahá (1844—1921) grundaren Baha'u'llahs äldste son, spred budskapet över världen. Han är en av trons tre huvudgestalter.

Se på mig, jag är så svag! Ändå har jag fått kraften att komma till er, en ringa Guds tjänare som har getts möjlighet att skänka er detta budskap. Man får aldrig se till sin egen svaghet. Det är kraften hos kärlekens ande som skänker styrka. Vi måste fästa blicken på den Allsmäktiges eviga, frikostiga barmhärtighet, som skall fylla själen med fröjd över att vi fyllda av glädje följer hans påbud: "Älska varandra!"

Abdu'l-Baha

Då ni älskar en familjemedlem eller en landsman, låt det vara med en stråle av den oändliga kärleken! Låt det vara i Gud och för Gud! Sprid ljuset från en gränslös kärlek över varje människa ni möter, antingen hon tillhör ert folk, er ras, ert politiska parti eller någon annan nation, ras eller politisk uppfattning! Gud skall bistå er medan ni arbetar med att samla världens spridda folk under enhetens vidsträckta tält.

Ni kommer att vara Guds tjänare som bor nära honom, hans gudomliga hjälpare i tjänandet, hela mänskligheten till tjänst — *hela* mänskligheten, *varje* människa — glöm aldrig det!

Säg aldrig att någon är italienare eller fransman eller amerikan eller engelsman — kom endast ihåg att han är ett av Guds barn, en av den Allra Högstes tjänare, en människa. *Alla är människor.*

Sant tänkande omsätts i handling

Människans verklighet är hennes tanke, inte hennes materiella kropp. Hon är en del av den fysiska skapelsen, men har en tankeförmåga som är överlägsen alla andra skapade varelser.

Om en människas tankar alltid strävar uppåt mot det himmelska, blir hon helgonlik. Men om hennes tankar inte strävar i högre rymder, utan riktas nedåt mot jordiska ting, då blir hon allt mer materialistisk tills hon når ett tillstånd som är föga bättre än ett djurs.

Tankar kan vara av två slag:

1. Tankar som endast tillhör tankevärlden.
2. Tankar som tar sig uttryck i handlingar.

En del människor yvs över sina ädla tankar, men om dessa tankar aldrig tar sig uttryck i handlingar, är de till ingen nytta. Tankens kraft beror på dess omsättning i gärningar.

En filosofers tankar kan emellertid omsättas i handling av andra människor, t o m när han själv inte är i stånd, eller är ovillig, att visa fram stora ideal i

sitt eget liv. Till denna grupp hör flertalet filosofer, eftersom deras läror står högt över deras handlingar. Detta är skillnaden mellan filosofer som är andliga lärare och filosofer som endast är filosofer. Den andlige läraren är den förste att följa sin egen undervisning. Han överför sina ideal till handlingens värld. Hans gudomliga tankar manifesteras inför världen. Hans tanke är han själv, och från den är han oskiljaktig.

Ett baba'i-hus i Paris

Detta är sannerligen ett baha'i-hus! Varje gång ett sådant hus skapas, blir det ett av de bästa hjälpmedlen för utvecklingen av den stad och det land det tillhör. Det stimulerar bildning och vetenskap, blir känt för sin brinnande andlighet och för den kärlek det sprider bland människorna.

Upprättandet av ett baha'i-hus följs alltid av den största blomstring. Där träffas Guds vänner i överflödande glädje, kärlek och enhet. De undervisar om Guds sak, utbildar de okunniga och drar hjärta till hjärta i broderlig vänlighet. De hjälper de fattiga och behövande och ger dem deras dagliga bröd. De älskar och hyser omsorg om de sjuka och är hoppets och tröstens budbärare till de övergivna och förtryckta.

Oh, Guds vänner, om ni vill lita på Guds ord och vara starka, om ni vill följa Baha'u'llahs föreskrifter och ägna er åt de sjuka, resa de fallna, ha omsorg om de fattiga och behövande, ge skydd åt de nödlidande, skydda de förtryckta, trösta de sorgsna och älska mänskligheten av hela ert hjärta, då säger jag er att denna mötesplats inom kort kommer att få se den underbaraste skörd. Dag för dag kommer varje medlem att göra framsteg och bli mer och mer andlig.

Era strävanden skall vara att

1. visa medkänsla med hela mänskligheten och en god vilja,
2. tjäna mänskligheten,
3. leda och upplysa dem som är i mörkret,
4. vara vänlig mot alla, visa varje levande själ tillgivenhet,
5. vara ödmjuk inför Gud, uthållig i bönen till Honom för att dagligen växa allt närmare Gud,
6. vara trofast och uppriktig i alla era handlingar så att varje medlem blir känd för att förkroppsliga ärlighet, kärlek, tro, vänlighet, givmildhet och mod,
7. vara avskild från allt som inte är av Gud, dragen av den himmelska andedräkten, och vara en gudomlig själ så att världen kan se att en baha'i är en fullkomlig varelse!

Jag ber till Gud att ni varje dag måtte

tillväxa i andlighet, att Guds kärlek måtte bli allt mer uppenbarad i er, att era hjärtans tankar måtte bli renade och era ansikten alltid vända mot Honom. Måtte ni alla nalkas enhetens tröskel och inträda i konungariket! Måtte var och en av er bli som en flammande fackla, tänd och klart brinnande av Guds kärleks eld!

Sanningens sol

En grekisk filosof som levde i de dagar då kristendomen var ung och som var fylld av de kristna grundtankarna, även om han inte var en bekännande kristen, skrev att det var hans övertygelse att religionen är den verkliga grunden för en sann civilisation, ty om inte moralen hos en civilisation utvecklas, har den ingen säker grund.

Eftersom religion inskräper moral, är religionen den sannaste filosofin, och på den byggs, enligt den grekiske filosofen, den enda varaktiga civilisationen. Som exempel pekade han på de kristna, vilkas moral var mycket hög.

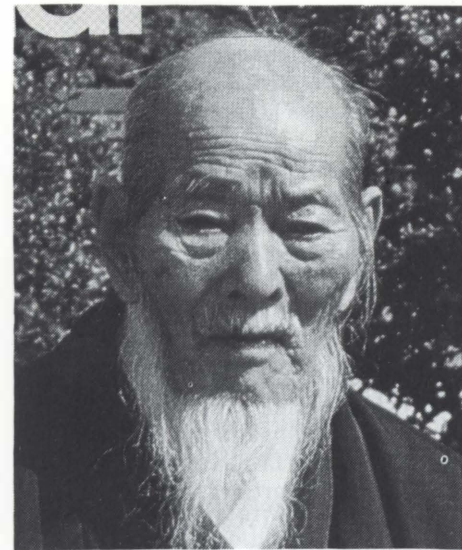
Denna filosofers övertygelse stämmer med sanningen, ty den kristna civilisationen var den bästa och mest upplysta i världen. Den kristna läran var genomstrålad av sanningens gudomliga sol. Därför fick dess bekännare lära sig att älska alla utan att frukta någonting, inte ens döden, att älska sin nästa som sig själv och glömma de egna själviska intressena i strävan för mänskligheten.

Om Herren Kristi bekännare hade följt dessa principer med orubblig trofasthet, då skulle det inte ha funnits något behov av förnyelse av det kristna budskapet, ty en stor och underbar civilisation skulle då råda i världen och himmelriket skulle då ha kommit till jorden.

Men vad har i stället hänt! Människorna har vänt sig bort från sin Mästares gudomligt upplysta regler, och vinter har kommit in i deras hjärtan. Ty liksom människans kropp är beroende av solens strålar för sitt liv, så kan inte himmelska dygder gro i själen utan bestrålning från sanningens sol.

Gud lämnar inte sina barn utan tröst, när vinterns mörker överskuggar dem. Han sänder åter sina Budbärare, Profeterna, med förnyelse av den välsignade våren. Sanningens sol uppenbarar sig igen vid världens rand, lyser i ögonen på dem som sover och väcker dem så att de kan skåda den nya gryningens glans. Då kommer mänsklighetens träd åter att blomstra och frambringa rättfärdighetens frukter för nationernas läkedom.

Källa: "Anföranden i Paris av Abdu'l-Bahá", skrift utgiven av Baha'i-Förlaget AB, Matilda Jungstedts väg 27, 122 35 Enskede.

Äldst i världen.

Evigt liv?

Den ärevördiga *Guinness Rekordbok*, 14:e upplagan 1984, säger att den dokumenterat äldsta människan på jorden är japanen Shigechiyo Izumi, född 29.6 1865, som fortfarande levde 1984. I *East West Journal*, september 1984, finns en intervju med honom. Det framgår att hans livsstil är att inte bekymra sig i onödan utan lämna problemen "till Gud, solen och Buddha". Dessutom promenerar han varje dag, äter fettfattig mat och dricker rejäla doser *Sho Chu*, en likör på sockerrör som innehåller omkring 30% alkohol.

I samma nummer intervjuas Dr Alexander Leaf, ålderdomsforskare och medicinprofessor vid Harvard-universitetet. Han hade tidigare skrivit artiklar om tre ställen där det föreföll finnas oväntat många människor över 100 år: distriktet Hunza i Pakistan, byn Vilcabamba i Ecuador och republiken Georgien i Sovjet. Nu medger han, något desillusionerad, att närmare undersökningar som han och hans medarbetare har gjort visar att dessa rykten är överdrivna, på alla tre ställena. Ingenstans finns fler 100-åringar än vad man kan vänta statistiskt. (Guinness Rekordbok kommenterar att man i Georgien "tog över" äldre mäns identitet för att slippa militärtjänsten!) Leaf menar att gränsen för människans kroppsliga liv är omkring 100 år, och att någon enstaka individ på 119 år vad man rent statistiskt kan vänta sig i en befolkning på fyra miljarder.

Leaf betonar också de psykiska faktornas betydelse för ett långt liv. Det finns undersökningar som visar att människor med ett aktivt socialt liv i genomsnitt lever längre än de som är tillbakadragna och isolerade. En renodling av denna tanke är vad som kallas "immortalist-filosofin". Den beskrivs i sin mest konsekventa form av Leonard Orr (skaparen av *rebirthing* eller "frigörande andning") i hans bok *Physical Immortality — The Science of*

Everlasting Life, utgiven 1980. Orr menar att det faktum att vi dör helt enkelt är ett resultat av vår fasta tro att döden är oundviklig. Immortalist-filosofin går därför ut på att tro motsatsen: att det är möjligt att leva "för evigt" i den fysiska kroppen om vi bara tror till hundra procent på det, och dessutom lever ett sunt liv som inte bryter ner vad vi med tanken försöker bygga upp.

En stor del av boken handlar om Orrs guru *Babaji*, även känd som *Herakhan Baba* efter byn i norra Indien där han bor. Orr beskriver honom som en Odödlig Mästare som har levat fysiskt många gånger, och som materialiserade sin nuvarande fysiska kropp (alltså inte föddes på vanligt sätt, utan materialiserade sig som ung vuxen) omkring 1970. "Han har förutsagt att han kommer att dematerialisera sig omkring 1990 och vara osynlig i 300 år. —Babaji var en yogamästare i sitt första liv och övervann döden. Därför har hans fysiska kropp aldrig 'återvänt till stoftet'. Hans kropp har aldrig dött och blivit begravd... Han är tusentals år gammal, ändå förblir hans kropp ung."

Många har tydligen följt Orrs uppmaning att besöka Babaji för att uppleva en Odödlig Mästares närvaro. En svensk kvinna berättar om besök hos Babaji i tidskriften *Må Bra*, nr 8 1984. Där lämnar hon också den förbluffande upplysningen att Babaji någon gång 1984 dog, tydligen på alldeles vanligt sätt, och blev begravd. Antingen ändrade Babaji sig, eller också var det något som inte fungerade. Jag undrar vad Leonard Orr säger nu.

Det är möjligt att vi dör därför att vi tror att vi måste dö. Men så länge det inte finns några bevis på motsatsen är det naturligt att tron på dödens oundviklighet lever kvar. Leonard Orr har ju rätt när han säger att enda sättet att bevisa odödligheten är att leva för evigt. Men om inte ens den "Odödlige Mästaren" klarar det, vem ska vi då tro på?

Nils-Olof Jacobson

○

Den insiktsfulle krigaren

Under en månad 1984 samlades en grupp namnkunniga vetenskapsmän och andliga lärare på Ojai-stiftelsen i södra Kalifornien. Arrangör var antropologen Joan Halifax. Västerländska vetenskapsmän som växtfysiologen Rupert Sheldrake, matematikern Ralph Abraham, psykiatern R. D. Laing och fysikern Fritjof Capra mötte zen- och sufilarer och shamaner från olika delar av världen.

Joan Halifax berättar för Brain/

Mind Bulletin att ett motiv bakom sammankomsten var att undersöka hur man kan ersätta människans förkärlek för krig med en förkärlek för fred.

— De flesta människor ser på krig som yttre händelser, säger Joan Halifax. De fruktar att världen när som helst kan drabbas av en global förintelse. Men den insiktsfulle krigaren för en inre strid. Han kämpar mot de inre fienderna förvirring, fruktan och hat. Och han inser att den verkliga och betydelsefulla förintelsen inte sker när en atombomb fälls, utan inne i en människa, när hennes ego dör. En person vars ego dött, har blivit en insiktsfull krigare, som ägnar all sin tid åt att lindra världens lidande.

Det finns profetiska skrifter som säger att en gång skall lärare från alla andliga traditioner samlas till fredligt rådslag. Då inleds en ny tidsålder, när människorna skapar en jordisk civilisation som omspannar hela planeten, men ändå bevarar de kulturella skillnaderna. Joan Halifax menar att mötet på Ojai-stiftelsen signalerar att denna urgamla förutsägelse börjar gå i uppfyllelse.

Joan Halifax berättar att shamanerna och de andliga lärarna från Mexico, Australien, Afrika och Tibet nästan inte hade något nytt att säga varandra. De drog inte upp några nya riktlinjer för fredsarbete. De planerade inga konferenser eller mysteriskolor för att föra ut sin visdom. I stället satt de och samtalade fredligt, ett slags interkulturellt samarbete som pekar fram mot världsfred.

För de deltagande västerländska vetenskapsmännen och psykoterapeuterna innebar denna sammankomst en "död och återfödelse", menar Joan Halifax. De tvingades ge upp en del invanda tanke- och handlingsmönster och inse att de inte är så "stora" som de föreställt sig.

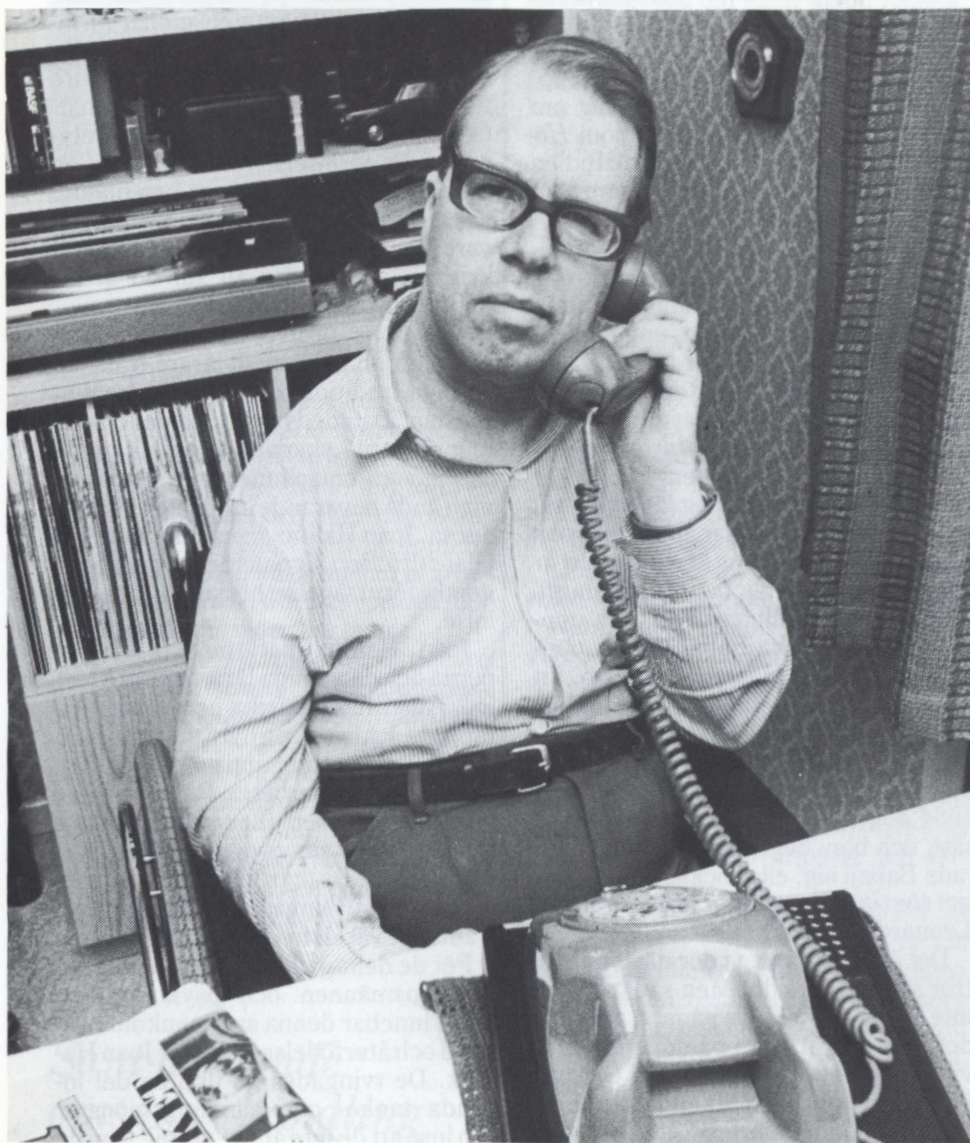
— Jag tror, säger Joan Halifax, att vi västerlänningar måste överge föreställningen om vår egen stora betydelse, om vi verkligen skall kunna förändra vår värld.

Shamanerna och vetenskapsmännen visade varandra ömsesidig respekt. De satt tillsammans i cirklar. Vetenskapsmän övade tibetansk meditation och zenmeditation och deltog i indianska ceremonier. I den varma, vänliga miljön insåg vetenskapsmännen och shamanerna sin gemensamma mänsklighet, och de såg att de kunde arbeta tillsammans för att hjälpa till att skapa en frisk värld.

Joan Halifax ser sammankomsten som en förening mellan det heliga och vetenskapen. Hon förutser att detta var början på något som kommer att leda till att vetenskapen åter blir helig och det heliga blir vetenskap.

Källa: Brain/Mind Bulletin 19 november 1984.

Stig Aggestad, chef för UFO-Sveriges rapportcentral

Stig Aggestad kan ta emot UFO-rapporter vid vilken tid på dygnet som helst.

Hemma hos Stig Aggestad i Eskilstuna ringer telefonen dygnet runt. Stig leder Riksorganisationen UFO-Sveriges rapportcentral, och till honom ringer människor från hela Sverige när de sett något underligt på himlen.

Trots en svår CP-skada, som gjort honom rullstolsbunden sedan barndomen, är 47-åriga Stig Aggestad ett energiknippe och en entusiastisk förkämpe för UFO-forskning. Förutom sitt engagemang i UFO-rörelsen är han också journalist och har en daglig spalt om radio och TV i tidningen Folket.

När jag besöker honom, en regnig höstdag i september, är UFO-aktiviteten i full gång. Stig berättar att det rapporterats flera intressanta fall bara de senaste dagarna. Bl a såg en man i Avesta en lysande farkost på mycket

låg höjd, när han var ute och rastade sin hund. En bil som var i närheten fick motorstopp och gick inte igång förrän den mystiska farkosten gav sig iväg.

Stig sitter mitt i händelsernas centrum, och jag blir nyfiken på att höra hur allting började.

— Det var någon gång i mitten på 1950-talet. Jag fick låna en bok av en kusin, "Flygande tefat — observatörer från världsrymden" av Donald Keyhoe. Den var skriven som en thriller, så det var ju fascinerande läsning för en grabb i 15-20-årsåldern. Men jag hade väl ett visst intresse även tidigare, för i början på 50-talet såg jag de första uppgifterna i svensk press om flygande tefat.

Den boken blev en vändpunkt i Stigs liv, och han blev rejält fascinerad av

Av Håkan Blomqvist

UFO-gåtan. Några år senare började han också samla pressklipp om flygande tefat. När samlingen växt några år, började Stig få skrivklåda. Han fick sin första tefatsartikel publicerad i Eskilstunakuriren 1969. Men det stora genombrottet kom 1970 i och med att TV sände en pjäs av Werner Aspenström som handlade om en UFO-kontakt. Dagen före hade Stig skrivit en helsida om UFO i tidningen Folket.

— Jag blev faktiskt journalist genom det här med UFO. Efter artikeln i Folket kontaktades jag av Anders Liljegren i Norrköping, som då hade hand om UFO-Sveriges rapportcentral. Anders var en av stöttepelarna i UFO-Sverige då, och han undrade om jag inte ville vara med. Och på den vägen kom jag in i UFO-rörelsen.

Det kom många artiklar från Stigs penna med åren. 1970-talet var en intensiv uppbyggnadsperiod för den svenska UFO-rörelsen, och det rapporterades många intressanta närobservationer. Stig blev en välkänd skribent i Sörmlandstidningarna och en debattör med sting i både riks- och lokalradion.

Efter Anders Liljegren var det Thorvald Berthelsen i Köping som tog hand om rapportcentralen. 1978 omorganiserades hela riksorganisationen och man började ge ut en ny tidskrift, UFO-Sverige-aktuellt, riktad till en bredare allmänhet. Men arbetet med rapportcentralen blev för betungande för Thorvald, och då gick förfrågan till Stig. Han åtog sig den stora arbetsbördan med början 1980.

— Första halvåret var det lindrigt, enormt lindrigt, och jag tyckte att det här var ju ingenting. Men det fick jag snart äta upp, för hösten 1980 och vintern 1981 var det snudd på kris. Då ringde telefonen dygnet runt. Jag blev faktiskt lite skrädd till slut och fick en rejäl näsblödning ett par tre dagar, så det vara bara att ge sig av till akuten. Det blev för lite sömn och blodtrycket gick upp.

Stig erkänner att han blev ganska skakad den hösten. Rapportvägen slutade inte förrän i februari 1981. Det var inte bara ljusprickar på himlen man såg, utan märkliga farkoster på nära håll — riktiga UFO-fall.

— Ett tag undrade jag faktiskt vad som höll på att hända. Men så började rapportmängden sakta ebba ut, och därefter har det varit en långsam ned-

gång hela tiden. Mest markant var det faktiskt i samband med ubåtshändelserna i Hårsfjärden. Då kom det inte in en enda rapport.

När ett vittne ringer och berättar om en iakttagelse, börjar Stig med att dokumentera händelsen så noggrant som möjligt och försöker bilda sig en uppfattning om personens trovärdighet. Om det sedan visar sig att rapporten är särskilt intressant, informerar han lokaltidningarna och söker ytterligare eventuella vittnen till händelsen. På det viset har han byggt upp ett fint samarbete med lokalpressen i Södermanland.

När det gäller mycket anmärkningsvärda fall, brukar Stig också kontakta närmaste militära myndighet eller Forsvarsstabens för att höra om de känner till fallet. Vid de intressantaste observationerna larmas dessutom någon av UFO-Sveriges fältforskare som bor i närheten, och man gör en detaljerad undersökning på platsen.

— Men jag är lite tveksam om vårt arbetssätt. Vi samlar på oss så mycket data att vi snart inte kan skilja signalen från bruset. Vi lägger ner för mycket arbete på de tveksamma fallen. Jag har kommit på mig själv med att jag håller på att bli väldigt skeptisk. Det finns dom inom föreningen som tycker att jag är lite för skeptisk — att jag silar bort det mesta. Men jag tycker vi borde koncentrera oss på de riktigt intressanta fallen. De tveksamma observationerna, där det kan finnas naturliga förklaringar, tar för mycket tid.

Av alla rapporter som kommer in — mellan 200 och 300 per år — kan ca 80 procent direkt ges en naturlig förklaring. Ungefär tio procent är tveksamma och de resterande tio procenten är de verkliga UFO-fallen. Stig anser att man bör koncentrera sig på de sista tio procenten, eftersom det går åt både tid och pengar att sätta igång utredningar och ringa samtal. UFO-Sverige är en ideell organisation med begränsade ekonomiska medel.

Efter att ha följt händelseutvecklingen på nära håll under så många år, har Stig naturligtvis haft unika möjligheter att spekulera om vad tefaten egentligen är för någonting och var de kommer ifrån.

— Jag lutar nog mest åt den utomjordiska hypotesen. Det finns säkert också andra fenomen som hamnar inom det här området, men det är troligast att dom kommer från andra planeter. Antalet verkliga UFO:n är trots allt inte så stort, när man sorterat bort de övriga fallen. En del forskare menar att det är för många rapporter för att det skulle kunna röra sig om utomjordiska besökare, men jag håller inte med om det.

Stig menar att utomjordiska varelser kan vara så långt före oss i utveckling att deras teknik ter sig som magi för oss. En 1600-talsmänniska skulle

förmodligen ha ansett att en TV-apparat var något övernaturligt. Bara elektronikutvecklingen de senaste tio åren visar hur snabbt förändringar kan ske i vår kultur.

Men att få fram definitiva bevis för att det rör sig om främlingar från rymden är ingen lätt uppgift. Det skulle kräva helt andra ekonomiska resurser än vad UFO-Sverige förfogar över. Stig skulle helst vilja att det upprättades något slags brandkårsstyrka, som kunde rycka ut direkt när något händer och göra fullständiga utredningar. Någon hjälp från myndigheternas sida får man heller inte räkna med. De snarare hemlighåller sina data.

— Jag tror ändå inte att svenska militära myndigheter vet mer om UFO än vad vi gör. Men dom har vissa instrumentella observationer, typ registreringar på radar. Jag har till exempel hört en trafikledare berätta att man för ett antal år sedan kunde följa ett främmande föremål på radar, från Stockholm ända ner till Göteborg. Piloten såg själv föremålet som roteflög med planet hela vägen ner till Göteborg.

Ett bättre samarbete med flygledarpersonal vore önskvärt, anser Stig. Men han tror inte att de har full frihet att berätta allt de observerar. För att själv kunna följa med vad som händer i luften har Stig satsat pengar på en flygradio och han ligger ofta och lyssnar på flygkommunikation.

Vid ett tillfälle har han avlyssnat en UFO-händelse på flyggradion. Det var i mitten på 1970-talet som ett flygplan, på väg in för landning vid Hesselö i Västerås, fick order av flygledaren att bege sig till Tillberga kyrka, utanför Uppsala, för att undersöka ett stillastående radareko som inte kunde identifieras. Piloten flög rätt mot ekot två gånger, men kunde inte se någonting, och han

rapporterade till radarpersonalen att han inte kunde identifiera någon "fast massa". Men det finns ett problem med den här typen av fall.

— Det inträffar förstås ibland att sådana här fall räknas till hemlig militär information och då uppstår genast svårigheter. Jag märker själv, när jag pratar med folk på Forsvarsstabens, om mina frågor är olämpliga. Då brukar jag säga att dom behöver ju inte svara för jag vet ju inte vad jag får och inte får fråga om.

Men anta nu att myndigheterna verkligen sitter inne med hundraprocentiga bevis för att vi har besök av främmande varelser. Hur skulle de egentligen behandla ärendet? Det är en fråga som är en het potatis bland UFO-forskare. Somliga menar att hemlighetsmakeriet måste upphöra och att allmänheten har rätt att få veta sanningen.

— Jag tror inte att det skulle vara så lyckat att bara släppa en sådan information direkt. Det skulle skapa en väldig osäkerhet hos allmänheten. Jag kan på sätt och vis förstå myndigheternas agerande, även om jag tycker det är snett. Kanske skulle jag själv inte släppa ut ett dugg om jag vore i deras sits. Så länge dom inte behärskar situationen, är det nog en självbevarelse-drift att hålla locket på.

Stig väntar fortfarande på det "stora fallet", som skall bevisa tefatens verklighet. Kanske blir du den som kommer med den slutgiltiga ledtråden? I så fall är det bara att ringa telefonnummer 016-13 49 57, så kommer du fram till UFO-Sveriges rapportcentral och en alltid alert Stig Aggestad.

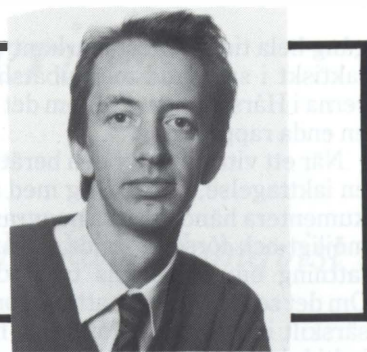
Reportage. Håkan Blomqvist. Foto: Lennart Nyström.

Tidningsuppgifter kompletterar telefonsamtal som källa till Stig Aggestads UFO-redogörelser i tidningen UFO-Aktuellt.

Håkan Blomqvist

På UFO-fronten

Förändringen kommer från rymden

En kväll i september 1973 förändrades hela tillvaron för Peggei Robert (1). Hon var på väg i bil från Norrköping till Kilafors i Hälsingland, när — berättar hon — ett lysande föremål dök upp strax utanför Sandviken. Föremålet följde bilen under flera kilometer in mot den lilla orten Årsunda.

Strax utanför samhället stannade Peggei bilen och vevade ner bilrutan för att ta sig en närmare titt på den märkliga tingesten. Den var nu så nära, ca 150 meter, att hon tydligt kunde se att det var en silvergrå, metallisk farkost. Formen var det klassiska tefatet.

Peggei beräknade storleken till ca 10 meter i diameter. En rad fönster syntes på mitten av farkosten, ur vilka det strömmade ett gult sken. Tefatet var helt ljudlöst där det svängde och guppade fram och tillbaka i trädtopps-höjd. Under farkosten fanns en utbuktning ur vilken det kom ett svagt blåvitt sken, som en strålkastare.

Peggei betraktade tefatet i ca 20 minuter. Under den tiden såg hon, flera gånger i fönstren, silhuetter av varelser som rörde sig fram och tillbaka. Hon blev aldrig rädd, utan upplevde

snarast en känsla av hänförelse och harmoni.

När Peggei for vidare följde farkosten efter bilen ännu en liten tid innan den slutligen försvann över Storsjön, strax utanför Sandviken.

Väl framkommen i Kilafors stupade Peggei i säng, trött och omtumlad efter händelsen. Men när hon lagt sig kände hon en kraft — en pil — som trängde igenom hennes kropp, från fötterna, via ryggraden och upp till huvudet.

Kraften stannade i huvudet och började cirkulera. Det hela var mycket obehagligt. Peggeis kropp kändes som en degklump som flöt ut i sängen och all känslor var borta. Men plötsligt "vände pilen" och, via ryggraden och fötterna, lämnade den kroppen och försvann.

Vad hände egentligen med Peggei Robert denna septemberkväll? Blev hon på något sätt psykiskt påverkad från den okända farkosten? Idag ser hon det hela som en mycket positiv händelse. Den förändrade hennes liv.

Från att ha varit en "egotrippad materialist" blev Peggei sökare efter andra livsvärden. "Nu visste jag ju att det fanns någonting annat i andra di-

mensioner, liv som är annorlunda och mera utvecklat", säger hon som förklaring till sitt nya liv. Peggei arbetar idag som naturterapeut och healer. Hon talar om sig själv som new age-människa. Gång på gång framhåller hon att "förändringen kommer från rymden". Hon menar att utomjordiska väsen griper in och hjälper mänskligheten i en krisperiod.

Peggei är inte på något sätt unik. Jag har talat med åtskilliga svenskar vars liv förändrats efter en närobservation av UFO. Och mönstret är globalt. Det innebär att man tvingas dra följande slutsatser: Oavsett vad tefaten egentligen är eller kommer ifrån, så blir följden av deras uppträdande förändringar i människans medvetande och därmed, på lång sikt, även förändringar i vårt sociala liv.

Det var denna effekt som fick den fransk-amerikanske UFO-forskaren Jacques Vallee att presentera teorin om UFO som ett kontrollsystem för människans föreställningar. Följdfrågan blir naturligtvis, vem kontrollerar kontrollsystemet?

Vallee ägnar en hel bok åt denna teori — *The Invisible College* (2). Men han lyckas inte nå klarhet i huruvida tefaten representerar en verklig främmande påverkan (alien intervention) eller om de flesta effekterna går att spåra till människans eget medvetande.

Vallee visar ändå övertygande att UFO-fenomenen har haft och har en mycket stor inverkan på vår kultur. Varje UFO-våg för med sig ett ökat intresse för rymden, psykiska fenomen och forskning vid vetandets gränsländ, speciellt hos den yngre generationen.

Peggei Robert representerar den positiva sidan av psykisk påverkan från UFO. Men det finns en annan typ av närkontakter där det är mera befogat att tala om psykisk våldtäkt än påverkan. Jag tänker då på de s.k. *abduction*-fallen där människor mer eller mindre brutalt tagits ombord på UFO och genomgått medicinska tester. Genom någon form av sinnesmanipulation har händelsen suddats bort ur medvetandet och personen ifråga upp-

lever bara att tid "försvunnit". (3)

Det klassiska fallet är paret Barney och Betty Hill som "förlorade" två timmar i samband med en UFO-observation de gjorde i New Hampshire, USA, september 1961. Under hypnos berättade de senare att de tagits ombord på ett tefat och genomgått en medicinsk undersökning.

Men det finns en variant på ombordtagningsfall som lägger ännu en dimension till UFO-mysteriet. Fallet Lydia Stalnaker, som undersöktes av dr James Harder från APRO, är ett gott exempel. (4)

I augusti 1974 kom 28-åriga Lydia Stalnaker körande i sin bil strax norr om Jacksonville, Florida. Hon uppger att ett lysande föremål dök upp vid sidan om vägen, och hon stannade bilen vid en parkeringsplats för att titta närmare.

En annan bil körde också in på parkeringsplatsen. En man, som Lydia tyckte sig känna igen, kom ur bilen och de ställde sig båda och tittade på föremålet. Farkosten svävade över ett skogsområde en bit bort men sjönk plötsligt och försvann i skogen.

Lydia frågade mannen om han sett samma sak. "Ja", svarade han, "och dom håller tiden." Mannen var kort, hade mörk hy och ett "italienskt" utseende. Han övertalade Lydia att hoppa in i hans bil för att åka till platsen och se efter vad som hänt.

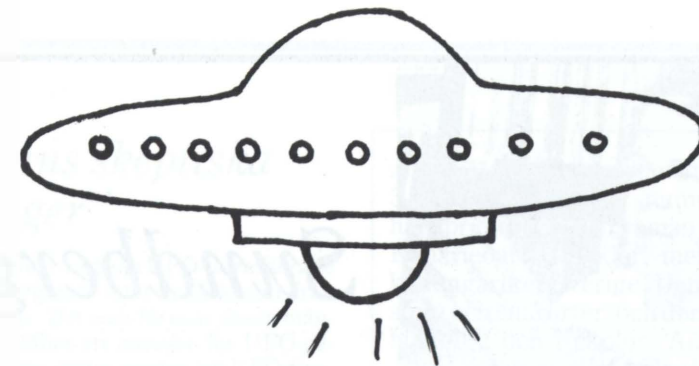
När de närmade sig området, kände Lydia som om hon höll på att kvävas, som om all luft sugits ur bilen. Hon såg ljuset från föremålet en bit längre fram, men kunde bara tänka på att försöka andas.

I nästa stund blev Lydia medveten om att de körde på en annan väg, mot Jacksonville. Hon hade huvudvärk och kände sig illamående. Klockan var tolv. Det hade gått tre timmar sedan de lämnade parkeringsplatsen. Men Lydia var i för dålig kondition för att fråga vad som hänt.

Illamåendet och huvudvärken försvann efter några dagar. Istället började hon få mardrömmar där hon låg på ett operationsbord med märkliga varelser omkring henne. Några månader efter händelsen kontaktade hon dr Art Winkler för att genomgå hypnosterapi.

Under hypnosen visade Lydia mycket starka känsloreaktioner. Hon hade tagits ombord på UFO och undersökts av skräckinjagande, hårlösa varelser med röda ögon. Men hon såg också andra varelser ombord, vackra människolika varelser med gyllene hudfärg.

Det är lätt att tolka ovanstående upplevelse som rent subjektiv, om det inte vore för den okände mannen som körde henne till UFO. Lydia lyckades spåra hans arbetsgivare. Han påstod att mannen bara dykt upp i staden en dag och sökt arbete, men ingen visste

Teckning baserad på skiss av Peggei Robert.

var han kom ifrån. Efter händelsen hade han bara sagt upp sig och försvunnit från Jacksonville. Lydia misstänker att han tillhörde UFO-besättningen och sändes ut för att lura henne till farkosten.

Men vem var egentligen denne man? Han rörde sig uppenbarligen fritt i samhället, körde bil och behärskade språket. Någon spökvarelse var han definitivt inte, eftersom han arbetat en tid i Jacksonville. Kan han ha tillhört en okänd jordisk grupp med tillgång till överlägsen teknologi? Var han en utomjordisk besökare?

Det pseudoorientaliska utseendet, hudfärgen och längden stämmer väl med andra rapporter om "främlingar ibland oss", ett nog så kontroversiellt tema inom ufologin. Här har vi ännu ett exempel på påverkan eller snarare manipulation utifrån.

Under 1970- och 80-talet har en del avslöjanden gjorts angående CIAs försök med droger och hypnos. (5) *Mind-control* är ett nytt ord som används flitigt i debatten. Det är speciellt stormakternas underrättelsetjänster som tycks intressera sig för forskningen i rent militära syften.

Candy Jones, amerikansk fotomodell och gift med den kände radioreportern Long John Nebel, New York, tillhör dem som utsatts för CIAs försök. (6) Hon sändes på underrättelseuppdrag i ett slags transtillstånd, skapat med droger och hypnos. Efteråt mindes hon ingenting av var hon varit eller vad hon gjort. Candy Jones blev en s.k. *sleeper agent*. (En ton eller ett kodord som exempelvis skickas per telefon får en sleeper agent att omedelbart falla i trans och utföra det uppdrag som han eller hon posthypnotiskt suggererats till. Det kan röra sig om allt från kuriruppdrag till mord. —Det kan nämnas att doktor Benjamin Simon upptäckte att Barney Hill — se ovan! — var mycket lätt att försätta i ett hypnotiskt tillstånd. Det räckte med att han sa: "Trans, Barney!") (7) Under sina fältforskningar på 1960-talet upptäckte den amerikanske journalisten John Keel flera fall där UFO-kontaktpersoner också användes som sleeper agents. (8)

Det är en ganska skrämmande bild som framträder när man jämför fall av

typen Lydia Stalnaker. En jämförelse av kontaktfallen som helhet ger onekligen ett intryck av att två eller flera grupper, med motsatta syften, är inblandade. Om så verkligen är fallet, kommer UFO-gåtan aldrig att kunna lösas med traditionella, empiriska metoder.

En f.d. major i amerikanska underrättelsetjänsten frågade Jacques Vallee: "Vad får dig att tro att UFO är ett vetenskapligt problem"? Han förklarade att vetenskapen arbetar efter vissa givna förutsättningar, bl.a. att fenomenet som studeras är naturligt och inte artificiellt och kontrollerat. Men UFO-fenomenen är sannolikt kontrollerade av främmande intelligenser. "Om så är fallet hör ämnet inte hemma inom vetenskapen utan i underrättelseväsendet. Det krävs med andra ord kontrapionage", påpekade major Murphy. (9)

UFO-fenomenet är en intellektuell utmaning. Det tvingar oss in i tankebanor som är främmande och som därför för många utgör ett hot. Ett hot mot religiösa föreställningar och maktstrukturer, mot den ortodoxa vetenskapens världsbild, mot hela vårt samhällsliv. UFO är potentiell dynamit, en faktor x att räkna med.

Noter

1. Intervju med Peggei Robert 1984-09-01.
2. Jacques Vallee, *The invisible college*. What a group of scientists has discovered about UFO influences on the human race. E.P. Dutton, 1975.
3. Se t.ex. Budd Hopkins, *Missing time*. Coral & Jim Lorenzen, *Abducted*. UFO Abductions, ed. D. Scott Rogo.
4. Judith & Alan Gansberg, *Direct encounters*. Coronet Books, 1981, s. 31-35.
5. Två avslöjande böcker är John Marks, *The search for the "Manchurian candidate"* samt Walter Bowart, *Operation mind control*.
6. Donald Bain, *The control of Candy Jones*. Futura Publications, 1979.
7. John Keel, *UFO "sleeper" agents*. UFO Report, vol. 4, nr. 6, okt. 1977, s. 12.
8. Ibid.
9. Jacques Vallee, *Messengers of deception*. And/Or Press, 1979, s. 68.

Text: Håkan Blomqvist Foto: Håkan Blomqvist

Peggei Robert.

Sundbergs pusselbitar

Blaskredaktör Sundberg:

Motala den 28 januari '85

Redaktör Sven Magnusson
Östra Kanalgratan 18
652 20 KARLSTAD

En enda människa — gycklaren BAGS, som ingen tar på allvar, inte ens du själv, att döma av ditt svar på hans insändare i Sökaren 1/85 — tycker att din artikel om DET OKÄNDA var något annat än skräp!

Apropå Sökaren 1/85: Bhagwan — är han trovärdig? Är det en man med 40 Rolls Royce och ett ständigt leende (undra på det!) vi ska ha som idol när stora delar av världen svälter? Är det vad du kallar kultur, att glorifiera en man som Bhagwan?

Att du skulle kasta sten i glashus — det trodde jag aldrig om dig, Sven Magnusson! "På UFO-FRONTEN", som du infört i Sökaren 1/85, det var just vinjetten på den avd. med korta nyheter om UFO, som vi hade i DET OKÄNDA när tidningen föddes! F.ö. en avd. du starkt ogillade, och t.o.m. kommenterade namnvalet på, Sven!

Att sedan Håkan Blomqvist skriver den, skulle man kunna säga mycket om. Jag nöjer mig dock med att konstatera, att ni två — trots vad du tidigare skrev om honom — nu tycks ha funnit varandra.

Det här brevet får du gärna publicera i din tidskrift!

Jo, förresten... Jag fick just veta att Denis försvaret DET OKÄNDA i BAGS' Borderline, något som du lär ha grämt dig mycket över. Men det lär du väl aldrig erkänna?

Må ditt skägg en dag växa inåt!

Jan-Ove Sundberg

Chefredaktör/DET OKÄNDA: Störst, bäst & på allas läppar.

Sökar-Magnusson:

Chefredaktör Jan-Ove Sundberg
Box 57
591 21 Motala

Tack för ovänligt brev!

Jo, det är fler än BAGS som gillar min kritiska och avslöjande artikel om Det Okända. En massa sympatisörer räknar jag med att ha.

Göte Rudvalls reportage om Bhagwan har du tydligen inte läst. Det har en klar distans till gurun och förgyller honom inte.

Med Denis Lindbohms tillåtelse återges här hans inlägg om Det Okända och Sökaren i tidskriften Borderline.

Skämtaren (!) Denis:

"Älskade smållivagg!

Det är alltså en källa till översinnlig glädje att erhålla ett nummer av din tidskrift *Borderline*.

Men det kan upplevas som aningen meningslöst att du bråkar så förbannat med diverse personer, som nu senast med Jan-Ove Sundberg på *Det Okända*. Förvisso är den tidskriften inte helt seriös, utan mest inriktad på sensation och får därmed sägas vara riktad till populäsen som är mindre intresserad av forskning än av märkligheter. Men den spänner ju över ett brett register och presenterar mångfald. Och så måste vi ju erkänna att den är *säljande* — och för fan: Det är ju motivationen bakom den tidskriften.

Det kan förekomma guldgruv bland allt gruset. Och psi-forskning bör vara allomfattande, inte sålla kraftigt. Även i orimligheterna kan det finnas viktiga pusselbitar. Jag jämför med det man kallar *brain storming*. Där sitter ett gäng idésprutor och hasplar ur sig vilka vansinnigheter som helst. Allt antecknas. Efteråt genomgår man materialet kritiskt och tar till vara det realistiskt användbara — varvid det ofta visar sig att ur flera var för sig stolliga uppslag kan man kombinera ett användbart.

Inom ett så irrationellt område som psi-forskningen kan det vara till skada att sortera bort sådant som man tycker är stolligheter — sett ur det logiska och kritiska förnufts synvinkel. För det är ju så att:

Mirakler står i strid mot förnuftet. Det är just därför som de klassificeras som mirakler. Om miraklet är förnuftsmässigt förklarbart är det inget mirakel och där förnuft råder finns det inga mirakler.

Den på många sätt högst respektabla tidskriften Sökaren motverkar mirakler. Den är för kritisk.

Det där uttalandet kan Sven Magnusson ta som en komplimang. Det är på sätt och vis en sådan. Han är skeptisk och har på så sätt en forskares signum. Men ur viss annan synvinkel kastar han ut barnet med badvattnet när han undviker att publicera sådant som *ur hans synvinkel* är mindre sannolikt. Sökaren blir därmed ett forum för sådana psi-fenomen som är mer sannolika än andra — *men endast enligt Sven Magnussons subjektiva aspekt.*

Vad psi-forskningen behöver är en stor gruslåda i vilken alla intresserade kan söka efter just sitt forskningsområdes pusselbitar. Skilda forskare har olika uppfattningar om vad som är verkligt och vad som är överkligt. Eller vad som är mer eller mindre sannolikt. En kuriös pusselbit passar kanske inte in i den ene forskarens pussel, men

är exakt vad den andre forskaren behöver.

Vilket pussel som är det mest verkliga skall vi inte fråga. Då bevisar vi bara att vi är korkade. *Varje pussel är det mest verkliga för den person som upplever det som mest verkligt.*

Det Okända innehåller många kufiska saker som jag omöjligt kan ta på allvar. Men jag är jag, andra är andra och för någon annan kan det som jag finner vara stollighet vara realitet.

Du uppfattar, liksom jag, varje individ som ett unikum. Den ena individen skall inte bestämma vad som är rätt och vad som är fel i den andra individens världsbild. Varje individ äger ensam att bestämma över sin egen kropp och själ, men inte över andras — så länge någon inte utgör hot mot andra. Men vi skall väl inte uppfatta Det Okända som ett hot mot psi-forskningen? Då kan vi med samma rätt bedöma Sökaren som ett hot, eftersom den tidskriften bara publicerar vad Sven Magnusson finner acceptabelt.

Sanningen, min broder, innebär ju det totala allt, *intet förtiga*, *intet tillägga*, *intet förvränga*. Att ljuga är inte bara att "hitta på", dvs fantisera. Det är även att undanhålla. Man kan nog påstå att Det Okända släpper fram vad fan som helst — men man kan knappast påstå att den undanhåller.

Även det omöjliga är möjligt, sålunda att *det som för mig är möjligt kan vara omöjligt för dig och tvärtom*. Därför bör vi inte motverka utbudet på marknaden. Låt det vara de fria marknadskrafterna i full blomning. För alternativet är ju centralstyrning och sådant leder möjligen till trygghet, men aldrig till frihet. Så bara är det."

Gycklaren (?) BAGS:

Borderlines redaktör, BAGS, kommenterar Denis åsikter så här:

"Att Det Okända inte undanhåller något, det håller jag med om. Möjligen kan man beskylla den för att undanhålla enkla förklaringar. Däremot lägger man till fantasier till rena fakta, och det, dyre broder, det är ta mig f-n att ljuga och förvränga 'sanningen'. Dessutom undanhåller man sina läsare möjligheten att kontrollera fakta och det, om något, är ren styrning och rena motsatsen till en postulerad 'Brain Storming'. Sökar-Magnusson är ett föredöme, enligt min mening, och hans tidning borde spridas i betydligt vidare kretsar än vad som nu är fallet. Det är synd att folk har så förbannat dålig smak att de låter sig luras av ett darsigt porrförlag..."

Vill du köpa en pusselbit av den mannen?

Skall jag tillägga någotsåar det att "pusselbitar" måste vara väl skurna, om de skall kunna användas. Ett för stort hörn här och en för lång bit där gör ju att de inte passar. Det är således viktigt att de utformas så exakt efter verkligheten som någonsin är möjligt. Det är detta som med ett annat ord kallas vederhäftighet.

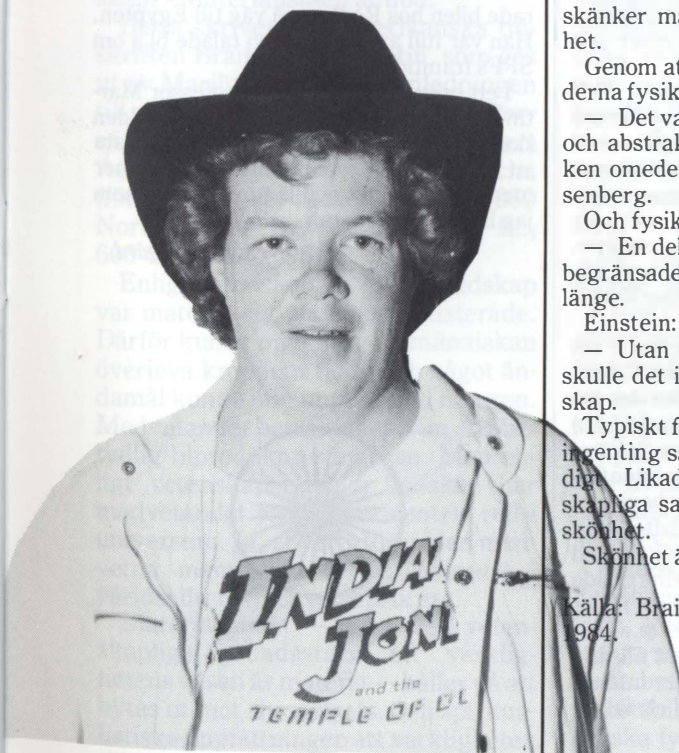
Ett exempel på Det Okändas ovederhäftiga rapportering är en artikel i nr 2, 1984 om inspelade röster från "andra sidan", där du Sundberg bland annat skriver om forskarna Jochen Sotscheck och Hans Bender. Du uppger att dessa två i ett uttalande nyligen sagt att allting pekar på att det rör sig om någon form av kontakt med en annan "livsdimension", som kanske är den "andra sidan". Hur registreringsprocessen fungerar vet man ännu inte, upplyser du, men tillägger att en teori är att "livsdimensionen" utsänder "psykisk energi" som orsakar elektromagnetiska vågrörelser, vilka sedan registreras på bandet.

En kontroll med professor emeritus Hans Bender visar att han *inte* tror att det rör sig om någon kontakt med "andra sidan". "Min teori är", skriver han till Sökaren, "att i sådana fall där rösterna är äkta och inte har normalt ursprung, är de omedvetet frambringade av experimentatorn genom psykokinesi. Psykokinesi hör till personlighetens oförklarade dimensioner. Rösterna kommer inte från 'andra sidan', utan från det undermedvetna hos experimentatorerna."

Din redovisning är alltså på en väsentlig punkt felaktig. Så den pusselbiten är klanligt tillskuren.

Ditt pussel är tydligen en enda röra.

Sven Magnusson

— Jag är "Texas" Sundberg, störst, bäst och på allas läppar!

Det finns skeptiska "ufologer"

Man skall inte tro att alla UFO-intresserade menar att flygande tefat är farkoster från andra världar. Det som förenar dessa människor är i stället ett intresse för UFO-gåtan. Danmarks motsvarighet till UFO-Sverige heter SUFOI, som uttyds Skandinavisk UFO Information. Och deras motsvarighet till Stig Aggestad, som sköter rapportcentralen hos oss, är Ole Knudsen. Han har studerat astronomi vid universitetet i Århus. Redan som 14-åring kom han med i SUFOI och tillhörde i början Adamskianhängarnas skara. Numer betecknar han Adamski som en svindlare.

— Under de år jag har arbetat med UFO-observationer, har jag blivit allt mer övertygad om att det rör sig om naturliga fenomen, säger han idag och tillägger:

— SUFOI kan nu förklara omkring 90 procent av alla observationer vi undersöker, och om vi kan bli lite bättre på att göra undersökningar, så blir det troligen inga UFO:n kvar.

Källa: UFO-Nyt november/december 1984.

Världsalltets skönhet

Vetenskapliga sanningar upptäcks ofta på grund av sin skönhet. Fysikern Richard Feynman säger exempelvis att sanningen är skön och enkel och därigenom kan man känna igen den. Och Werner Heisenberg ansåg att inom de exakta vetenskaperna liksom inom konsten är det skönheten som skänker människan upplysning och klarhet.

Genom att se vad som är vackert har moderna fysiker gjort viktiga upptäckter.

— Det var på grund av sin fullständighet och abstrakta skönhet som kvantmekaniken omedelbart var övertygande, sa Heisenberg.

Och fysikern George Thompson:

— En del teorier är tunga och klumpiga, begränsade och nyckfulla. De lever sällan länge.

Einstein:

— Utan tro på världens inre harmoni skulle det inte kunna finnas någon vetenskap.

Typiskt för stora konstverk är enkelhet: ingenting saknas och ingenting är överflödigt. Likadant är det med stora vetenskapliga sanningar. De äger enkelhetens skönhet.

Skönhet är en egenskap hos världsalltet.

Källa: Brain/Mind Bulletin 10 december 1984.

Annonsera i Sökaren! Den trycks i ca 3.600 exemplar per nummer och har spridning från Tromsø i norr till Kanarieöarna i söder, men mest i konungariket Sverige. Den läses på stora och små orter, och den finns på bibliotek och i skolor. Annonsspriser: se sista sidan!

Större husellerkursgård för cirka 15 personer sökes för de två sista veckorna i juni i Stockholmstrakten

Tel. 08-97 59 92
08-31 21 92

Nyutbildad massör söker arbete på hälsohem eller dyl. så snart som möjligt. Jag har utbildning från Axelsons Gymnastiska Institut. Har även erfarenhet av Aston-patterning. Svar till "nyutbildad massör", Sökaren f.v.b.

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

FINN DIN RÄTTA PARTNER

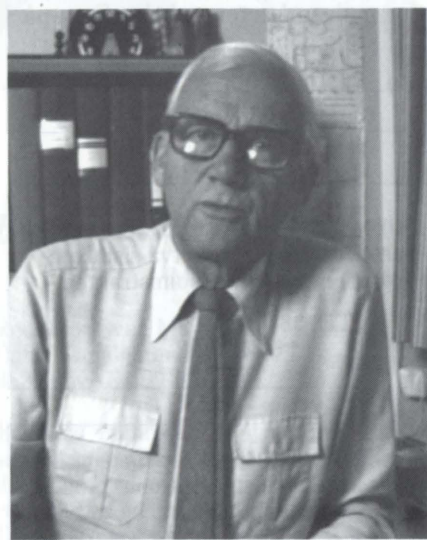
VI HJÄLPER DIG ATT HITTA DIN "RÄTTA" LIVSKAMRAT GENOM ATT JÄMFÖRA DITT FÖDELSEHOROSKOP MED ANDRAS OCH PLOCKA UT DE SOM PASSAR DIG.

SÄND IN NAMN ADRESS SAJT SVARSPORTO SÅ FÅR DU GRATIS ALL ÖVRIG INFORMATION. DISKRET AVS.

SKANDINAVISKA ASTRO TRÄFFEN

Box 50 740 50 ALUNDA
tel: 0174-10950

Gösta Rodhe in memoriam

Gösta Rodhe har oväntat lämnat oss. Han var född i Kristianstad den 11 maj 1912 av landshövding Allan Rodhe och Gertrud, född Odencrants.

Han studerade till läkare och tog sin medicine licentiatexamen 1939 vid Karolinska institutet. Året därpå gifte han sig med psykoterapeuten Helena Blanck, som delade hans intresse för parapsykologin.

1940–1948 fortsatte Gösta Rodhe de medicinska studierna vid sidan av sitt arbete och utbildade sig i invärtes medicin, blev expert på lungor och kom in på pediatrik och barnpsykiatri. Under en treårsperiod var han hos professor Westergren vid Statens bakteriologiska laboratorium, men då sulfan kom och gäsnings av lungor inte längre behövdes, ägnade han sig helt åt barnmedicin och -psykiatri. Han var praktiserande barnläkare 1948–1953 och tjänstgjorde vid psykiska barn- och ungdomsvården i Stockholm 1948–1951. Sistnämnda år blev han skolpsykiater vid Stockholms kommunala skolor.

Två år senare kallades Gösta till biträdande skolöverläkare vid Skolöverstyrelsen (SÖ) och handlade de barnhygieniska och barnpsykiatriska ärendena. 1959 utnämndes han till ordinarie skolöverläkare vid SÖ. Enär detta inte var någon tjänst som man söker, så kunde han efter 12 år, vid 59 års ålder, avgå med full pension. Han flyttade till Malmö. Eftersom han gärna ville fortsätta med skolmedicin åtog han sig att bygga upp skolhälsovården i den lilla orten Bara och var skolläkare där 1972–1982.

På 1940-talet var Gösta tillsammans med Gustav Jonsson, mest känd för barnbyn Skå, och några andra med om att bygga upp Svenska föreningen för barn- och ungdomspsykiatri. Han var först sekreterare och blev sedan ordförande i föreningen. Vid sin död var han hedersledamot. I början av 1980-talet blev han ordförande i den riks-

omfattande S:t Lukasstiftelsens malmöavdelning. Han var med om att bygga upp Fountain House i Malmö. Han skaffade fram pengar, bankförbindelser och ett hus dit människor med psykoser kan gå när de känner behov. Efter hans död bildades Gösta Rodhes minnesfond. För pengarna skall uppföras en springbrunn på gården till Fountain House i Malmö — ett passande minnesmärke.

Gösta var ledamot av den statliga skolarbetsutredningen 1967, som bl a medförde lördagsledighet. 1964 skrev han till regeringen och begärde utredning av sexual- och samlevnadsproblem i skolan. Gösta blev ledamot av utredningen som kom med sitt slutbetänkande 1967 och ledde till att sexualundervisningen utökades och förbättrades. Han var expert i sexualbrottsutredningen vars slutbetänkande förelåg klart 1976.

Genom sitt arbete vid SÖ och sitt parapsykologiska intresse fick Gösta och hans hustru kontakter över hela världen. Han deltog i vetenskapliga kongresser i snart sagt alla världsdelar. Ofta bjöd makarna Rodhe utländska besökare på middag i sitt hem. De diskuterade etologi med nobelpristagaren Konrad Lorenz och antropologi med den kända forskaren Margaret Mead. I deras gästbok finner man namn som C. D. Broad, Harald Schjelderup och J. B. Rhine. Dessa fem namn är endast ett axplock. De har bl a tre saker gemensamt. De var alla professorer, mycket framgångsrika inom sina områden och intresserade av parapsykologi.

Gösta skrev inte så mycket. Som författare är han väl mest känd för Biologiboken (för högstadiet) som han skrev tillsammans med Nils Linnman (känd från TV och Korsnäsgränd) och Birger Wennberg. 1974 kom hans arbete Barn och stress, vilket två år senare utgavs på tyska. Gösta verkade mer genom det talade ordet. Han föreläste vid medicinska högskolor och lärarhögskolor, deltog i kongresser, konferenser och förde förtroliga samtal.

Sitt parapsykologiska intresse fick Gösta väl närmast från sin morbror Gerard Odencrants, som också var legitimerad läkare och psykiater. Under en tioårsperiod deltog han regelbundet i experiment med skräddaren Ernst Broberg, som närmast får betecknas som ett trumpetmedium, och med dansken Einar Nielsen, vilken var ett spiritistiskt medium som förevsade materialisationer.

Professor Olle Holmberg nämner i sin bok Den osannolika verkligheten Gösta, Helena och Gerard i not 66: "Om det avsedda mediet, dansken E.N., har jag (O.H.) sedermera hört av två stockholmsläkare, Gösta Rodhe och den numera framlidne Gerard Odencrants, att de båda har bevitnat ett levitationsfenomen där han lyftes från golvet så att fötterna kom i jämnhöjd med åskådarnas huvuden . . . Fru Rodhe tillade att man fick dra honom i skon för att få ner honom igen." Olle H. omnämner (a.a. not 55) att professor Torbern Laurent tillsammans med professor Arne Ölander utförde experiment med Olle Jönsson "i ett läkar-

hem i Stockholm". Det åsyftade läkarhemmet var Odencrants', men Helena och hennes man var med och hon säger sig mycket väl komma ihåg de experiment Olle H. refererar.

Gösta och Helena var med när Sällskapet för parapsykologisk forskning (SPF) bildades 1947 hemma hos fru Eva Hellström och hennes man professor Bo Hellström. Gösta blev senare vice ordförande i SPF och efterträdde successionsriktigt rektor Erik Bjelfvenstam som ordförande när denne avgick 1960. Tre år senare var Gösta med och bildade John Björkhems minnesfond och var fondens första ordförande. 1970 avgick han som ordförande för såväl SPF som minnesfonden och efterträdades av vice ordföranden, undertecknad. Gösta kvarstod dock som ordförande i arbetsrådet, vilket spontant uppstått under hans tid som SPF-ordförande, till avflyttningen söderut två år senare. Styrelsemötena hade hållits i hans hem, och när prominenta personer med parapsykologiskt intresse var i Stockholm, samlade han vissa personer inom sällskapet för diskussion med den hitresta gästen. 1970 blev Gösta hedersledamot i SPF.

Helena och Gösta reste mycket tillsammans. I oktober 1984 var de i Provence. De hade tillbringat två dagar i bergen och den 22 var de hela dagen nere vid Medelhavet. På kvällen återvände de till byn Bargemon, där de bodde, och satt framför brasan och språkade. 1974 hade Gösta haft en hjärtinfarkt. Plötsligt fick han en till. Det hela gick så snabbt, berättar Helena, att de inte ens hann ta farväl av varandra. Gösta var en mycket aktiv man, och han dog mitt i sin gärning — ett sätt att gå bort på som vi överlevande nog avundas honom.

Som styrelseledamot i SPF och sedan vice ordförande under Gösta lärde jag känna honom väl. Vi höll kontakt även sedan han flyttat till Malmö. Sista gången jag träffade Gösta var i april 1984 då jag parkerade bilen hos Rodhes på väg till Egypten. Han var full av vigör och vi talade bl a om SPF:s framtid.

I ett brev till mig skriver professor Martin Johnson om Gösta Rodhe: "Världen skulle vara en betydligt angenämare plats att leva i om den vore befolkad av personer med hans kvalitet och läggning", ord som jag livligt instämmer i.

Rolf Ejvegård

Kreativ kommunikation

Vi är en grupp människor som arbetar med kommunikation och är i behov av ekonomiskt stöd för att sända en medlem till USA i syfte att fördjupa dennes kunskaper i metoden "Creative Conflict". C.C. grundar sig på principen: "Att känna samhörighet med allt liv". C.C. lär individen att på ett aktivt sätt lyssna till sina medmänniskor genom speglingar samt få honom att klarare se sina egomönster och att kunna uttrycka sina egna känslor på ett icke-anklagande vis. Mer upplysningar om C.C.-gruppens arbete lämnas på adress:

Livets skola
Isbo 1407 A
820 60 Delsbo
Tel. 0653-302 70

Vetenskapens nya budskap

Filosofen Friedrich Nietzsche förklarade en gång vid en ny tids inbrott: "Gud är död." Idag hörs ett annat budskap: "Materialismen är död."

Detta skriver den amerikanska tidskriften Brain/Mind Bulletin, som ges ut av Marilyn Ferguson, i inledningen till en annämlan av boken *The New Story of Science*, författad av filosofen Robert Augros och fysikern George Stanciu, (förlag Regnery Gateway, 940–950 North Shore Dr., Lake Bluff, Ill., 600 44 USA \$ 6.95).

Enligt vetenskapens gamla budskap var materia det enda som existerade. Därför kunde ingenting av människan överleva kroppens död. Och något ändamål kunde inte upptäckas i naturen. Medvetandet betraktades som en obehövlig biprodukt av hjärnan. Men enligt vetenskapens nya budskap har medvetandet en mycket central roll i universum. Ja, observatören/den medvetna människan är en *deltagare* i världsalldets tillblivelseprocess.

Materialismen — dvs den vetenskapliga grundsatsen att verklighetens väsen är materia — håller på att bytas ut mot sin motsats, den spiritualistiska uppfattningen att verkligheten till sitt innersta väsen är av andlig art.

— Fysiken, neurologin och nu se-

nast psykologin kastar av sig 1800-talets materialism, säger George Stanciu.

I boken citeras bland andra nobelpristagaren Roger Sperry som sagt att "den nu gängse uppfattningen om förhållandet mellan medvetandet och hjärnan medför en direkt brytning med den sedan länge fastslagna materialistiska och behavioristiska doktrinen, som präglad neurovetenskapen i årtionden. I stället för att som förut förneka eller ignorera medvetandets roll uppfattar man nu medvetandet som den mest betydelsefulla orsaksfaktorn."

Det var fysikerna som först rapporterade om det nya. John Wheeler: "Kvantmekaniken har fått oss att ta på allvar och undersöka tanken att iakttagaren är lika väsentlig för skapelsen av universum som universum är för skapelsen av iakttagaren."

Fysikern Eugene Wigner: "Just studiet av den yttre världen har lett till slutsatsen att medvetandets innehåll är den yttersta verkligheten."

Materialismen har inte klarat verklighetstestet, skriver Brain/Mind Bulletin. Vetenskaplig erfarenhet har visat att materialismen inte håller. Men detta betyder inte att den gamla verklighetsbilden är värdelös. Den newtonska fysiken finns kvar som en nödvändig grund för all teknologi. Den gamla fysiken lever kvar som en del av

den nya. De båda ger tillsammans en fullständigare bild av verkligheten.

Källa: Brain/Mind Bulletin 10 december 1984.

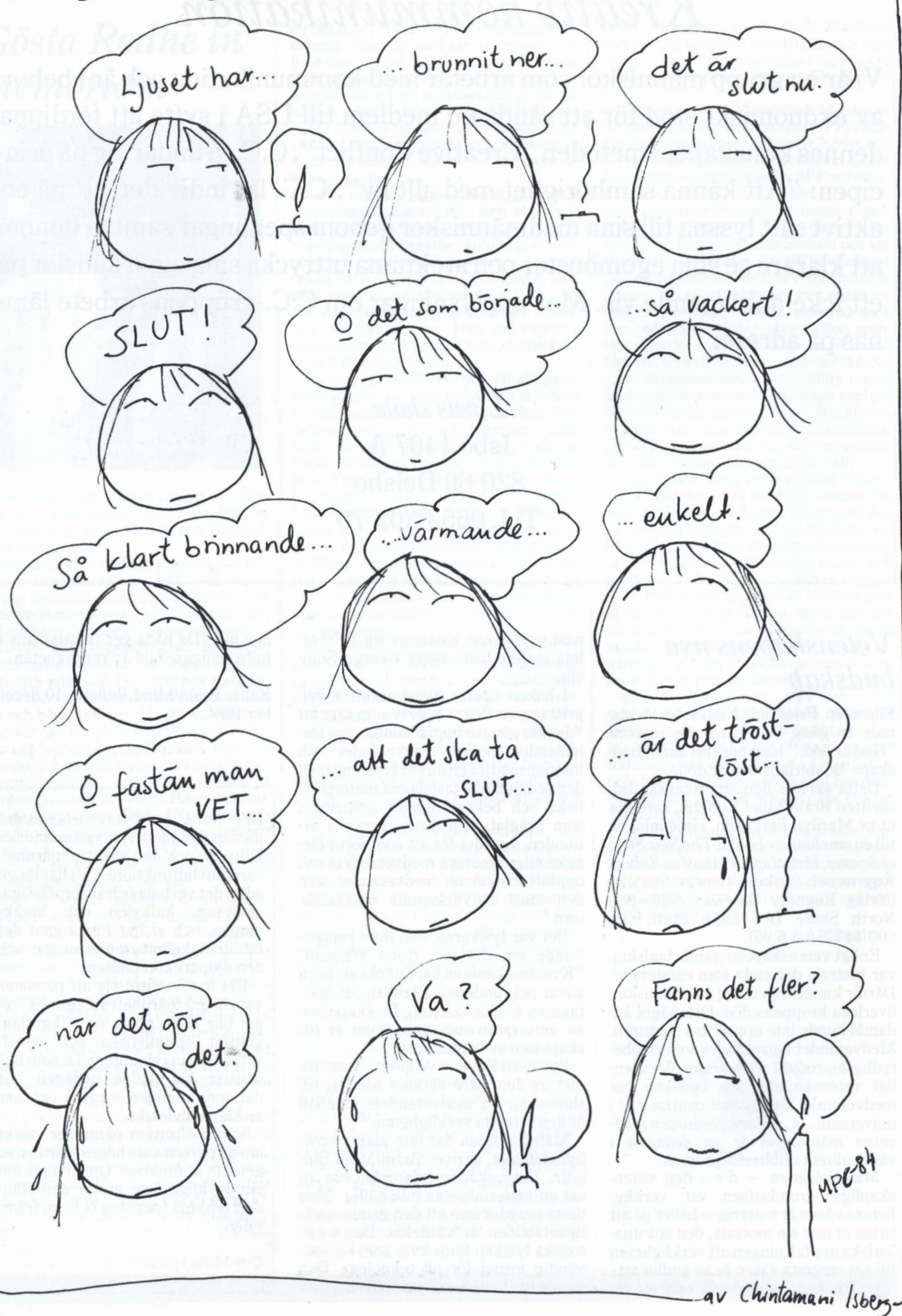
Det finns en överensstämmelse mellan den moderna västerländska kulturen och den vänstra hjärnhalvans huvudfunktioner. Vi har länge odlat det verbala och siffermässiga, analysen, kalkylen och beräkningen, och vi har försummat det intuitiva, helhetsuppfattningar och den djupare förståelsen.

Det har nu visat sig att personer vars högra hjärnhalva slagits ut i regel blir både glada och likgiltiga, glattigt optimistiska och omedvetna om sina symptom. De som fått vänster hjärnhalva utslagen blir däremot vanligen sorgsna och har en klar självinsikt.

Vår civilisation påminner starkt om en person vars högra hjärnhalva är totalt ur funktion. Omedveten om sitt verkliga läge pratar den ständigt om sina framsteg och om framtiden.

Eva Moberg i DN 6 januari 1985.

PULLAN

ORD OCH TONER

I Göteborg finns en teaterförening som presenterar sig så här: "LivsRum är en nybildad teaterförening som arbetar ideellt med musikteater. Vi vill visa att man inte behöver låta det förflutna överskugga nuet, utan att man i stället i nuet kan skapa möjligheter till en bättre framtid — skapa nya värderingar, öppna nya perspektiv och inspirera med nya idéer. Ordet LivsRum har för många en stark negativ bismak p g a gamla associationer. Men ordet kan också ha en annan betydelse: LivsRum — ett rum för liv, att låta leva! Förr hette det den enes bröd är den andres död! Men LivsRum behöver inte vara något man tar, LivsRum är något man ger: åt sina vänner, medmänniskor och till mikrovärlden i våra kroppar. Jordklotet och naturen ger LivsRum åt oss."

LivsRum har producerat och uppfört flera musikalerna i Göteborg. Den första hette *Livets Spel* och finns även på kassett. Den handlar "om livets alla olika sidor: om ljus och mörker, om behag och obehag, om glädje och sorg. Om hur livets upplevelse består av kontraster där den ena sidan endast kan upplevas i förhållande till sin motpol... spännvidderna mellan motpolerna ger livet rörelse och skärpa."

Text och musik är skrivna av Ole Saxe, som också är naturterapeut vid Göteborgs Hälsocenter i Västra Frölunda. Musiken är rockinspirerad, men mestadels mjuk och melodisk. Texterna ger uttryck för en idealistisk livsinställning; Martinus är en av Oles främsta inspirationskällor.

Rollistan upptar ett trettiotal medverkande: musiker, sångare och dansare. Naturligtvis kan inte en kassett förmedla hela upplevelsen och spelglädjen i scenframförandet. Jag tycker dock det är glädjande, och viktigt, att det kommer fram meningsfulla alternativ till den kommersiella rock- och populärmusik som vräks ut över oss med hundra decibel.

Kassetten *Livets Spel* kan köpas från Göteborgs Hälsocenter, Breviksvägen 54, 421 67 Västra Frölunda, tel. 031-28 68 12, eller genom inbetalning av 30 kr till postgiro 49 56 28-0, teaterföreningen LivsRum.

Jag har tidigare skrivit om Sri Chinmoys musik (nr 6/84). Jag kan knappast tänka mig en större kontrast till en rockgala än den "fredskoncert" han höll i Sporthallen i Köln 24 mars 1984. En ensam vitklädd man på ett podium inför 8400 åhörare. I flera timmar spelade, sjöng och mediterade han för och med publiken. Tillträdet var gratis! Tyvärr var jag inte där, men det finns en 52 minuters inspelning från konserten.

Frånsett ett litet barnnäll i början är det så knäpptyst från publiken att man kan tro det är en studioinspelning; de 8400 i bakgrunden kan knappast anas. Sri Chinmoy spelar bambuflöjt, tvärflöjt, cello och ett indiskt stråkinstrument som heter esraj. Han sjunger också, långa strofer utan för mig förståeliga ord, förmodligen på hans modersmål bengali. Men plötsligt kommer några knappt hörbara ord på tyska, sedan några på engelska. Det är inte något västerländskt konstmusikaliskt polerat över hans framträdande, snarare en sorts urkraft. Jag upplever stämningen starkast när han spelar cello och esraj. Han får fram förbluffande klanger ur stråkarna, förefaller pressa instrumenten till bristningsgränsen medan den långsamma melodin hela tiden rör sig uppåt i en spiral. Den tycks ha samma strävan att överskrida alla gränser som ger kraft åt hans dikter, som denna ur "I visionens öga":

O mitt hjärta,
kan du inte bli
en stigande sol?

O mitt liv,
kan du inte bli
en expanderande rymd?

Kassetten från konserten heter *Sri Chinmoy Live in Cologne*. På omslaget återges också den hälsning med vilken han tog farväl av publiken:

Beloved Germany, breathlessly I bow to your soul. Soulfully I love your heart. Devotedly I admire your life. Stupendous is your soul. Generous is your heart. Precious is your life. My aspiration-heart and my dedication-life bow and bow and bow to you.

Det finns också en studioinspelning av Sri Chinmoy, som heter *Existence - Consciousness - Bliss*. På den spelar han samma instrument som i Köln frånsett att cellon är bytt mot ett indiskt harmonium. Den förmedlar en liknande stämning. Dessa kassetter kräver meditativt koncentrerat lyssnande; man får knappast ut något av dem om de används som bakgrundsmusik.

En av dem som har inspirerats av Sri Chinmoys musik är den franske pianisten Haridas Olivier Grief. Han har gjort en kassett för piano med titeln *Improvisations musicales de M. Olivier Grief sur des chants de M. Sri Chinmoy*. Han är en mycket kompetent pianist, och musiken är skön att lyssna till, kraftfull, omväxlande meditativ och livlig. Men jag tycker inte det finns så mycket av Sri Chinmoy i den; det låter stundtals ganska likt Keith Jarrett.

Om den svenska sånggruppen Akasha

PEACE:
God's Beauty in His Oneness - Home
Friedenskonzert

SRI CHINMOY

LIVE IN COLOGNE

Sri Chinmoy singing and playing on bamboo flute, esraj, cello, Western flute and harmonium (52 minutes)

skrev jag i nr 8/84. De har tillsammans med Grief gjort en inspelning som heter *Akasha & Haridas — The Paris Concert*. Här möts två helt olika stilar, Akashas mjuka, lätta, sjungande och Haridas mer kraftfulla pianospel. Personligen föredrar jag dem nog var för sig.

Schweizaren Alap Jetzer är en produktiv musiker som själv spelar sju olika instrument på kassetten *The Source of Music*, med undertiteln *Music for meditation*. Han improviserar över Sri Chinmoys melodier. Så meditativt är det kanske inte. Snarare låter det som ganska anonym bakgrundsmusik, vänlig och lättam, där jag ibland känner igen någon melodi.

I nästa kassett, *Towards the Golden Shore*, har Alap Jetzer även lagt till syntetiska klanger. Här avlägsnar han sig ännu längre från sin musiks källa och låter mer som en anonym efterföljare till C H Deuter.

Det verkar som om Sri Chinmoys musik inte tål alltför mycket arrangerande och improviserande — då försvinner dess särart, det enkla och omedelbara. Men det skulle vara spännande om han själv skrev något för en större grupp!

Alla de nämnda kassetterna kan beställas från Eva Norén, Frodegatan 24, 753 27 Uppsala. De kostar då per styck 50 kr inkl. porto. Flera av kassetterna finns dessutom hos Vattumannen, East & West m fl bokaffärer.

Nils-Olof Jacobson

Sökarguiden

Dom där jordvälselerna vill alltid bli skärmar - nu har dom kommit till det!

STAR-KURS

2 april - 5 maj

med **Barbara Finckelsen**
amerikansk psykolog och primalterapeut

Förfrågan och anmälan:

Ted Sundin 08-103535
Sidsel Steen 08-400838

Tai Chi Chuan

med Bill Dockens på VIDEO
Ring 0755-42012

Hon tror att det är en "spring" festival!

EN som blev UPPLYST!

Spring Festival of the Arts

6-13 April **FINDHORN Skottland**

med bl.a.

• Daus

• Jazz

• Folklore

• Drama

Mässa med handslöjd

Findhorn Foundation

Cluny Hill College

Forres, Scotland N36 ORD

00944-0309-73655 (Hotline to "PAN")

På av Tomas Frankell på
PAN Helhetscenter

Götgatan 11 08-440910

VARJE LÖRDAG kl. 21.00 (Du läser rätt)

Pans hela program hittar du i **Energivågen**

KRUKAN
born to crack

3 April: BIBELN
kl. 19.00 Knut Persson

10 April: AMBRES
kl. 19.00 Björn Ståhl

BRÄNNKYRKA
68. Stockholm

KOSMISK
DUSCH

SÖKARGUIDEN

BOX 45505 - 104 30 STOCKHOLM

Höger och vänster hjärnhalva

Forskare har funnit att när en persons ögon riktas åt ena sidan, då ökas blodflödet till den motsatta sidan av hjärnan, som alltså aktiveras. När huvudet vänds åt höger — och blodflödet ökar till den vänstra hjärnhalvan — då ökar den språkliga förmågan, och när huvudet vänds åt vänster, då ökar den spatiala förmågan. Detta är helt i överensstämmelse med de nya upptäckterna om skillnaderna mellan höger och vänster hjärnhalva: den vänstra delen av hjärnan är bland annat språkbegåvad, den högra har bättre rumsuppfattning.

Socialpsykologen Roger Drake vid Western State College of Colorado i USA har funnit att en persons optimism minskar när han vänder sig åt vänster och sålunda aktiverar den högra hjärnhalvan. Detta kan förklaras så — vilket Neil Weinstein vid Rutgers University visat — att optimism rörande en själv ökar, när större uppmärksamhet riktas mot det egna jaget: ju mer uppmärksam på inre, mentala processer man är, desto större blir ens optimism. Nu har forskare funnit att uppmärksamhet inåt mot en själv hör hemma i den vänstra hjärnhalvan. Alltså är det naturligt att optimismen ökar, när den vänstra hjärnhalvan, som är mer inåtriktad, aktiveras.

Drake, som gjorde sina experiment med högerhänta personer, fann också att när den högra hjärnan var aktiverad, då var personen lättare att övertyga. Försökspersoner fick genom hörlurar lyssna till ett fyra minuters meddelande där det argumenterades mot sänkta priser på skidor för studenter. När meddelandet lämnades åt det vänstra örat, och huvudet samtidigt vändes åt det hållet — vilket aktiverade högra hjärnhalvan — då blev fler människor övertygade av argumentationen än när meddelandet lämnades i det högra örat. Roger Drake förklarar detta så att självakttagelse förenas med en mer aktiv vänster hjärnhalva. När alltså informationen går in i högra örat och aktiverar vänstra hjärnhalvan, blir personen mer kritisk och låter sig inte så lätt övertygas.

Så, säger Drake, om vi skall lära högerhänta personer något, så bör vi tala till deras vänstra öra! Detta kan vara bra att tänka på för exempelvis terapeuter. Och han berättar en personlig upplevelse: När han kört bil i England, där det är vänstertrafik och han haft sin hustru på sin vänstra sida, då har han lagt märke till att hon lättare kunnat övertala honom än när han kör bil i Amerika och har henne på sin högra sida!

Drake har också funnit att personer som får att vända sig åt vänster får mer positiva första intryck av andra männi-

skor än de som vänder sig åt höger. Alltså, säger Drake, om man vill göra ett gott första intryck på någon, då bör man vända sig till dennes vänstra öra!

Men, säger Drake, dessa upptäckter betyder inte att bestämda egenskaper och tendenser existerar uteslutande i den ena hjärnhalvan eller att hjärnhalvorna fungerar oberoende av varandra. Den intakta mänskliga hjärnan fungerar på ett integrerat sätt. Men experimenten visar att grundvalen för beteendet ändras, när den ena hjärnhalvan aktiveras mer än den andra.

Roger Drake har gjort sina experiment med högerhänta personer. Men hur förhåller det sig med vänsterhänta? Brain/Mind Bulletin upplyser att de flesta vänsterhänta har samma skillnader mellan höger och vänster hjärnhalva som högerhänta.

Källa: Brain/Mind Bulletin 19 november 1984.

Prins Charles om hälsa

Den brittiske tronarvingen prins Charles har uttalat sig positivt om alternativ läkekonst. För tidningen Standard berättar han — 16 juli 1984 — bland annat att han håller på att lära sig bli medveten genom att "lyssna inåt" och anteckna drömmar.

Prinsen menar att det är viktigt att det finns alternativa former av läkekonst som kompletterar den ortodoxa medicinen.

— Folk skulle kunna lära sig mycket om hur de kan förhindra sjukdomar helt enkelt genom en ändrad attityd, sa han bland annat.

— Helhetssynen på människan har försummats.

Om mat och dryck sa prins Charles att det naturligtvis är bekvämt att äta och dricka vad man vill, men om man vill ha en kropp som fungerar optimalt, då måste man behandla den med samma omsorg som man skulle behandla en sofistikerad maskin som man är beroende av. Det är fråga om självdisciplin, och denna beror till stor del på viljan... eller samvetet.

— De patienter som har viljestyrka, som kan lära sig avslappning och visualiseringstekniker och kanske har inställningen att kämpa, de klarar sig sannolikt bättre än andra.

Prins Charles anser också att förnekandet av den intuitiva, lyssnande sidan av vår natur är en av de mest negativa aspekterna av den moderna civilisationen.

— Vi är ett samhälle som hyllar den vänstra hjärnhalvan och förnekar den högra, sa han.

Källa: Den amerikanska tidskriften Leading Edge, 13 augusti, 1984.

KREATIVITETSRÖRELSEN

Skapandets manifest
/gratis provex. vid bokbest./

Kreativitetens psykologi och praktik av docent Björn Sjövall i böckerna:
Spänningen som livsform (40:—)
Skapande samspel (30:—)
Humor och mystik (15:—)
Spänningens dialektik (15:—)
/ett nytt sätt för MEDITATION/
Meditationskort (5:—)
Bröllop (30:—)
/Swedenborgs ledande idéer/
Ellen Key, Missbrukad kvinnokraft
Kvinnopsykologi (40:—)
/med inl. av B.S. om E.K./

Sätt in förskottsbetalning på postgiro 45 38 72-4, så kommer det beställda portofritt.

Bokförlaget LOGOS, Stockholm.

MEDITATION - YOGA
INTRESSERAD?

Vi kan erbjuda Dig bl.a seriös Veda-, Vedanta-, Shankara-, Yoga- och Meditationslitteratur till lågpris. Vi har även underbar rökelse, kassetter, affischer, Indiska kläder, Rudraksha m.m.

Ja, tack sand mig utan någon kostnad eller förpliktelse Er postorderkatalog.

Namn

Utdelningsadress

Postnr. o. ort

VEDANTA SERVICE
Svarspost
Kundnummer 7689007
8-672 00 ÅRJÄNG

Kan sändas
ofrankerat
inom Norden.
Mottagaren
betalar portol.

Sinnet påverkar kroppen

Att kroppens hälsotillstånd och motståndskraft mot sjukdomar är beroende av bland annat sinnestillståndet blir alltmer uppenbart för radikala forskare.

Vid en psykologsammankomst i Toronto nyligen rapporterade ett forskarlag från universitetet i Pittsburgh om 75 kvinnor med bröstcancer; forskarna hade funnit att patienter med en apatisk inställning till sin sjukdom hade ovanligt få celler som bekämpade cancercellerna.

Vid Kalifornienuniversitetet i San Francisco har man funnit att astmasjuka som använt en speciell visualiseringsteknik, där de föreställt sig att de blivit helt friska, behövt mindre medicinering än en kontrollgrupp.

Forskningsledaren Ted Melnechuk vid Kalifornienuniversitetet i Los Angeles har rapporterat om en studie av en cancerpatient som använt en visualiseringsteknik. Melnechuk fann att aktiviteten hos de celler som skyddar kroppen ökade, medan tumörer minskade i storlek — men när patienten upphörde med visualiseringstekniken, blev förhållandet omvänt.

Ted Melnechuk har också rapporterat att apor som skilts från sina mödrar fått försämrat immunförsvar. Men när aporna sedan placerades i en vänlig omgivning, förbättrades immunförsvaret.

Det finns alltså tydliga tecken på att en individs motståndskraft påverkas av sinnestillståndet.

Källa: Brain/Mind Bulletin 10 december 1984.

Hakon Ardahl, Göteborg, 25:—, Anonym, 10:—, Karin von Wachenfeldt, Ljusdal, 15:—, Inrid Kraft, Landskrona, 5:—, Hanz Nyström, Sindal, Danmark, 10:—, Britt-Inger Olsson, Bjärträ, 25:—, S. O. Fransson, Köping, 50:—, Sigvard Strandberg, Västerås, 25:—, Lilian Josefsson, Viskafors, 75:—, Åke Andersson, Skärholmen, 25:—, Martin Stål, Vällingby, 25:—, Karl-Oskar Malmqvist, Solna, 25:—, Bengt Andersson, Stockholm, 25:—, Torbjörn Berglund, Huskvarna, 25:—, B. Pettersson, Uppsala, 25:—, Lilly Pehrsson, Stockholm, 25:—.

GAIAS GUDBARN

en självbiografi

Författaren skildrar hur han vid spå ålder fick märkliga minnen från en annan värld. Under årens lopp forskade han på olika vis för att finna en materiellt hållbar förklaring. Men 1971, då han hade fyllt 44 år, mötte han en kvinna med minnen från samma värld. Hon kunde dessutom berättasådana detaljer som han mindes, men aldrig nämnt för någon. Om det inte är äkta minnen från en annan värld, vad är det då?

Sätt in 38:— på postgiro 63 46 41-5, Denis Lindbohm, och skriv GAIA på talongen. Boken sänds genast per post.

42-årig kvinna bosatt i Värmland söker en ärligt tänkande man med humor och stil i passande ålder. Du får gärna älska klassisk musik och någon gång vilja sväva ut i en stilla vals. Det vore också mysigt om du tycker om att ströva iskog och mark, diskutera livets gåtor och mening. Kanske en resa ibland och njuta av stilla rofyllda hemmakvällar. Jag är 170-60, rök- och spritfrisamt laktoveg. Är du liksom jag ensam, så skriv till "Att våga igen", Sökaren f.v.b.

Kvinna, 48 år, intresserad av bl a parapsykologi, psykologi, livsåskådningsfrågor, konst, litteratur men också mera jordnära ting, söker nya vänner. Svar till "Kanske själsfränder", Sökaren f.v.b.

Söker någon som varit på Findhorn. Söker makrobiotiker. Andra intressen: hantverk i trä, textil, ull, musik och sång, växter och det som rör livet, stenar, fornnordiskt, sagor, astronomi, barn, självhushållning. Jänta, 25 år, bor i norr. Svar till "Lingonstjärna", Sökaren f.v.b.

Nyinflyttad kvinnlig vädur i Edsbyn, intressen: healing, New Age, söker likasinnade. Tel. 0271-223 96

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:—. Moms inräknad.

Hälsoböcker från Borgen

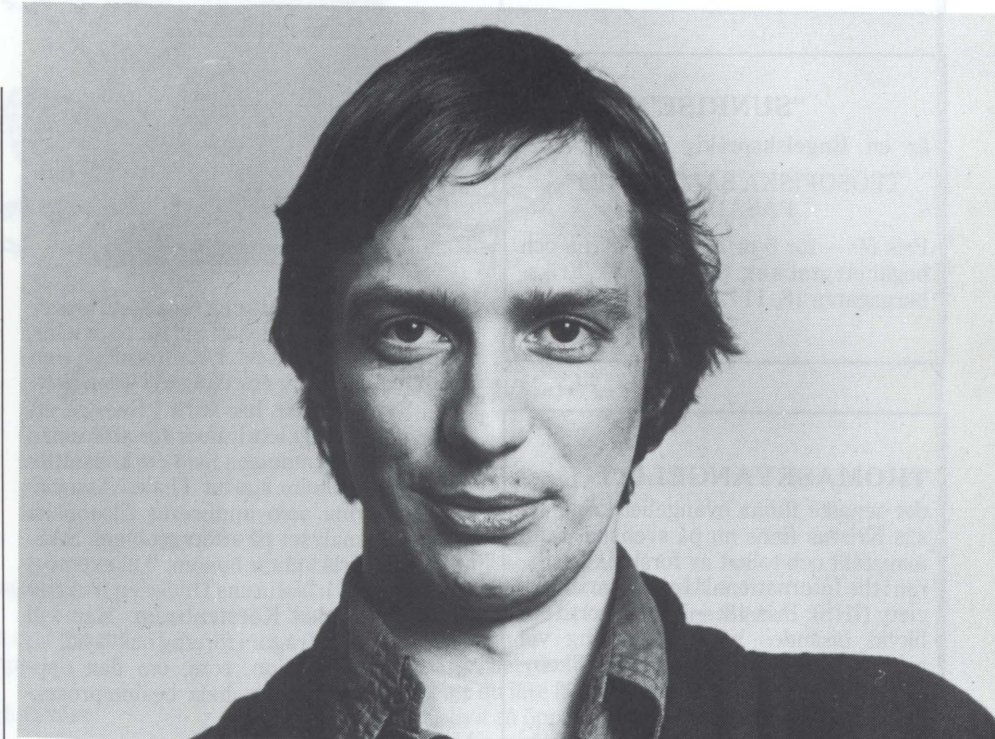
Borgens förlag i Köpenhamn är ett av Skandinaviens största. 1984 gav man ut 245 böcker (även om några blev försenade över nyåret). Jag vet inte något nordiskt förlag som har så rik utgivning om alternativ eller holistisk läkekonst som Borgen, och jag ska här ta upp några nya böcker på området.

Förlagets flitigaste författare på detta område är Swami Deva Satyarthi. Han är infödd dansk; namnet har han tagit som lärjunge till Bhagwan. I *Borgens Terapiguide* ger han på 72 sidor en överblick över terapier och riktningar inom den alternativa hälsorörelsen. Samtidigt kommenteras Borgens alla böcker på området. Häftet kostar bara en dansk tia och är en användbar katalog och första introduktion.

I *Kroppens veje* (del 1, 240 sidor, del 2, 332 sidor) är Satyarthi desto grundligare. Det är en av de mest omfattande skildringar jag har sett om hälsorörelsen, en verklig uppslagsbok. Alla de viktiga kroppsterapierna finns med, liksom varianter av "frigörande" psykoterapi och meditation, diet och homeopati och en lång inledning om en helhetssyn på kropp och själ. Satyarthi förefaller väl insatt i de flesta terapier han beskriver och har själv arbetat med åtskilliga. Han skriver personligt om egna erfarenheter, alltid nyanserat och sansat. Jag tycker detta är en av de bästa böcker jag har sett om alternativ läkekonst.

Kinesisk akupunktur-massage heter ännu en bok av Satyarthi. Här beskriver han på 216 sidor en terapiform han själv utövar. Det är alltså akupressur enligt kinesisk tradition. Boken ger dels "akupressurrecept", d v s en lista över vilka punkter som behandlas vid bestämda sjukdomar och besvär, dels metoder för snabbhjälp och smärtlindring samt "allmänt stärkande och harmoniserande" behandlingar. Det betonas, rimligt nog, att metoderna är kompletment till och inte ersättning för vanlig behandling. Boken är rikt illustrerad och riktar sig närmast till den som vill lära sig akupressur mer ingående.

En helt annan form av massage beskrivs i *Knoglemassage* av Ronald Lawrence och Stanley Rosenberg (102 sidor). Lawrence, som är amerikansk läkare, har utvecklat metoden, och Rosenberg undervisar i den i Danmark. Metoden innebär kortvarigt tryck på bestämda punkter på skelettet, och används för att lindra smärtor och akuta besvär. Den verkar ganska enkel att lära sig och är en typisk "hjälp dig själv"-metod, men det finns också möjligheter att gå djupare in i den. Ett par behandlingar

Swami Deva Satyarthi.

som jag själv provade under läsningen av boken hade en påfallande verkan, så resultatet lockar mig att gå vidare med den.

Postural integration — indføring i holistisk kropsindsterapi heter en bok av amerikanen Jack Painter (147 sidor). Han var professor i filosofi vid ett universitet, men var inte lycklig i sin kropp. Han gick igenom olika behandlingar, som rolfing, reichiansk kroppsterapi och gestaltterapi, och började så småningom kombinera element från dessa i en egen teknik. Han har sedan utbildat tusentals terapeuter i sin metod. I boken berättar han om sina egna erfarenheter och om hur han arbetar med klienter. Boken är dock inte tillräcklig som underlag för eget arbete, men undervisningen kan fås både i Danmark och Sverige.

Yoga-asanas av dansken Erling Petersen är resultatet av ett grupparbete från Swami Narayanandas ashram i Gylling. Boken är i A4-format, har 160 sidor och mängder av stora och små färgfoton som mycket klart visar de olika ställningarna och hur man lär sig dem. Texten ger också utförliga instruktioner. Boken borde vara en verklig guldgruva för alla studerande av klassisk yoga. Jag får nästan lust att börja själv, men erinrar mig hur jag på 50-talet fick tag i en av de första yogaböckerna på svenska, S. S.

Goswamis *Hatha-yoga*, och försökte sitta i lotusställning efter dess instruktioner. Jag fick ischias som besvärade mig ett par år. Det är nog bättre att öva yoga under ledning av en kompetent lärare, men den som vill göra det borde kunna ha stor glädje av boken. Den är förnämligt producerad och tryckt vid ashramens eget tryckeri, liksom många av Borgens böcker.

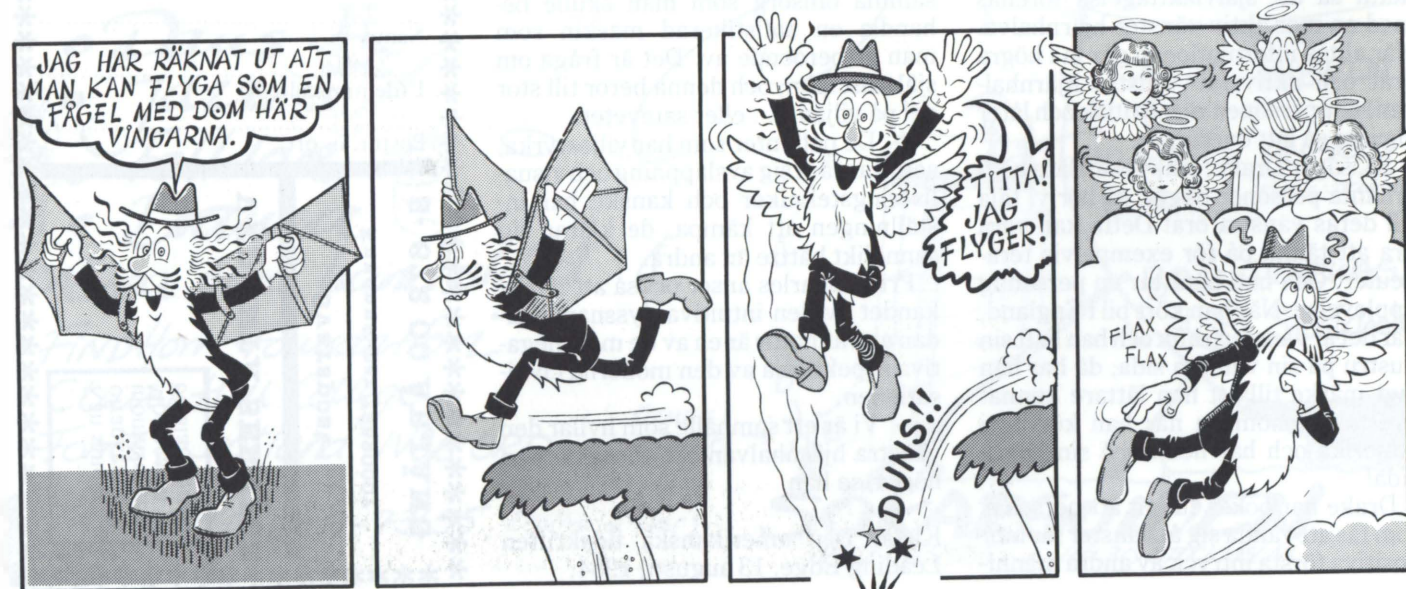
Yogaboken innehåller flera andningsövningar. Ännu fler finns i Philip Smiths *Træk vejret — det fulde åndedræt* (180 sidor). Boken beskriver mängder av andningsövningar för allmänt välbefinnande och för mer speciella ändamål — andning under löpning och tennis, andning för avspänning eller ökad energi, för att sluta röka och för att få visioner, och t o m andning för att hålla sig flytande i havet efter skeppsbrott. Bokens uppläggning verkar allmänt vettig, instruktionerna är tydliga och illustreras av teckningar. Om sedan övningarna verkligen har de utlovade effekterna kan man ju bara konstatera genom att göra dem och känna själv. Det gäller att läsa boken före skeppsbrottet...

Borgens böcker finns eller kan beställas hos väl sorterade bokhandlare; några av böckerna har jag sett hos Vattumannen.

Nils-Olof Jacobson

PROFETEN

Av Sven Rosén

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 60 svenske kr.
Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Solgården 18 DK-3250 GILLELEJE
Danmark

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från
TEOSOFISKA SAMFUNDET —
PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och
begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriks-
bergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

THOMASEVANGELIET

det senaste funna evangeliet kring Je-
sus Kristus finns nu på svenska, sam-
manställt och tolkat av forskningsleda-
ren i the International Humanitarian So-
ciety (IHS). Pris 48:— kr inkl porto om
likvid insändes med beställning via
postgiro 19 00 00-0 (mot pfkt tillkom-
mer 10:— kr).

IHS FÖRLAG

Box 25062, 100 23 STOCKHOLM
tel. 08-56 77 10

Sven Ove Hansson & Co.

Föreningen Vetenskap och Folkbildning
har etablerat ett samarbete med ABF i
Stockholm. Föreningens ordförande Sven
Ove Hansson har haft en föreläsning om
hur man skiljer mellan vetenskap och bluff;
den handlade om ufologi, scientologi, astro-
logi och spiritism. Leg. läk. Gunnar Stei-
neck har pratat mot den alternativa medicinen,
såsom zonerterapi, homeopati och na-
turmedel. Universitetslektorn och troll-
konstnären Nils Trowald har berättat hur
man kan luras med enkla medel. Astrono-
midocenten Curt Roslund har talat om
astrologin, som han inte tror på. Det har
också varit en diskussion om vetenskapen i
folkbildningen.

Cumbey på norska

Constance Cumbeys bok *The Hidden Dang-
ers of the Rainbow*, som vi skrev om i nr 2,
finns i en norsk översättning *Regnbuens
skjulte farer* (Hermon Forlag, N-3577 Ho-
vet, N.kr. 39:50, pocket).

Peter Koestenbaum
om sin syn
på livet och döden

Peter Koestenbaum är en föga känd ameri-
kansk professor i filosofi vid ett föga känt,
medelstort universitet i Kalifornien, som
har blivit känd och efterfrågad i vissa kret-
sar i Sverige. Han har varit i Sverige ett
tialt gånger och lett kurser för affärsmän
och har nu tillsammans med ett konsultfö-
retag i Stockholm startat Thales Associa-
tes, en firma som applicerar filosofiska
idéer och analyser på affärsproblem. SAS,
ABV och Arla anlitar honom. Till exempel
är Arlas dryck Naturens Under en frukt av
samarbetet med Koestenbaum. Han vill
visa att många frågor i företag också har en
filosofisk dimension, som, om den upp-
täckts, kan förvandla hela beslutsproces-
sen.

Ett beslut om att förändra företagets or-
ganisation gäller, filosofiskt sett, frihet och
ensamhet. Ett beslut om företagsnedläg-
gelse är ett möte med döden. Hur får man
arbetarna att känna lojalitet med företaget?
Det är en filosofisk fråga om meningen med
livet.

Koestenbaum har startat en ny bransch
— företagsfilosofi.

Koestenbaums nya bok, *Min syn på livet
och döden*, (Svenska Dagbladets förlag) tar
upp dödsproblematiken ur en existentiell-
tisk-fenomenologisk synvinkel. Han ser li-
dandet som något positivt. Döden är något
positivt om vi konfronteras med den och lär
oss handskas med vår fruktan för vår egen,
eller andras, död.

Några centrala teman han tar upp är:
Vi behöver döden för att kunna njuta av
livet.

Döden är en "uppfinring" som behövs
för att man ska känna att man lever, och
därför har den skapats.

Döden får oss att uppleva känslan av en
verklig, individuell existens. Döden visar
mig att jag är en individ.

Döden kan upplevas som det eviga hos
människan, den kan visa att vi är andliga
och "transpersonliga" människor.

En del av dessa påståenden kan synas
vara kontroversiella, men ofta känner jag
igen svaren från olika religioner eller filoso-
fier, främst buddhismen, fastän Koesten-
baum har dem i en existentiell dräkt. En del
av hans förklaringar tycks mig även lud-
diga och oklara, till exempel påståendet att
döden är en uppfinring.

Koestenbaums förklaring till detta något

håpnadsväckande påstående är: "Jag på-
står som fenomenolog och existentialist
att döden är oundviklig och som empirisk
vetenskapsman att döden är en uppfinring.
Vi uppfinner döden i så måtto att vi beslutar
oss för om vi ska identifiera oss med den
kosmiska strömmen eller avskilja oss från
den." Jag "skapar känslan av att jag är ett
ego, som skiljer sig från världen genom att
föra in begreppet döden. Döden är en upp-
finning vi behöver för att känna att vi le-
ver."

Koestenbaum hävdar att ingen har upp-
levt vare sig sin födelse eller sin död, utan
födelsen och döden är något vi föreställer
oss. Jag kan uppleva någon annans födelse
eller död, men aldrig min egen.

Han tar inte alls upp frågor om livet efter
döden eller de människors upplevelser,
som har dött och kommit tillbaka.

Koestenbaum väcker en del intressanta
frågeställningar, både om döden och om li-
vet, vad vi gör av våra liv. Bokens största
värde ligger i att den tar upp ett närmast
tabubelagt område — döden — och tar fram
det i ljuset. Genom att konfrontera döden
och sätta in den i sitt existentiella samman-
hang kan vi övervinna vår fruktan och där-
igenom leva ett värdefullare liv.

På vanligt amerikanskt manér lättas
framställningen upp av konkreta exempel,
tagna från hans praktik i klinisk filosofi,
t ex hur Joan lärde sig säga nej genom att
fatta ett beslut för sig själv snarare än mot
sig själv, som hon brukade göra, eller hur
Don lärde sig hantera sin skuld och ångest
på ett existentiellt sätt. Det finns även med
dödsövningar (t ex att skriva sin egen döds-
runa) och odödlighetsövningar (meditation-
er).

En nackdel är det snåriga språket. För-
ståelsen underlättas av grundläggande
kunskaper i filosofi, speciellt existentia-
lism och fenomenologi.

Margareta Hartelius

Ensamhet

Ensamliv (Natur och Kultur) heter en bok
med två författare och två avdelningar,
som behandlar det allt vanligare problemet
ensamhet. Maj Fant, socionom och för-
bundssekreterare i RFSU, och Johannes
Olivegren, filosofi- och ekologi-intresserad
arkitekturprofessor vid Chalmers i Göte-
borg, har tagit upp ensamheten ur bl a psy-
kologisk och social aspekt — och även en-
samheten som frihet och glädje. Att vara
ensamstående behöver inte innebära vare
sig att man fysiskt och socialt lever skild
från andra människor eller känner sig en-
sam. Mycket finns att göra för att under-
lätta för den ensamstående att bli "enstå-
ende". Våra attityder gentemot ensamma
är viktiga, liksom hur vi planerar våra bo-
städer och bostadsområden. Kanske vikti-
gast av allt, men inte tillräckligt ingående
behandlat i boken, är hurdana attityder vi
har mot oss själva, hur vår jagbild är och vår
förståelse av vad som är verklig ensamhet
och vad som inte är det.

Asa Freij

Ge dig tid att vara stilla
och lyssna till alla underbara ljud omkring dig.
Gläd dig helt och fullt över dem
och tacka oupphörligt för att du har öron att höra med.
Hur ofta under dagens lopp stannar du upp
och lyssnar till alla inre och yttre ljud?
Står du någon gång stilla och lyssnar, och räknar
hur många olika ljud du kan uppfatta?
Det gör dig mera mottaglig, mera vaken, mera uppmärksam.

När du har provat det
och blivit alltmera medveten om livet överallt omkring dig
kan du också försöka lyssna
till de knappt märkbara inre ljud
som endast kan uppfattas under fullständig stillhet
och tystnad;
den stillhet som övergår allt förstånd
som råder då man är i samklang med det som hör anden till
med det som verkligen har betydelse i livet.

I detta tillstånd av fullkomlig frid
förändras hela din tillvaro,
och djupt lugn och klarhet strålar ut från ditt inre.
I detta tillstånd existerar inga skarpa eller skärande ljud
ty du blir ett med livets helhet
och du smälter helt samman med denna helhet.
Du känner dig upplyft, inspirerad, fullkomligt upplyst
ty hela din varelse uppfylls av Mitt gudomliga ljus
och du kan se allting klart.
Du förstår, inte med ditt vanliga medvetande
utan med ditt högre medvetande, och med ditt hjärta.

Du är förälskad i allt som lever
och däri innefattas alla dina medmänniskor.
Sådant som hat, avundsjuka och missunnsamhet
är dig helt främmande
men du vet vad det betyder att älska sina fiender
för du finner att du inte längre har några fiender —
ditt hjärta har blivit så öppet att du vet vad det är
att älska med Min gudomliga kärlek.

Jaget är helt glömt
och du vet inte av något annat
än att älska och tjäna dina medmänniskor: att ge, ge, ge.

Vilken glädje du erfar, vilken oerhörd glädje!
Endast givandet kan frambringa
en sådan underbar inre glädje och lycka
som ingen kan ta ifrån dig
och ingen kan dämpa.

Glädje har sitt ursprung i tjänande
och tjänande har sitt upphov i hängivenhet:
Hänge dig, överlåt dig helt åt Mig och Mitt verk, nu,
och upplev hur hela ditt väsen vidgas.
Känn hur ditt medvetande höjs till det tillstånd
där du vet vad det innebär att vara ett med hela skapelsen,
ett med Mig.
I början kanske detta medvetandetillstånd endast
varar mycket kort,
men när du klättrar uppför stegen förs du med varje steg
allt närmare ditt mål — att bli klart medveten om Mig.
Fortsätt att klättra
och ge aldrig upp.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy.
Övers. Maria Adkinson. Ill Charles Adkinson.
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation.

Papper, ord . . .

Det kommer en massa papper in på en sökarredaktion: gurupapper, profetpapper, alla slag av trospapper, sanningspapper, kärlekspapper, meditationspapper, fantasipapper, poesipapper, klagopapper, frågopapper, avhandlingspapper, tipsarpapper. Alla pappers-sändarna tror väldigt starkt på just sina papper. En del är galna privatfilosofer som löst universums gåta, andra är bärare av budskap från djupa källor eller av ockulta sanningar från högre sfärer. Några har, som indierna, fått celibat på hjärnan, några sprider tråkiga fredspapper, som ingen Svensson nånsin kan vilja läsa, andra skickar karriärpapper från universitetsstudier. Några av sändarna är väldigt kloka.

Visst vill vi ha papper. Visst vill vi ha ord. En redaktion bygger på ord. Den vimlar av ord. Och rör vi om i högen, hittar vi ibland några som ser sanna och riktiga ut. Dem vidarebefordrar vi till er, kära läsare.

Men ibland blir vi — Gud förlåte oss! — trötta på alla pappren, alla orden, som skall förklara allting som inte går att förklara. Då griper vi till kvasten och föser iväg materialet till ordens helvete, soptunnan. Måtte den Högste visa förståelse i den yttersta tidens rannsakan. Våra egna ord går till viss del samma väg.

Ha överseende, du läsare som inte får en positiv reaktion på de ord du sänder oss, de som du själv fäster så stort avseende vid och så gärna vill ge oss på vägen eller unnar våra läsare som färdkost. Kanske har de inte passat vår andliga matsmältning. En text måste smaka bra för själen och förståndet för att vi skall kunna ta in den i vårt medvetande. Vi äter inte texter på ambition, eller av plikt, utan av lust, uteslutande av lust. Är läsningen inte lustfylld, somnar vi. Så försök hålla oss vakna med era ord, era fantastiska ord, era klokheter, era sanningsbitar, insiktsfragment, godhetsglimtar, era icke överflödiga, icke negligerbara ord. Det är dem vi behöver!

SM

Nr 3, 1985

SM:
Krishnamurti — en upplyst? 2
Är man "upplyst" om man anser att det inte finns någon väg till sanningen?

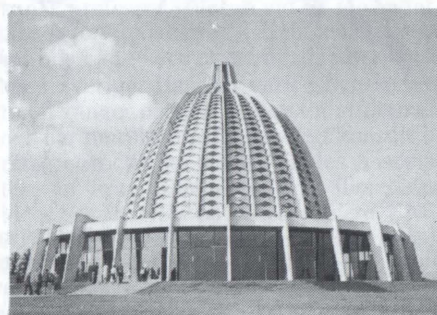
Bertil Falk:
Nuskavi varas snälla. . . 5
Dalai Lamas enkla vishet

SM o. Göran Brusewitz:
Vetenskap och sanningssökande 6
Två debatter i en — om det paranormala och om mystiken som kunskapsväg.

Gunnar Ståldal:
Skall vi använda förnuftet? 16
Medlem i Human-Etiska Förbundet "bråkar" med de kristna.

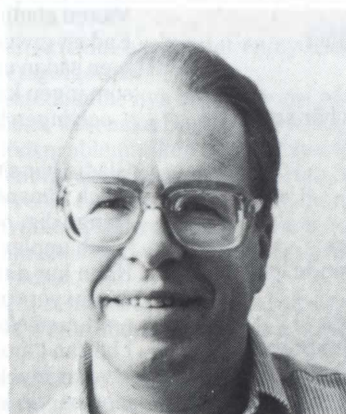
Zazen, att sitta sig till insikt 19

Baha'i, en världsreligion 20
Abdu'l-Bab berättar

Denna Baha'i-byggnad i närheten av Frankfurt, Västtyskland, symboliserar Guds enhet, Hans profeters enhet och mänsklighetens enhet.

Håkan Blomqvist:
Stig Aggestad, chef för UFO-Sveriges rapportcentral 24

Stig Aggestad

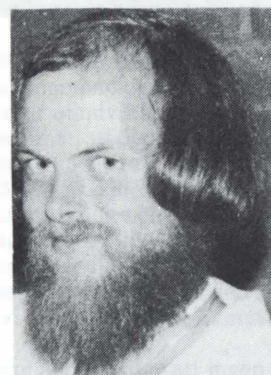
Håkan Blomqvist:
På UFO-fronten 26
Får vi hjälp från rymden?

Sundbergs puzzelbitar 28
Vi "bråkar" med "Texas" Sundberg igen.

Rolf Ejvegård:
Gösta Rodhe in memoriam 30

Chintamani Isberg:
PULLAN, med nytt ljus 32

Nils-Olof Jacobson:
Ord och toner

Ole Saxe, mannen bakom Livets spel.

Per Frisk:
Sökarguiden 34

Nils-Olof Jacobson:
Hälsoböcker från Borgen 37

Bokrecensioner
Om liv och död och ensamhet 38

Eileen Caddy:
Footprints on the path 39

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (10 nr) 125:—
Halvår 70:—

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.000:—, halvsida 600:—,
småannonser 20:— per spalt-cm, men
minst 60:—.

Värmlandstryck i Karlstad AB,
Karlstad 1985

ISSN 0038-0504